

# EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.  
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.  
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő  
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs  
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.  
TELEFON-SZÁM:  
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

## Harcz a levegőéért.

Budapest, július 15.

Amint a jelek mutatják, mi, ma élő nemzedék egy izgalmas finish tanui vagyunk, melyben az dől el, hogy ki hódítja meg a levegőéget? Mert legyünk tisztában vele, hogy most már csak erről van szó, nem pedig arról, hogy ki találja föl a kormányozható léghajót? A kormányozható léghajót, ugy a levegőnél könnyebb léggömbök, mint a levegőnél nehezebb repülőgépek formájában immár többször és többen föltalálták. Föltalálta Santos Dumont, a ki pár évvel ezelőtt körülkerülte az Eiffel-tornyot s ezzel megnyerte a Deutsch de la Meurth-díjat. Azután feltalálta Fahrman, aki aeroplanján nemrégiben megszabott ivben tíz perc alatt tizenhatsz kilométert repült. Es — amint eddig megítélni lehet, — legtekélyesebben feltalálta gróf Zeppelin, aki gépjével gyorsvonal sebességével kering tetszésszerű irányban és éppen most fáradozik azon, hogy 24 órai repüléssel bizonyítsa be léghajójának használhatóságát. Ezek a léghajók legalább annyira megközelítik az abszolút biztos

és tökéletesen működő kormányozható léghajó ideálját, mint amilyen messze-ségben áll a jó Stefenson lassan baktató és fölötte veszedelmes lokomotívja a mai százötvenkilométeres szédítő sebességgel nyargaló gépszörnyetegektől. A kormányozható léghajót tehát nem kell föltalálni, a kormányozható léghajó megvan, csak az a kérdés, hogy melyik típus lesz alkalmas arra, hogy leggyorsabban megfussa a tökéletesedés útját s birtokába vegye a levegőéget?

Az a lázas munka, mely világszerte folyik, azt mutatja, hogy ettől az eredménytől egyik versenyző sincsen messze s nemsokára meglesz az első praktikus használható, komoly szállító eszköznek és veszedelmes hadigépnek egyaránt alkalmas kormányozható léghajó. Nem fantasztikus képzelgés ez a reménység, mert nem rajongó álomlovagok, hanem száraz, üzleti profitra utazó tőzsérek gondolkoznak így, akik Németországban, egyelőre félmillió márka alap-tőkével és korlátolt felelősséggel megalakították a Levegőben való Közlekedési Eszközök Társaságát. Ez a tény komolyabb szimptoma annál, hogy Friedrichshafenben és környékén ezidő szerint sok százezer ember lesi biztos reménységgel a gróf Zeppelin fölszállását. Sok százezer ember csalódhatik a biztos reménységben, a jó orru tőzsérek azonban jól tudják, milyen szimat után indulnak. Nincs messze az idő, amikor Páristól Budapestig és Budapesttől Konstantiná-

polyig gyorszárnnyu léghajók csinálnak az orient-expressznek konkurencziát.

Gróf Zeppelin kísérletezése kétségtelenül komoly állomás ezen a fejlődési vonalon, amin az sem változtat, hogyha ez a kísérletezés esetleg nem jár a remélt sikerrel. Hogy Zeppelint mennyire komolyan kell venni, azt abból lehet megítélni leginkább, hogy a friedrichshafeni kísérletezést milyen lázas izgalom kíséri Angliában és Németországban. Tulajdonképen véres szatira az, hogy amidőn a haladás géniusza olyan korszakot alkotó problémával vajudik, mint a repülőgép, kik azok, akik mindenkit eltöltve onnan, szülőágyát körülállják. A katonák. A militarizmus. Ma az egész világon ez a falánk étvágyu szörnyűség emészti meg az emberi munka java virágát. Minden épkézláb ember fél életén keresztül katoná. Minden kereső ember évenként százakat költ az egyenes adó és különböző fogyasztási adó révén puskára és ágyura. S ime még csak próbálgatózó kísérleti masina a repülőgép s a militarizmus máris rátette a kezét. Zeppelin gépe a német hadseregé. A Patrie s ennek utódja, a Ville de Paris, a francia hadseregé. S most, hogy gróf Zeppelin sikerről-sikerre haladva, a finishben előre tör, a konkurens államokban, Angliában és Franciaországban nem öröm támad, hogy a nagy probléma netalán ismét egy lépéssel közeledett a megoldás felé, hanem ideges féltékenység és naczionalista ag-

## Egy kép előtt.

Írta: Gagyh Dónes.

(Utánnymás tilos.)

Magánosan ödöngött egy férfi a tágas képcarnokban. Inkább bizonyos naív élvezettel szemlélte a híres mesterek festményeit, sem-hogy műértő szemmel kereste rajtuk a hibát, vagy kitűnőséget, melyet a kritikus urak első tekintetre észrevesznek, nem ritkán bele-magyaráznak és aszerint mondanak halálos íté-letet, avagy nyujtanak palmaágat a művésznek. Már természeténél fogva lelke a romantika felé hajlott. Eseményt, vagy megkapó érzést, valami magával ragadó hangulatot keresett a képeken is, mint a költészetben. Nem szerette a hideg, üres portrékat, melyeket a piktura rá-vasz mesterfogásaival ugynevezett jellemzetessé tesznek s a bensőt, a lelket lehelőnek állítják a szemet, a homlokot, az ajkat — pedig az egész arc csupa hazugság, pöz és hizelgés; nem szerette az utszéli modellek izgatóra pingált mez-telen testét — némi boszuság szállta meg ezek láttára s az a sajtáságos érzés, melyet szemér-mességnek szokás nevezni, melyet ma már kész ostobaságnak tartanak a magukat moderneknek hirdető eszes lények, lázadózni kezdett benne; nem szerette a megszólalásig híven rajzolt és színezett csendéleteket sem, — azok valamennyien szebbek a természetben, bármint igyek-zett utánozni mesterük. De egy-egy bus jelenet, egy-egy hangulatos zsánerkép, vagy merész tör-téneti festmény előtt órák hosszat elácsorgott;

meseszöví lelke hirtelen egy képelt világot alkotott, abba behelyezte a képet, személyeit beszélgette, cselekedtette s a végén egy bájos idill, vagy megrázó dráma bontakozott ki fan-táziájából.

Sorra járta a termeket, utóliára a kupola-csarnokba tért be. Nem sok látnivaló volt ott az ő számára; csupa előkelő urak és hölgyek arcképe s néhány női akt. Azonban egyik oldal-falon mégis észrevett valamit, ami figyelmét le-kötötte. Megállt előtte, egy pillanatig rábámult, aztán dörmögni kezdett:

— Bolond piktör! — szólt. — Micsoda idea! Fekete ruhában festeni a bálózó leányt, szélesen kivágott nyakkal, mellén csokor, hájában rózsá; kezében könnyű, fehér legyező, raita festett vi-rág, közepén egy nefelejts-bokor! Ki hallott ilyet?

Indult, hogy tovább menjen. De megállt és felnézett még egyszer a képre. Különös! Mintha mosolyogni kezdett volna a leány, még pedig rá mosolyogni. Csodálkozott és gondolkodóba esett. Valahonnan ismeri, de hogy honnan, nem tudja. Hirtelen, mintha hangot hallott volna, mintha megszólalt volna a képre írott nőalak...

— Nem ismerisz? — kérdezte.

A férfi megdöbbsent s homlokát redőkke vontá.

— Persze, persze, hogy ismerisz. — foly-tatta, — csak azt nem tudod, ki vagyok? Ki le-hetek a sok közül? Ezen töröd a fejedet, ugy-e? A látogató némán intett.

— Pedig nem nehéz kitalálni. Vári, segíték az emlékezésben. Ide nézz! Ide, a levegőörmre.

Látod rajta ezt a nefelejts-csokrot? És tudod, hol van a párja? Nem tudod? Akarod, hogy megmondjam? Igazán? Jó, megmondom. Figyelj hát! Ha majd valamikor hazamégy...

— Miért mondd: valamikor?

— Mert magad sem tudod, mikor lesz az.

Tehát, ha valamikor visszatérsz hálétkodba s kedved kerekedik, hogy régi könyveid közt keresséj: vedd a kezébe Tolstoi „Háboru és béké”-jét, melyben az van elmesélve, hogy egy leány, akit úgy hívnak, mint engem, megszeretett egy ifiút, aki rád hasonlít egészen. — nos, ezen a la-pon találsz egy selyem könyvjelzőt, melynek egyik oldalára e bokréta testvére van festve, a másakra két betű írva, nevem kezdőbetűje és vé-ge. Sejtelméd sincs róla, ugy-e, hogy ott van? Eszedbe sem jutott, hogy kinyisd, mikor vissza-küldöttem. Pedig, lásd, ha azt a kis fáradságot vetted volna, nem hinnéd most, hogy nem volt azóta egy gondolatom se, amely téged illetett volna... Ismersz-e már?

— Ismerlek! De honnan tudod, hogy mit gondolok s miért hányod a szememre?

— Óh, én mindent tudok, de nem akart szemrehányás lenni a világeért sem.

— És ha ezt gondoltam, nem volt-e igazam?

— Igazad? Most én kérdelem, hogy honnan tudod? Hátha éppen az ellenkezője igaz! Hátha benne voltál minden gondolatomban, éjszakai álomban és egyedül csak te... Egyedül te, más senki! Pedig szép voltam, ugy-e, ezt elis-mered s megengeded, hogy másnak is tetszhet-tem s szerethetett más is? Mert te szerettél, hiába tagadod. Azonban én is szerettelek! Lásd,

godalom. Annyira megy ez, hogy a brit szigetország immár a határait félti s az angol hadügyminiszter hivatalos kommunikációval csillapítja az izgalmat, azzal a biztatással, hogy gróf Zeppelin sikerei miatt az angol közvéleménynek nem kell „aggódnia”, mert Hiram Maxim, az ismert mérnök, Zeppelin sikerei dacára, megmarad azon a véleményen, hogy a levegő uralma nem a kormányozható léggömbbé, hanem a repülőgéppé lesz. Franciaországban is az optimisták Hiram Maximmal vigasztalódnak, de a pesszimisták már is látják a német légi flottát, mely megjelenik Páris felett.

Nagyobb dokumentum nem kell az emberiség kiskorúsága mellett, mint ez a szárnalmas, szűkkeblű féltékenykedés a legnagyobb találmány titkához vezető ajtó küszöbén. De hiszen a kormányozható léghajó éppen azért jön, hogy ezt a kiskorúságot megváltoztassa. Az emberi társadalmat új és új találmányok vetették előre a fejlődés útján. Minden nagyobb találmány a meglevő társadalmi rend forradalmát és teljes fölforgatását jelentette. A kőkorszak alatt jött egy nép, amelyik fölfedezte a bronzfegyvereket s a jó erős bronz-baltákkal elhódította a többi néptől a világ uralmát. A bronzbaltát legyőzte az acél-fejsze, az ijjat a puska és az ágyú. A gőzgép és gőzhajó fölfedezése száz év alatt jobban megváltoztatta a világ képét, mint az előző ezer esztendő minden háborújával egyetemben. A szövőszék föltalálása s ennek nyomában a kifejlődő gyári üzem, új társadalmi osztálynak, új törekvéseknek, új filozófiának adott létet.

Mindaz azonban csak halvány mása annak a változásnak, amelyet a világ mai strukturájában a kormányozható léghajó fog előidézni. A távolság közelséggé lesz, a lehetetlen lehetővé válik. Danton, Robespierre és a többiek fiókforradalmárok voltak azokhoz képest, a kik most a levegőet ostromolják. Mert Danton és Robespierre csak a társada-

lom épületének czirádait bontogatták, míg Zeppelinék magát a fundamentumot rázzák meg s döntik halomra.

Az előszele már is érzik ennek: egyelőre abban, hogy új fogalom tolakodott az emberiség képzeletébe: a „levegő-határ”. Egyszer a francziák, máskor az osztrákok panaszkodnak amiatt, hogy németek röpdösnek francia föld fölött s nem tisztelik a levegő-határt. A levegőben azonban nincs folyó, nincs hegylancz, nincs határkő, nincs fináncz, hogy kijelölje a határt. Nem véletlen, hogy a kormányozható léghajók ezen a ponton kezdték ki a meglevő fogalmakat. Az az országhatár, melyért eddig harczoltak, véreztek, elpusztultak az emberek, úgy tekintheti ezt, mint egy hadüzenetet. A levegőég meghódításának legfontosabb hatása az lesz, hogy eltörli a népeket elválasztó vonalakat s a kapzsi militarizmus valószínűleg kevés ideig lesz abban a helyzetben, hogy a levegőtjáró pokolgépeknek örvendezzék. Mert a léghajók ezzel mindenekelőtt magát a militarizmust sebezik halálra.

Budapest, július 15.

**A miniszterelnök utazása.** Wekerle Sándor miniszterelnök és Sztéryny József kereskedelemügyi államtitkár ma délután két órakor az aradi gyorsvonattal Petrozsénybe utazott. Az állomáson Marx János máv. igazgató, főnökhelyettes, Tolnay Kornél üzletvezető és Daróczy Rezső állomásfőnök jelentek meg a miniszterelnök elutazásakor. A miniszterelnök Petrozsényből az új állami bányák megtekintése után a Szerémségbe utazik, ahol megtekinti a vrindniki bányákat, amelyeket szintén most vett meg az állam.

**Gróf Andrássy hazatérése.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter — mint értesülünk — vasárnap elutazott Londonból és már utban van hazafelé.

**A fuzió.** Ismételten utaltunk már arra, hogy a szünet politikája a fuzió jegyében fog mozogni. Erről a kérdéssel ír ma a bécsi Zeit. Cikkében azt mondja, hogy a pártok fuziójának kérdése Magyarországon mihamarabb megoldást nyer. A dolgról már egy ízben komolyan beszéltek s az irányadó

körök fajt accomplit akartak teremteni. De akkor nem sikerült, mert egyes politikusok szót emeltek a pártok összezavarása ellen, mások viszont az egyesülésnek agrárius jellegét akartak adni. Ebben azonban sem Kossuth, sem Andrássy bele nem egyezett. Kossuth és Andrássy, akik a tárgyalásokat kezdettől fogva vezették, a fuziót az egyes pártok általános politikai princípiumainak megőrzésével, minden gazdasági érdek tekintetbevételével, szabadelvű alapon akarták megvalósítani és minthogy a pártok között az államjogi ellentétek a háttérbe szorulnak, aligha valószínű, hogy nagyobb ellentétek fognak felmerülni. E hó végén Kossuth és Andrássy miniszterek visszatérnek Magyarországra s valószínű, hogy a pártok fuziójának kérdéséről ismét megkezdik a tanácskozást. És ha a két legnagyobb pártnak, a függetlenségi és alkotmánypártnak vezetői a program részleteiben, különösen az igen fontos bankkérdésben és a fuzió módozataiban megegyeznek, — az általános célokban már hosszabb idő óta teljes egyetértés uralkodik közöttük — akkor az ősz meghozza az első legfontosabb politikai eseményt, az egységes nagy kormánypárt megalakulását.

**Tüntetés a bán ellen.** Zarából jelentik, hogy Dalmácia helytartója szigorú vizsgálatot rendelt el a knini tüntetés tárgyában s megparancsolta, hogy a tüntetésben résztvevőket a leghigorubb büntetéssel sújtás. Az osztrák kormány állítólag sajnálkozását fejezte ki a magyar kormányoknak az események fölött.

**Az osztrák delegáció választása.** Az osztrák képviselőház mai rendkívüli ülésén a delegátusokat választották meg. Megválasztottak: Csehország: Celakovszky, Kindermann, Klofac, Kramarz, Kutscher, Nemeč, Seliger, Stanek, Wolf, Zazvorka; pótdelegátusok: Stranski és Mislives. Galícia: Bomba, Zeglinski, Dziedusiczki, Glombinski, Kozlovski, Petelen, Rübenbauer, pótdelegátusok Mastanka és Okunevski. Dalmácia: Bianchini, pótdelegátus Vukovich. Alsó-Ausztria: Axmann, Schumayer, Stöckler, pótdelegátus Bielhovek. Felső-Ausztria: Elsterer és Schlegel, pótdelegátus Pichler. Salzburg: Fuchs, pótdelegátus Heilmayer. Stajeroszág: Storoccc, Morsey, pótdelegátus Pantz. Karinthia: Dobernig, pótdelegátus Nagele. Krajna: Sustersic, pótdelegátus Grak. Bukovina: Wassilko, pótdelegátus Pihuljak. Morvaország: Kulp, Redlich, Stransky, Thun, pótdelegátusok Teltschik és Karlsrak. Sziléczia: Günther, pótdelegátus Herzmansky. Tirol: Gentili, Schraffl, pótdelegátus Kiensl. Voralberg: Thunher, pótdelegátus Loscher. Isztria: Rizzi, pótdelegátus

nem szégyellem megvallani; de tehetem, mert üres kép vagyok csak, festéktömeg és színkeverék s ennél jobban, mint most, sem pirulni, sem sápadni nem tudok. Bennem most nincsen lélek, nincs szív, ahonnan arcomba szaladjon a vér.

- Mintha a régi mosolyodat látnám . . .
- Ugy? Pedig amikor utoljára találkoztunk, nem mosolyogtam. Emlékezel rá?
- A fiatal ember hallgatott.
- Nem felelsz? Nem akarsz tudni róla, vagy elfeledted ezt is? Pedig ráemlékezhetnél, megérdemelné. Hát tudd meg, hogy sirtam . . .
- Tudom, — szakította félbe.
- Igazán szép, hogy nagy ügygyel-bajjal mégis eszedbe lehet juttatni.
- Gonyolódol?
- Én? Bár képes volnék rá, csak hogy nem vagyok, veled szemben nem vagyok. Ha teném, jobban fájna nekem, mint neked. Neked talán nem is fájna, nevetnél rajta, aztán napi-rendre térnél fölötte.
- Ilyennek ismertél?
- Ezt, lásd, nem mondhatom. Vétkezném, ha mondanám. Jónak, igaznak ismertelek, lelked nemesnek tartom ma is, ámbar nagy okom volna az ellenkezőre.
- Nem értelek.
- Nem értesz? Hogy lehet? Megint magyarázatot kell tartanom, hogy egy kissé tisztázzuk a helyzetet? Nem bánom, megteszem ezt is. Folytatom, ahol elhagytam. Ott szakítottál félbe, nemde, ahol azt mondtam, hogy sirtam, mikor utoljára találkoztunk? Igenis sirtam. Emlékezz csak vissza, ne sajnáld azt a kis fáradságot — egyébre ennél sokkal többet

sem sajnáltál. Ott ültél mellettem, megöleltél, a fejemet odahajtottad a melledre, meg is csókoltál . . . Lásd, ezt sem szégyellem megvallani, de csak neked mondom, előtted nincs mért röstelkednem, hiszen tudod magad, aztán amugy is csak közönséges festmény vagyok, aki nem él, nem tud érezni, nem érzi sem az örömet, sem a bánatot. Azaz, megállj! Ez utóbbira nézve nem mondtam igazat. Talán tévedtem, tán még veled sem akartam közölni a valóságot, de hiába, kitor belőlem — a bánatot mégis érzem . . . Mintha szívem volna, úgy fáj valami itt belől, a festék alatt, ezen a buta vásznon. És azóta mindig fáj, hiába illetsz váddal, mióta utoljára láttalak. Képzeld, miért fáj ennyire még itt is? Ide figyelj, hadd mondom el. Azalatt, míg én sirtam s a könyvem végigomlólt arcomon, te hidegen, megindulás nélkül néztél, vergődésemre nem volt visszhang a tekintetemben — csak a büszke, daczos férfi látszott benned, aki uralkodni akar azon is, aki legjobban szereti s még a végzetének sem akarja megadni magát, akármilyen erővel nehezedett rá. Pedig ekkor ugyancsak kegyetlenül rád nehezedett volt a sors keze. Leszakadt alattad az élet gerendája (nem a fizikai életet értem, hanem a másikat, amit társadalmi életnek neveznek az emberek) és lezuhantál; de ez nem volt elég, hanem a fejedre omlott mind az a sok szennyes törmelék és szemét, mit a bukás alkalmával nem mulasztanak el a súlydőre szórni szeretett, sokszor legszeretettebb felebarátai. Meg voltak győződve, hogy sikerült végképp eltemetniük — én tudtam, hogy talpra fogsz állni. Talpra, ha előbb, ha utóbb. Hittem hittem ezt, mert ismertelek. És én voltam

egyedül, aki nem fordultam el tőled: meg meretelek csókolni így is, szerettelek ekkor is, megmondtam, hogy boldogtalan leszek nélküled és . . . és — nos, nem tagadom — vártalak soká, várlak most is, hogy eljössz érettem. Vártalak, de nem jöttél. Hanem el fogsz jönni!

- Fenhéjzón beszélsz.
- Csak te gondolod.
- Aztán hova mennék? Hol keresselek? Hiszen magad mondod, hogy csak kép vagy, festéktömeg és színkeverék. Ha nem élsz, hogyan menjek éretted?
- Igazad van, itt csak festmény vagyok, holt tömeg. De élek másutt s te nagyon jól tudod, hol. Ne tettesd magadat, a sunyiság nem illik a te nyilt, egyenes lelkedhez. Más vagy, nem olyan, amilyennek látszani akarsz. Bátran mutathatód igazi arcodat, nem kell most szint játszanod: ketten vagyunk csak, szavadat nem hallja senki, nem jár felelősséggel, bármit mondasz, nem is kötelez semmire. Hiszen tudod — te ne tudnád? — hogy a leány csak játékszer — és milyen törékeny játékszer — a legény kezében. Nincs ereje, nincs akarata vele szemben, csak a fejét hajtja le nagy alázatossággal és kéri, hogy szeresse . . . Ha elutasítja, ez ellen sincs mit tennie; ha eldobja is, csak szenvedni tud, de sem a bosszúállásra, sem a feledésre nem képes. Hiába próbálja, hiába fogadja hasz-talan esküdözök, hogy rá nem gondol arra a csélesap emberre, aki lelketlenül otthagya — az első alkalommal megint csak fetámad emléke, őrizi, tartja és mentegeti maga előtt s védelmezi a világ ellen. Azt hiszed, téged nem kellett védelmeznem?

A látogató szeme villámlani kezd.

Bartoll. Görz és Gradiska: Von, pótdelegátus Gregorcic. Trieszt: Pittoni, pótdelegátus Scabar. A magyar delegátusokat a magyar képviselőház a nyári szünet után, szeptember huszonharmadikán fogja megválasztani.

## Szlávok és románok.

Budapest, július 15.

Még embrióban két olyan kongresszus csirázik mostanság Európában, amelyik bennünket, magyarokat közvetlen közletről érdekel. Az egyiket a szláv fajú népek hívták össze Pétervárra. Ezen ott lesznek a mi jó tótjaink a horvátokkal, ráczokkal, szerbekkel egyetemben. A másikat a dákorománok tervezik, de egyelőre még nincsenek vele tisztában, hogy a kongresszust hova invitálják, mert a hivatalos Románia, félve attól, hogy a monarchiát esetleg megsértse, kitésekelte őket Bukarestből. Erről a kongresszusról természetesen nem fognak elmaradni a magyarországi románok sem. Így aztán bizonyosnak látszik, hogy mind a két helyen mi leszünk a tárgyalások főtémája. Pétervárott oroszul, vagy tótul, a másik helyen oláhul fogják elszólni a szónokok, hogy milyen barbár, erőszakos náció a magyar, hogy e hazában mennyire lábbal tiporják az idegen nemzetiségek jogait.

Ez a két kongresszusi nap a derék Björnson Björnstjernének tehát igen jó napja lesz. S jó napjuk lesz azoknak a külföldi lapoknak is, amelyek minden alkalmat szívesen ragadnak meg arra, hogy bennünket gyalázzanak és lekisebbitsenek. Hogy ezen nem lesz okunk örvendezni, az bizonyos. De ebből a szempontból azért mégis kár volna az esetet komolyan venni. Mindenesetre jobb volt, kellemesebb volt, amikor negyvennyolc után, a lezajlott szabadságharc nagyszerű impressziói alatt, egész Európában divat volt lelkesedni a magyarért. De akkor egész Európa lelkesedése sem tudta az országot megmenteni az osztrák szolgátságtól. Joggal hihetjük hát, hogy amint akkor a verőfényes ünneplő hangulat nem használt, nem fog ártani most a zordon zi-

mankós sem. A népek szimpátiája, vagy antipátiája rendszerint plátói értékű, mert a nagy népcsaládon belül csoportosuló szövetezéseket nem érzelmi momentumok, hanem érdekek dirigálják.

A két kongresszus azonban mégis megmutat annyit, hogy úgy a román, mint a szláv népekben forrong, készülődik valami s ez méltó a mi különös érdeklődésünkre, tekintve azt, hogy a nagy a szláv áradatban, mely a közép Balkántól, az Adriától, az Alpeseiktől egészen a Fekete-tengerig, a Kaukázusig, tul az Uralon messze be a szibériai síkig terjed, a mi kis turáni népföltünk olyan, mint egy nagy vízmedenczébe ejtett tiszta csepp. Ezzel a nagy szláv veszedelemmel szemben teljesen eltörpül a román veszedelem. Az oláhság olyan mellettünk, mint egy velünk határos másik festéktöltcska: őket is, bennünket is egyformán fenyeget az a baj, hogy nemzeti különállásunk a nagy szláv-tengerben föloldódik.

Egy szláv történetíró írja, hogy a világtörténelem folyamán a szlávok a legnagyobb csapás akkor érte, amikor a magyarok mai hazájukba beköltöztek. Mert akkor már kaoszgomolygásban Európa határszélén meg voltak egy nagy szláv birodalom csirái, a magyar betörés azonban őket vert ebbe a formálódó kaoszba, a testvérnépeket déli és északi szlávokra osztotta s megakadályozta őket abban, hogy egységes államot, vagy egy nagy szláv föderációt alkossanak. Az ezer év előtti álom azonban, úgy látszik, még most is hevni a szláv vezérek fantáziáját, ezért kongresszusznak, ezért tervezik azt, hogy megalkotják a szláv népek állandó tanácsát. Egy nagy Szláviának azonban még ma is az önálló és nemzeti Magyarország legfőbb akadálya, amiből következik, hogy minden pánszláv mozgalom éle első sorban a mi mellünknek szegeződik s ezért nagyon is érdemes minden iránt érdeklődnünk, ami ebben az irányban történik.

Mert a történelmi fejlődés néha váratlanul közel hozza az olyan ábrándokat, amelyek még tegnap ködös fantazmagoriáknak látszottak.

szólni, mert attól félek, hogy hizelgésnek veszed s megitélsz érette.

— Nem.

— Köszönöm. Be jól esik a bizalmad! Hát amint eltávoztál a városból, a házad dobra került és én megvettem. Ha száz annyit kellett volna fizetnem érte, inkább eladtam volna az utolsó csipkém, mégis megvettem volna. Ugy van, amint hagytad, nem engedtem, hogy kivigyenek belőle semmit.

— Nem féltél, hogy megszólalok érette.

— Suttogtak alattomban, de akinek tisztá a lelkiismerete, annak nem kell tartania semmitől. Aztán, akármilyen félénk vagyok is, ha rólad van szó, meg nem ijedek.

— És úgy van minden a régi házamban, ahogy utánam maradt? Helyén van az íróasztalom, a könyvszekrényem?

— Ugy, még az a félv papír is ott hever az asztalon, melyre csak a czimet irtad rá; megültottam, hogy valaki hozzá nyuljon. Minden úgy van, ahogy volt, minden, minden, csak a régi gazdáját várja.

— És te?

— A képre írott leány nem felelt többé, csak mosolygott, ahogyan a piktor megfestette. De aki tud olvasni az arcokból, láthatta, hogy ezt akarta mondani:

— Még kérdezed, Nemes Zoltán? Hát nem látsz?

A festmény előtt csöndület támadt s a néma párbeszéd félbeszakadt.

Lent, az Andrassy-uton, Nemes Zoltán még sohasem látta olyan szépnek Budapestet, mint ezen a napon.

## Politikai hangulatok.

### 1. Tanulmányutak.

A nyári vakáció politikuskok részére is leginkább arra volna alkalmas, hogy tanulmányutakat tegyenek és ismereteiket gyarapítsák. Amiképpen kezdve a főiskolai tanulóktól, a műveltség minden skáláján végighaladva, azt látjuk, hogy a tudásszomj új tájakra hajtja az embereket és kiki arra törekszik, hogy a maga szakmájában pozitív szemléldések és tapasztalatok segítségével minél nagyobb látókörre tegyen szert. Azonban, ha felteszszük a kérdést, hogy valjon a mi ugynevezett hivatásos politikuskaink tényleg tanulmányutakra fordítják-e a vakációt és a vakáció által kapott szabad időt, akkor aligha fogunk dicsekedni az eredménnyel. Ha igen nagy jóakarattal kutatrók is, hogy képviselőink merre mennek nyaranta, nem tudnánk oly statisztikát összeállítani, amire ráfoghassuk, hogy időtöltésük a tanulmányutak jellegével bir. Hisz minálunk Magyarországon csak kétféle tanulmányut ismeretes. Az egyik, amikor valamely előkészítés alatt lévő reform miatt külföldi intézményeket kell tanulmányozni és pedig speczialiter azt az intézményt, amelyet mi meghonosítani akarunk. Ilyenkor akár egy-egy vállalat, akár a város, avagy a kormány a maga szakközegét ellátja pénzzel és utnak indítja. Ahogy feljönnek városi megbizottak a vidékről kövezetet, világitást, vízvezeték tanulmányozni és egy-két görbe eset rendeznek a budapesti mulatókban, aképpen a tanulmányozási szükséglet felsőbb hatványán: így járnak a főváros, avagy a kormány megbizottai a külföldön és megszerzik az ismereteket a meghonosítandó intézmény átlátlására. A másik fajta tanulmányut az olyan, amikor protegált fiatal emberek egy kissé szórakozni vágyanak és megállapítják, hogy mely szakma révén kaphatnak a kormánytól, egyik, avagy másik minisztérium budgetéből utiköltséget és ellátásra való pénzt. S ha ők csakugyan oda utaznak, ahová a szubvenzió szól, akkor a kegyesszívű adakozó miniszter kaphat egy szép aniksz-kártyát. Ellenben, akik komolyabban fogják fel a küldetésüket, itthon maradnak, a pénzből házbért, meg ruhamosást fizetnek s a lexikonból, meg a nyilvános könyvtárak ismeretterjesztő kötetéből a „tanulmányozott“ kérdésről jelentést állitanak össze a kormány részére. Az illet egyébként husz koronától harmincz koronáig terjedő munkadíjért egy-egy szorgalmas egyetemi hallgató szívesen megcsinálja helyettük, mint albérlő. Hát aztán most már melyik kategóriába sorozandó a képviselő, mint tanulmányutas? Egyikbe se. Az összeférhetlenségi törvény keveset változtatott ugyan a régi és az újabb állapotokon, azt azonban lehetetlen tette, hogy tanulmányut címén a képviselők színekerében részesíttessenek. A huszezer és ötvenezer forintos megbizátásoknak beileggett és most már nem fordulhat elő, hogy egy-egy vízi bizottságnál az iroda itatóspapírjára oly óriási összeget számítsanak fel, mintha az egész árvíz papírral itatták volna fel. Az összeférhetlenségi törvény miatt államilag szubvenzionált tanulmányutakra most már inkább a minisztériumok szakemberei mennek. Ebből következik, hogy a képviselők, mint magántudósok még kevésbbé törekszenek tanulmányutakra.

A képviselők helyett egy idő óta a miniszterek mennek. Gróf Andrassy Gyula Londonban a napok nagyobb részét közérdekű intézmények tanulmányozásával töltötte. Gróf Apponyi Albert folyton folyvást időt szakít rá, hogy a nagy külföldet tanulmányozza, amire az interparla-

— Hiába haragszol — folytatta, hogy rá kellett szorulnod más védelmére s más is beleavatkozott a te ügyedbe. Légy nyugodt, nem úgy történt, hogy ezzel sérelem esett volna büszkeségeden. Ne féli, nem kiállottam oda a rágalmazóknak, hogy hallgassanak, ne bántalmazzanak tovább; hogy nincs igazuk, hazudnak mind; hogy nem támadást, de inkább szármalmat és részvétet érdemelnek. Hogy is mertem volna ezt mondani, különösen az utolsó! Hány-szor hallottam tőled, hogy eltűrnél akármit, egyedül az emberek szánakozását nem, ez megölné. Nyugodjál meg, nem beszéltem én rólad sehol nyilvánosan. Nem is volt rá szükség, elég volt a jelenlétem, egy néma tekintetem, hogy megszünjék a téged ócsárló beszéd. De oda, ahol tudtam, hogy bántanak, oda elmentem, ha módomban volt. Minden nap, sőt kétszer is egy nap. Olyan emberek közé, kiket megvettem, utáltam, azonban nyájas arccsal, szeretetreméltóan mosolyogtam rájuk, csak neked békét hagyjanak. Sejtették, mi a czélom s volt annyi könyörületesség bennük, hogy fájdalma t ne okozzanak.

— Képes voltál ennyire megalázkodni?

— Igen, képes voltam, még többre is képes lettem volna érette. De csak érette!

— Pedig nem érdemeltem meg.

— Ezt ne keressük. Én nem tudom, megérdemelted-e, nem-e? Én csak annyit tudok, hogy szerettelek. Nem tudakozódtam utánad, nem kutattam, hogy merre jársz, mit cselekszel, mint mások tették. Én csak bízam és vártam. Talán hasztalan, de mégis megvettem. Még egyebet is csináltam, amit igazán röstellek elbe-

mentáris konferenciákon szerzett sikerei nógaták ambícióját és amely tanulmányutakat okvetlen meg kellett szeretnie ama zaios ünnepeltetések folytán is, amelyekben például annak idején Amerikában részesült. Darányiról mindenki tudja, hogy a szakkörébe tartozó valamennyi kérdéssel aképpen foglalkozik, hogy az egész világ elméleti és gyakorlati eredményeivel számot vet s ahova elmehet, oda elmegy, hogy a maga szemével győződjön meg akár az intézmények tökéletességéről, akár ezeknek hiányairól. De még fontosabb éppen Darányira vonatkozólag, hogy a földmivelségi miniszter az ország egész területén annyira otthon van, mintha egész Magyarország egyetlen gazdaság volna, amelynek minden zegét-zugát, egész berendezését, keresetét, jövedelmét éppúgy, mint elmaradottságát és ennek okait töviről-hegyire ismeri. S ezek a leghasznosabb tanulmányutak, amikor a miniszter az ország legkülönbözőbb vidékein sorra megjelenik, szemügyre venni részben a meghonosított reformokat, részben pedig kikutatni, hogy az egyes vidékek gazdasági életének fellendítésére minő új reformokra lenne szükség. Kossuth Ferencz mindabból, amihez másoknak külföldi tanulmányutakra van szükségük, sokkal többet tud, mint amennyi a magyar viszonyok mellett felhasználható és alkalmazható. Kossuth Ferencz, aki a külföldön élt, a nagy koncepcziók eleven szeretetét hozta magával és azt a kort, melyben Magyarország ez idő szerint leledzik, messze megelőzte. Ugyannyira, hogy Kossuth Ferencznek igen gyakran le kell srófolnia a lámpáját, mert ez a nagy világság az ország szűk látókörében nagyon sértené a hétköznapi emberek szemét. Hisz Kossuth Ferencz tényleg attól lehetett félteni, hogy a maga nagy tudásával érkező hazánk szűkös látókörébe, itt elkedvetlenedik és a munkálkodás irányításáról lemond. De az egész ország nagy öröme az történt, hogy Kossuth Ferencz felismerve a nemzet életrealóságát, élete legszébb ambíciójának azt tüzte ki, hogy a magyar nemzetet a civilizáció tökéletes vívmányainak a szeretetére nevelje. S valahányszor felületes életraizirók és pályájának jellemzői arra hivatkoznak, hogy Kossuth Ferencz édesatyjával, a nagy Kossuth Lajossal kell összehasonlítani, kellemetlen ügyefogyottsággal megelégednek róla, hogy Kossuth Ferencz ama hivatása, hogy Magyarországot a világversenyben a praktikus czélok elérésére képessé tegye, van olyan nagy és a jövőre nézve perdöntő erejű cél, mint az alkotmányos szabadságért vívott háború. De nem is akariuk sorra venni a minisztereket. Hogy például Wekerlének inkább engednie kellene a tudásából, ha a mi viszonyainkkal meg akar békülni, semhogy még többet szeressen. Egy petrozsényi telep megszemplése neki örömet szerez, amikor a legfelettebb államok is irigylük tőlünk Európának ez idő szerinti legzseniálisabb pénzügyminiszterét.

És ha végre mégis vissza kell térnünk arra a kérdésre, hogy képviselőink a nyári szünet alatt hová mennek tanulmányutakra, hát bizvást elővehetjük a névsort és konstatálhatjuk, hogy vagy visszavonulnak egyszerű életmóddal megspórolni egyet-mást a diszes állás tulzott igényeinek a kielégítésére, avagy minden egyébbe való tekintet nélkül egyedül a szórakozásokat keresik a vakációban. Ha legalább idehaza, választókerületükben keresnének tájékozódást az igények felől, még ez is elég hasznos tanulmányut lenne. De minálunk a képviselőséggel járó szokások még ezt is megnehezítik. Minálunk, ha a képviselő a kerületébe megy, ez mindenekelőtt és legfőképpen bankettet jelent, amit a képviselő fizet és jelenti továbbá egy nagy csomó

oly protekziós feladatnak az elvállalását, amelynek a képviselő akkor se tudna eleget tenni, ha a ciklus tíz évig tartana. A szegény ember nem bírja a nagy bankettek, a fáradt ember nem a sok lóást-futást. Akinek pedig nevezetes summába került a mandátuma, az úgy véli, hogy megfizetett érte és ráérkezik tanulmányutra menni akkor, amikor majd megint fizetnie kell.

### II. Cseréparabok.

Supiló megfenyegeti a kormányt és a magyar többséget, hogy felmondja a barátságot. Azaz, hogy a parlament ellenségeskedést mondja fel. Arra biztatja Supiló a horvátokat, hogy hagyják abba a parlamentben való szereplést, mert az úgy se vezet célhoz, ott a többség a horvát képviselőket legyőzi. Ellenben a küzdelem területe gyanánt tartásuk meg Horvátországot, ahol mindenkor olyan akciókat és olyan zavarokat csinálhatnak, amilyenhez éppen gusztusuk jön.

E felhívásról értesülvén, a magyar politikusok megakadnak a kérdés magyarzatában, hogy vajon mit jelent, közeledést-e, avagy még nagyobb eltávolodást.

Mert, ha aképen fogják fel, hogy Supilók a parlamenttől távolmaradva, a magyar országgyűlés rendes munkáját nem akadályozzák, hát ez határozottan előnyököt jelent Magyarországra nézve. Így a parlamentben a balpárti ellenzék és a nemzetiségi csoport nem kaphat szövetségest. De ha erejüket és népükre való befolyásukat arra akarják felhasználni, hogy minden idejüket Horvátországban töltve, ott bujtogassanak és a magyar államiság ellen lázítsanak, ez már forradalmi programm volna.

Am, mégis így volna kellemesebb a helyzet. Mivelhogy még van egy pár katonabandánk, melylyel az ily forradalmakat le lehet győzni.

Felekezeti akcióknak az ördögét festik falra a mostani kormányzati irány ellenségei. Hogy egyik és másik buzgó katolikus hivatalnak előnyeit arra használja fel, hogy vallásának csináljon propagandát. És ezzel egy kalap alá veszik a néppárti szervezkedéseket.

Pedig a kettő között különbség van. A néppárt programjában szerezhethet indokokat arra, hogy a politikai harcot felekezeti térre terelje. De semmiéle hivatalnok nem kaphat felhatalmazást rá, hogy hivatali befolyását más egyébre érvényesítse, mint a mi feladatnak a teljesítése ügykörébe tartozik. És nekünk nincs is államhivatalunk olyan, melynek bármelyik osztályába be volna sorozva a hittérítés.

Következésképpen azonban mindenkit meg lehet nyugtatni afelől, hogy mihelyt tényleges ily cselekvések bizonyítottának, az a hivatalnok elveszti állását.

Budapest, július 15.

**A szerb zászló Horvátországban.** Szerém vármegye közigazgatási bizottsága legutolsó közgyűlése alkalmával foglalkozott dr. Radivojevic szerb radikálisnak azzal az indítványával, hogy a megyeházára a horvát zászló mellé a szerb zászlót is tűzzék ki. Indítványának indokolásakor Radivojevic kijelentette, hogy a javaslat elfogadásával peszternék meg legjobban a horvát-szerb egyetértést. Az indítvány felett hosszabb vita támadt, melynek végén Hideghéty főispán hosszabb beszédben fejtette ki azt, hogy a zászlókérdés eldöntésére egyedül csak a horvát országgyűlés van hivatva. A főispán felszólalása után az indítványt mellőzték.

**Függetlenségi szervezkedés.** Kolozsvárról írják: A gyalui függetlenségi és 48-as kör vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen megalakították a tisztikart. Elnök lett Deési Gyula ev. ref. espe-

res, alelnökök: Péchy Pál és Dénes Károly. A kör, amely Kolozs megyében az első 48-as egyesület volt, rövid három évi fennállása alatt már szép eredményeket ért el a függetlenségi eszmék terjesztése körül. A gyűlésről Kossuth Ferencz minisztert, az országos függetlenségi és 48-as párt elnökét, meleg hangú táviratban üdvözlöttek.

**Főispánváltás Arvamegyében.** A néppárt megkapta első főispániát. Félhivatalosan jelentik ugyanis, hogy a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közölni fogja Csillag József arvamegyei főispánnak ezen tisztje alól saját kérelmére való fölmentését és Bulla György jelenlegi alispánnak Arvamegye főispánjává való kinevezését. Bulla György, az új főispán, a néppárt tagja.

**Trencséniek Szerényi államtitkárnál.** Trencsén vármegye puchói járásának egy népes küldöttségét vezette Smialovszky Valér főispán Szerényi államtitkár elé. A küldöttség kérelmeit a járás képviselője, Mednyánszky László tolmácsolta, aki első sorban a Nemső-Ledniczóna községek között létesítendő helyi érdekű vasutvonal tárgyában kérte az állam és posta mezzéjűlését. A második vasuti vágány kiépítése következtében pedig a kerület országgyűlési képviselője azt a kérelmet terjesztette elő, hogy Felsőkoocsz községben egy aluljáró létesíttessék, mert a vasuti sorompó távolra tervezett át-helyezése a szegény földművesek nagy megkárosítását vonná maga után. Vágormos község e kiépítendő második vasuti vágánnyal kapcsolatban a sinpár mentén egy kocsit létesítését kérelmezte, Szerényi államtitkár e kérelmeknek a lehetőség szerint való eljlesztését jóakarattal kilátásba helyezte.

**Külföldiek kiutasíthatása.** Egy napilap különböző kommentárokat fűz a „Belügyi Közlöny” 26. számában közzétett belügyminiszteri rendelethez, amelyben azon kijelentés foglaltatik, hogy a külföldiek lakhatásáról szóló 1903. évi V. t.-cz. alapján az ország területéről kiutasítható a huzamos idő óta itt tartózkodó külföldi is az esetben, ha vagyonai viszonyai kedvezőtlenek. Az illető miniszteri rendelet semmi új elvet nem statuál, hanem a törvény rendelkezéseinek a végrehajtása. Az említett törvény 10. szakasza alapján ugyanis:

„Ama külföldi, aki... a maga és családja fentartására szolgáló eszközöket ki nem mutatja... az állam területéről a rendőrhatalóság által bármikor kiutasítható.”

A törvény e rendelkezésének az az értelme, hogy az ország területén ne lakjanak oly külföldiek, akik saját erejükből megélni nem tudnak és a község terhére esnek. Azon körülmény, hogy a külföldi már régebb óta lakik itt az országban, közömbös e kérdés elbírálásánál, mert ha nem képes a külföldi magát fentartani, úgy kiutasítása közérdekből mindig indokolt lehet.

**A nagyatádi mandátum.** Kaposvárról írják: A nagyatádi kerületben, amelynek mandátuma Chernel Gyulának, a kerület volt képviselőjének főrendiházi taggá történt kinevezésével megüresedett, már megindultak a választási mozgalmak. A választó közönség többsége Tallián Andor főszolgabíró mellett foglalt állást, akit tegnap küldöttségben kértek fel a jelöltség elvállalására. Tallián még nem nyilatkozott véglegesen a jelöltség elfogadása dögában.

## MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

**Szombathelyt** a kulturpalota megnyitását október 10-ére tervezik; ez alkalommal tartja meg a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege évi rendes közgyűlését. A nagyszabású kulturális ünnepségre gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter odaérkezését is várják.

**Komárom vármegye** közigazgatási bizottsága ma Kálmán Rudolf főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen az alispán arról tett jelentést, hogy az aratósi munkálatok zavartalanul folynak és munkásmozgalom a vármegye területén nincsen. A közegészségügy a főorvos jelentése szerint kielégítő. Major László közgazdasági előadó jelentése szerint az arató eredménye a közepes terméken alul marad. Az előadó indítványt tett, melynek értelmében az idej rendkívül silány takarmánytermésre való tekintettel a bizottság a földmivelségi minisztertől a takarmánykivitel tilalom elrendelését kéri. Az ország legtöbb vidékén a takarmánytermés oly gyöngye volt, hogy ez az állattenyésztésre felette nagy veszedelmet rejt magában. A felvidéken és az erdélyi részeken, ahol a csapás nem érezhető, külföldi ügynökök potomon vásárolják össze a takarmányt és ezzel érzékenyen károsítják meg a gazdálkodó közönséget. Ezért volna szükséges a takarmánykivitel tilalom elrendelése.

## KÜLFÖLD.

## Uj-törökök lázadása.

A török hadsereg új-török mozgalma nagy meglepetést keltett egész Európában. Mert bár miként tagadják is a Yildizben, bizonyos, hogy ezuttal nagy katonai lázadásról van szó, mely igen végzetes következményeket vonhat maga után. Az új-török mozgalom tudvalevőleg alkotmányos Törökország létesítését célozza és a mostani forrongás vezetői is programjukban a parlament létesítését követelik, amelyben képviselve legyenek az összes néptörzsek, mert csak így lehet Törökországban üdvös reformokat teremteni. A vezetők erősen bíznak mozgalmuk sikerében, annál is inkább, mert szertükt belpolitikai kérdésekről lévén szó, a külhatalmak tartózkodni fognak a beavatkozástól. De nem is tűrnének el beavatkozást, mert a mozgalom nem az idegenek ellen, hanem a korrupt török közigazgatás ellen irányul.

A vezetők követelése a következők: Minden néptörzsnek meg legyenek a maga képviselői a parlamentben, tekintet nélkül nemzetiségre és vallásra. Törökök és keresztények egyaránt legyenek kötelesek a hadseregben szolgálni. (Eddig tudvalevőleg a hadsereg csak mohamedánokból legészitődött ki.) Egyszóval egyenlő jogok, egyenlő kötelesek, ez az új-törökök jelszava. A vezetők azt hiszik, hogy ezzel elejét vennék a banda-harcoknak, mert a törökök panasza amiatt, hogy évekig kell a tartalékban szolgálni, éppen oly jogos, mint a keresztények panasza a bandaüzelmek miatt.

Ugy látszik, hogy a Yildizben, dacára a demontiknek, nagyon komolyan tartják a helyzetet, ezt bizonyítja, hogy a szultán alkura kész a lázadókkal, kiknek sorai napról-napra szaporodnak, mert az ellenük küldött csapat egyszerűen hozzájuk csatlakozna.

Mai hireink a következők:

Szalóniki jelentések szerint a helyzet mind inkább kritikussabbá válik. A helyőrség tisztjei egyenként tűnedeznek el, hogy a felkelőkhöz pártolhassanak át s a legénység és mohamedán lakosság mindenben segítkezést nyújt a lázadóknak. Tegnap egy teljes vadászászlóalj, melyet éppen a kritikuss helyzetre való tekintettel helyeztek át Monasztirból Yaninába, tisztestől, legényestől, a Resnán levő új-törökökhöz pártolt át.

A hadsereg naponként újabb és újabb tanujelét szolgáltatják annak, hogy a kormány a katonaságban már nem bizhat. Igen kérdéses még az is, hogy az Anatóliából oda rendelt 32 zászlóalj feltétlenül engedelmessé fog-e a kormány s a Yildiz embereinek!

Oszmán pasát, a volt üszkübi katonai parancsnokot a szultán kihallgatáson fogadta a „müsi“-i rangban a II. hadosztály (Adrianápoly) parancsnokává nevezte ki. Együttal megbizta Oszmán pasát, hogy különvonaton azonnal a Resnán fellázadt új-törökök leverésére induljon, a meggyilkolt Semszi pasa helyett. Oszmán pasa Konstantinápolyból különvonaton Szalonikibe érkezett.

A pasát Szalonikiben mindenki máris halálfiának tekintti.

Az új-törökök resnai tábora várakozó állásponton van. A felkelő katonaságot a nép látja el élelemmel. Hasszán bey, Nuri bey és Dzsevdet bey vezérkari ezredek vették át a felkelő tábor parancsnokságát. Monasztirban a III. hadtest tisztjeinek Szalonikibe való áthelyezése miatt nagy az elkeseredés. Tegnap a mohamedán intelligencia a város főmeccsijében gyűlést tartott, mely táviratilag kérte a szultánt, hogy a tiszteket rendelje vissza Monasztirba. A városra nézve ugyanis a 140—150 család, — mely közül nem egy vitt nagy háztartást, — nagy anyagi kárt jelentett. A posta a monasztiri viszonyokra való tekintettel a kérelemnek helyt adott, úgy, hogy a Szalonikibe áthelyezett intendatúra holnap már ismét Monasztirba megy vissza.

Monasztirba ezenkívül a szultáni bizottságot várják, mely a felkelőkkel való tárgyalások megkezdésére van hivatva. Az új-törökök radikális pártja nem nagy reményekkel néz a küldöttség megérkezése elé, a higgadtabb elemek azonban még remélnek.

A higgadtabb párt, a mérsékelték ugyanis nem érteneek teljesen egyet, a szultáni uralkodást semmi

szin alatt tovább nem tűrő radikális párti új-törökökkel. Szerencse, hogy ma még a mérsékelték pártja van többségben, s így a békés megoldás nem lehetetlen. Természetesen minden attól függ, hogy milyen koncessziókat akar most megadni a Yildiz, s főleg attól, hogy milyen elemekből áll a bizottság. Ha köztiszteletben álló, komoly férfiakkal képviselteti magát a szultán s hajlandó a nép jogos kívánságainak egy részét teljesíteni, úgy valószínű a békés megoldás. Ha azonban a palota kapzsi, intrikáló elemeit küldi Monasztirba és Kesznába, úgy ismét csak vér fog folyni!

Ujabb Hadí pasa üszkübi hadosztálytábornok két tiszttel a felkelőkhöz ment át. Az ifju-török bizottsághoz menekült Sala Edien, Enver és Zenovi bey vezérkari tiszteket a Yildiz-kioszkból azzal az ígérettel, hogy semmi bántódásuk nem lesz és hadosztálytábornokokká fogják őket előléptetni, felszólították a visszatérésre, amire ők táviratban tagadó választ adtak.

Konstantinápolyból a következőket jelentik: A harmadik hadtest felszerelési intézeteit Ibrahim pasa, az új hadtestparancsnok rendelkezésére Salonikibe helyezték át. A relief-csapatok behívására és a Monasztir—konstantinápolyi táviró-összeköttetés megzavarására vonatkozó hír teljesen alaptalan. Azzal a hírrel szemben, hogy több zászlóalj adott parancsra vonatkozott elindulni, megállapítandó, hogy néhány zászlóaljban, amelyből több tiszt megszökött, zavar támadt és engedtlenség fordult elő, de azóta a rendet helyreállították. Portakörökben hangsúlyozzák, hogy a III. hadtest ügyében tett intézkedések alkotmányosak és liberálisak. Elrendelték a gyors eljárást, de egyben azt ajánlották az illetékes tényezőknek, hogy méltányosan járjanak el, annál is inkább, mert a mozgalom hazafias jellegű. A Reznából megszökött Niazi helyettes őrnagy az első Yildiz-titkárhoz táviratot intézett, amelyben szabadságot és alkotmányt kér. Alaptalan az a hír, hogy Niazi ez idő szerint Prisztina vidékén időzik és az albánokat lázítja. A szökevényeknek a keresztény lakosság lázítására irányuló fáradozásai sikertelenek. Castoria Krusevo és egyéb kerületekben állítólag rokonszenveznek a mozgalommal, de eddig semmi sem történt. Az eddig megszökött 3 monasztiri tiszttel között van egy vezérkari alezredes is. Érdekes az a távirat, amelyet több szaloniki tiszt intézett a Yildizhez és amely azt mondja, hogy ha az elfogott tiszteket nem bocsátják szabadon, vagy azokat Konstantinápolyba viszik, úgy meggyilkolják felebbvalóikat. Erre szabadon bocsátották a tiszteket. Serresben a helyőrség egy része fenyegetőleg lépett fel. Hír szerint a Szalonikibe küldött vizsgálóbizottság megállapította, hogy a macedóniai ifju-török mozgalmat angol részről előmozdították és hogy az ifju-törökök a bolgárokkal egyetértének. Hivatalosan megczáfolják e hírt.

**Osztrák képviselőház.** A képviselőház a mai ülésen részleteiben is elfogadta a talajjavítási törvényjavaslatot Pantz módosításával, mely szerint felhatalmaztatik a földmivélsügyi miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg oly munkálatoknál, melyeknél a halasztás veszedelemmel járna, a törvényes szabályozás megtörténte előtt előlegeket engedélyezhessen. Ezután a ház az automobil biztosítási kötelezettségről szóló törvényjavaslatot tárgyalja.

Licht képviselő határozati javaslatot nyújtott be, melyben felszólítja a kormányt, hogy sürgősen indítson tárgyalásokat az Egyesült-Államokkal való kereskedelmi szerződés megkötésére, amely a viszonyosság alapján nyugodnék. Az indítványozó véleménye szerint e megállapodás akként volna egyelőre Ausztria-Magyarország és az Egyesült-Államok között megkötendő, mint ahogy az 1907. május 2-án kelt német-amerikai kereskedelmi megállapodás szól. A megállapodás egyelőre egy évre szólna és automatikusan meghosszabbodnék oly vámtételek alapján, mint amiket más erópai államokkal fennálló vámtételek alapján kötöttünk. Ellenérték gyanánt az Egyesült-Államok a Dingley-tarifa (III. szakasz) kedvezményeit engedélyezné, valamint biztosítaná a vámkezelés ama könnyebbítését, amelyeket az Egyesült-Államok a német-amerikai megállapodásokban a tényleges németzármasú áruknak biztosít. Amennyiben ily szerződés nem jöhetne létre, legalább oda kellene

törekedni, hogy az Egyesült-Államok elnöke rendezet uton biztosítaná az osztrák-magyar áruknak a fent jelzett kedvezményeket mindaddig, ameddig Ausztria-Magyarország az amerikai áruknak a teljes legtöbb kedvezményes vámtételeket engedélyezi.

Az automobiltulajdonosok felelősségére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása során úgy előadó, valamint a legtöbb szónok, ugyszintén az igazságügy-miniszter a javaslat elfogadása mellett foglalnak állást. A vezérszónokok beszédei után a tárgyalást félbeszakították. Az ülés végén Pantz képviselő az elnökhöz intézett interpellációban Deutsch Viktor földmivélsügyi minisztériumi tanácsosnak a képviselő egyik pótvajaslátáról tett nyilatkozatát hozza szóba, mire az elnök utal arra, hogy e nyilatkozat magánbeszélgetés közben történt. Mindenesetre nagyon sajnálja és hangsúlyozza, hogy elvárná, hogy egy minisztériumi tanácsos több tapintatot tanúsít ott, ahol a törvényhozás tekintélyéről és méltóságáról van szó.

**A német császár levele.** A Standard pétervári azon hírével szemben, hogy Vilmos császárnak az orosz czárhoz intézett egyik levele általános nyugtalanságot keltett, a Kölnische Zeitung kijelenti, hogy ilyen levelet sem nem irtak, sem nem kézbesítettek az orosz czárnak. Ujabb kísérletről van itt szó, hogy Németországot tegyék felelőssé a helyzet nyugtalantó megítéléséért. A Standardnak a német császár öszre tervezett állítólagos oroszországi látogatására vonatkozó hírei sem felelnek meg a valóságnak és az általa közölt részletekről Berlinben mitsem tudnak. Ellenkezőleg tény az, hogy a folyó évben ilyen látogatás nem fog történni. Cambon berlini francia nagykövet dicséretreméltó módon kijelentette, hogy minden kormány rá van szorulva a békére. Nemcsak a német kormányt, de a német nemzetet is teljesen áthatja ez a meggyőződés.

**Anglia és a cukoregyezmény.** Nagyszámú liberális párti képviselő küldöttségileg járult Asquith miniszterelnök elé azon óhajással, hogy Anglia ne csatlakozzék a brüsszeli cukoregyezményhez, mert ez ellentmond a szabadkereskedelem elvének. Asquith miniszterelnök védelmébe vette az új konvencziót s kijelentette, hogy az mindenben megegyezik a szabadkereskedelmi elvekkel. Ezenfelül, ha Anglia nem csatlakozott volna az egyezményhez, az aláíró hatalmak bizonyára tettek volna intézkedéseket Anglia cukorkivitele ellen. A konvenczió egyetlen intézkedése sem gátolja meg azt, hogy Anglia esetleg oroszországi cukrot vehessen át.

**Tolstoj vádolja Stollpint.** Gróf Tolstoj a Daily Chronicle-ben rendkívül éles támadást intéz a Stollpin-miniszterium ellen, amely évek óta szakadatlanul folytatja parasztok kivégzését Oroszország minden részében. Tolstoj azt mondja, hogy évekkel ezelőtt az volt legnagyobb büszkesége, hogy Oroszországban, habár nem jogilag, de tényleg megszüntették a halálbüntetést és hogy az egész birodalomban csupán egy hóhér volt található. Most megváltozott a dolog s az emberek versenyeznek azért, hogy hóhérokká kinevezzék őket. Tolstoj ezután így folytatja:

— Ezeket a dolgokat nem tudom tovább elviselni s megírom ezt a cikket, hogy vagy véget vessenek az embertelen öldöklésnek, vagy pedig fogásba vessenek engem, ahol legalább tudni fogom, hogy ezért az embertelenségért nem tehetnek engem felelőssé, vagy pedig, amint a parasztok kivégzésénél szokás, halotti lepeit és csuklyát tegyenek rám és lelökjenek a számolyról s hogy aztán a jól megszapanozott kötél testem súlyánál fogva szorosan összehuzza a nyakamat.

**A macedón-javaslatok.** A „Temps“ tudósítója jelenti Berlinből, hogy a német kormány kedvezően fogadta az angol jegyzéket és minden nagyhatalom, Törökországot is beleértve, hozzájárult a jegyzékben lefektetett elvekhez, a szután azonban nem mutat hajlandóságot arra, hogy Hilmi pasára ruházzák a mobile hadtestparancsnokságát, mert súlyt helyez rá, hogy olyan főparancsnok neveztesse ki, aki egyenesen tőle függ.

Hire jár, hogy az orosz kormány macedóniai reformjavaslatát nem fogja egyhamar megküldeni a hatalmaknak, mert előbb be akarja várni Iswolski és Aehrenthal találkozását. Hivatalos körökben még sem hiszik, hogy a jegyzék elküldésével olyan sokáig várjon a pétervári kormány, valószínűbbnek tartják, hogy az orosz javaslat két héten belül megérkezik az egyes kormányokhoz.

**Szerb kormányválság.** Dr. Milovanovics, aki a Kabinetalkitással van megbízva, a következőket mondotta a Neue Freie Presse tudósítójának: Meghívást kaptam Belgrádba, hogy vegyem át a külügyminiszteri tisztséget egy Velimirovics-kabinetben. Habozás nélkül vállaltam, a kompromisszumos tárgyalások során pedig iparkodtam az ó-radikális pártot engedékenységre bírni, hogy munkaképessé tegyem a skupstinát. Később kész voltam egy Milosavljevics-kabinetbe is belépni, sőt most magam vállalkoztam kabinetalkitásra. Czészerűnek tartom, hogy olyan radikálisokat válasszak a kormány tagjaiul, akik a pártkötélken kívül állanak s így kevésbé ellenszenvesek az új-radikálisok szemében. Holnap délig tisztában leszek vele, vajon sikerülhet-e misszióm.

Késő éjjel jelentik Belgrádból: A válságnak egy Milovanovics kormány által leendő megoldására vonatkozó remények igen alászállottak azáltal, hogy immár nyilvánvaló, mily ellenszenvenvel viseltetnek az ó-radikálisok Milovanovics személye iránt. Ellenzéki körökben biztosra veszik, hogy az ó-radikálisok zátonyra juttatják Milovanovics kísérletét, egyrészt, hogy a Pasic és Protics kormány iránti szolidaritást kifejezésre juttassák, másrészt pedig, hogy a Milovanovics megbízásában rejlő azt az irányzatot, hogy Pasic befolyása gyengítették, már eleve hatálytalanítsák. Azzal azonban, hogy a Milovanovics által kezdeményezett akció is csődöt mond, eltűnnék a válság békés megoldására vonatkozó minden remény és valószínű, hogy a politikai válság megoldását ez esetben úgy kísérelnék meg, hogy egy Protics elnöklésével alakítandó ó-radikális kormány feloszlattáná a skupstinát és az államtanács beleegyezésével további négy hónapra meghosszabbítaná a költségvetést. Az alkotmány 174. pontja ugyanis azt mondja, hogy az esetben, ha a skupstina a költségvetés elintézésé előtt oszlattatná fel, az uralkodó az államtanácssal egyetemben legfeljebb négy hónapra meghosszabbíthatja az előző év költségvetését. Az alkotmány ezen rendelkezését eddig úgy magyarázták, hogy a költségvetés érvénye csak egyes esetben hosszabbítható meg ilyenképpen. Mint hogy e meghosszabbítás ez évben már megtörtént, a meghosszabbítás megismétlését az ellenzék államesinynek minősítette. Eppen erre való tekintettel nem hiszik, hogy a király, aki mindenkor az alkotmány feltétlen tiszteletét valóta uralkodása alapelveinek, tovább nyulna a 174. pont illetően magyarázatához, amely különben is, tekintve a válság egyoldali megoldását, további komplikációkat eredményezhetne. Általánosan biznak abban, hogy ezen veszélyes út elkerülésére mindent megmozgatnak. Másrészt azonban azt sem titkolják, hogy a válság megoldására irányuló kísérletek gyakori meghiusulása felette válságossá teszi a helyzetet. Bár a költségvetési provizórium csak augusztus 14-ével ér véget, a válság megoldásának mégis augusztus 4-ike előtt kellene megtörténnie, mert a költségvetés elintézésé előtt a háznak még a mandátumok igazolását is keresztül kellene vinnie. Eddig teljes négy hét telt el meddő tárgyalásokkal. A minisztertanács elhatározta, hogy az elhunyt Milicevics londoni szerb követ holttestét államköltségen hozatják haza Angliából.

**A prágai értekezlet.** A pánszláv konferencia mai ülésén a következő határozati javaslatokat nyújtották be: Pétervárot újsg adandó ki, amely a szláv irodalomra, művészetre, tudományra és kultúrára vonatkozó ügyekkel foglalkozzék. Akció indíttassék, hogy az ausztriai és orosz egyetemeken végzett félévek kölcsönösen beszámíthatók legyenek. Prágában szláv olvasóterem létesíttessék, amelyben minden szláv hírlap és szemle olvasható legyen. Az egyes szlávok lakta országokban intézetek létesíttendők, amelyek a szláv munkások részére munkát közvetítenének. Pétervárot intézet alakítandó, amely az ismertebb szláv írók munkáit kiadná.

A konferencia örömmel vette tudomásul az elnök azt a bejelentését, hogy a délszláv államok egy közös delegációban egyesültek. Ezután Preiss tanár az 1911. évre Moszkvába tervezett pánszláv kiállítás ügyében referált. Ozerof orosz delegátus a javaslat mellett foglalt állást. A lengyelek nevében Sztachiszewicz állást foglal a kiállítás mellett. Ezen kívül számosan szólalnak fel a javaslat mellett, amelyet végül az előadó zárszava után a benyújtott

pótjavaslatokkal egyetemben elfogadnak. Egyben megalakították a kiállítási bizottságot, amelyben minden képviselt nemzet egy-egy delegátusa helyet foglal. Dr. Czelakovszki a kulturregysületek szervezéséről referál s határozati javaslatot ajánl, amely azt mondja, hogy a szláv nemzetek kulturális fejlesztése minden művelt szláv ember első kötelessége és ezért méltán követelhető, hogy e tevékenység az egyes törzseknek a cseh kulturszövetség mintájára szerveztessék.

**A bolgár válaszfelirat.** A Sobranje változatlanul elfogadta a trónbeszédre adandó válasz szövegét. A fejedelemnek ma nyújtották át a föliratot, mely alkalommal beszédet mondott, melyben megelégedését fejezi ki a népképviselők üdvözlő szavaiért, kijelentvén, hogy boldog, amiért eszmét cserélhet a nép választott képviselőivel, akikkel érzelmei közősek, akiknek küldetése ugyanaz, mint az övé: behatolni a néplelekbe, megismerni kívánságait, hogy a legalkalmasabb eszközök által biztosítsa a közjóit. Ezután kijelentette a fejedelem, hogy szívesen látja a politikai élet veteránjai mellett a fiatal erőket, akik először lépnek a nemzet szolgáinak nehéz, tövises, de nemes pályájára. Végül pedig megköszönte az esküvője alkalmából hozzá intézett üdvözlőleveleket.

Charanzsov kormányparti képviselő javaslatot készült benyújtani, amely a Stambulovista-kormány alatt elkövetett visszaélések megvizsgálására vizsgálóbizottság kiküldését indítványozza. A javaslatot, amelyet eddig 30 képviselő irt alá, legközelebb benyújtja a Sobranje ülésén.

**Reformok Kínában.** Pekingből jelentik, hogy ma császári ediktum jelent meg, amely szabályozza a tervezett törvényhozó gyűlés tagjainak mandátum-ügyét. A rendelkezések bizonyos mértékben demokratikus alapon nyugszanak, bár kivételes eseteket sorolnak föl, úgy, hogy a hatalom a császár kezében maradjon.

**A hondurasi forradalom.** A forradalom Hondurasban olyan veszedelmesen elharapózott, hogy az amerikai kormány fél a közép-amerikai általános háború kitörésétől.

**Ujabb összeesküvés Haitiban.** A köztársaság elnöke tegnap egy újabb felfedezett összeesküvés miatt 14 bennszülött nagykereskedőt agyonlővetett és vagyonukat konfiskálta. A hadijogot ismételtelen meg nem határozott időre meghosszabbították.

**A perzsa forradalom.** A sah Rezim kánt rendkívüli hatalommal Tebrisz és a kormányzóságban levő összes csapatok főparancsnokává nevezte ki. Rezim kán ezeröttszáz emberrel rendelkezik s ezzel szemben van négyszáz forradalmár, akiket a lakosságnak az a része támogat, akik a legutóbbi alkotmányos mozgalomban kompromittáltak magukat. Délután négy óra óta Umirakhis városrészt és az enjumenek épületét állandóan bombázzák. A veszteségeket mindkét fél titkolja.

## EGYHÁZAK.

— (Kálvin emléke.) A magyar reformátusok nagyban készülnek megünnepelni Kálvin János születésének négyszáz éves évfordulóját, amikor a svájci Geniben a nagy reformátor emlékére felállították a „Reformáció” szobrát. Ennek a szobornak a költségéhez a világ összes reformátusai hozzájárulnak és Magyarországon is gyűjtés indult meg, amely máris szép eredménynyel biztat. Magyarországon Kálvin eszméinek és működésének felelevenítésével akarnak a négyszáz éves évforduló emlékének hódolni. A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság Kálvint és a kálvinizmust ismertető nagyobb munkát ad ki és egyházközségi népkönyvtárakat létesít. A Budapesti Parókiális Könyvtár-bizottság megbízásából dr. Pruzsinszky Pál theologiai tanár nagyszabású Kálvin-életrajtot ír. És sok más egyéb irodalmi emlékekkel fogják megünnélni az évfordulót, de a külső ünnepegekben is ki akarják venni a részüket és nemcsak hogy Genibe küldöttséget menesztenek, de idehaza is több ünnepséget fognak rendezni.

— (Evangélikus egyházkerületi közgyűlés Brassóban.) A tiszai evangélikus egyházkerület Brassóban tartandó közgyűlését a brassói magyar lapok nemzeti szempontból ünnepek mondják a száz és száz és románlaktá vidéken. Zelenka Pál püspököt és Szentiványi Árpád egyházfőügyelőt, valamint a velük érkezett nagyszámú közgyűlési tagokat Apáczta hajóállomásánál Skyta Mihály esperességi felügyelő Brassón pedig a hatóságok élén Bohus főesperes üdvözölte.

## Tolsztoj és a balettleány.



Tolsztoj fiatal korában sok asszonvt falt föl (ez a helyes kifejezés), most pedig, nyolczvan éves korában azt prédikálja, hogy még a házastársak is csak ideális szerelemmel szeressék egymást. Tolsztoj fiatal korában pezsgőben fürdött, kaviárban lubiczolt; most pedig azt hirdeti, hogy a földi boldogulás csak úgy érhető el, ha krumplit meg földi gyökeret eszik az ember, — bárha neki még ma is francia szakács főzi a ráklevest. Ugyancsak Tolsztoj fiatal korában selyemben-bársonyban öltözködött, ma pedig azt mondja, hogy szörcsuhában járjunk.

Ettől a Tolsztojtól nem furcsa, ha azt mondja, hogy ő a könyvei után semmiféle tiszteletdíjat nem kap.

— Csak egyetlenegyszer történt, — mondotta, — hogy tiszteletdíjat ajánlottak föl. A pétervári szubvencionált színházakban előadták több darabomat és az intendatura elküldötte a tantiémet, anélkül, hogy kértem volna. Én visszaküldöttem. Mire azt válaszolták, hogyha nem fogadom el a pénzt, a balettleányok között osztják szét. De már én erre azt feleltem, hogy csak küldjék vissza haladéktalanul a pénzt, mert én indirekte sem akarom az erkölcselenséget támogatni. Majd én jobb czélokra fordítom ezt a summát.

Talán tulzás lenne azt állítani, hogy ebben az okoskodásban benne van az egész Tolsztoj; de bizonyos, hogy jó nagy darab belőle benne van.

Tolsztoj munkáinak irodalmi értékéről még vitatkoznak; de nem vitatkoznak már szociális fölfogásának értékéről. Naiv álmodozó az öreg, ki még mindig azt hiszi, hogyha az embereknek azt mondják majd, hogy ne gyilkoljátok le egymást, akkor az emberek szépen szót fognak fogadni. Ideálisztikus, irreális társadalomról álmodozik, olyanfélére, ahol a tigris cziczázni fog a bányákával. S azt gondolja, hogy mind ennek megvalósításához elég a szó és az imádság. Nem is veszik komolyan ezen a téren Tolsztojt; csak frappáns mondásait — az állam és a kormány ellen irányulókat — cizálják, hol a szociálisták, hol az anarchisták, hol a baptisták.

A balettleányokkal való disputája élénken megvilágítja a fogatlan oroszán különös fölfogását. Erkölcselennek mondja ezeket a leányokat, mert szórakoztatják embertársaikat s azért sajnál tőlük néhány kopeket. Pedig a nagy remete emlékezhethék fiatal korából e szegény leányok igazi életére; tudhatná, hogy e leányok többsége igen keservesen keresi meg kenyerét és bizony nagyon rájuk férne néhány fillér. A milliomos szeretőkkel piruettozó balettleány a ritkaságok közé tartozik.

De Tolsztoj nemcsak magánéletükön fogva itéli őket erkölcselennek, hanem foglalkozásuknál fogva is. A kurta szoknya és a merész tánc fölizgatja az embereket és a fölizgatott ember . . . óh, erre már gondolni sem mer az agg író. Ez az okvezetés teljesen rája vall; arra az emberre, ki azt hiszi, hogy a szerelem erkölcselene is lehet és ennél fogva az a művészet is erkölcselene, mely a szerelmet tolmácsolja.

Nem érdemes e fölfogással szembe állítani a negyvenesztendő Tolsztojt, aki még akkor is asszonyokat szöktetett meg és férjeiket lött agyon. Maga a természet mond ellent a mostani Tolsztojnak és ad igazat a negyven év előttinek. A növényvilágban a színes virágok, az állatvilágban a tarkabundájú állatok és az emberek között a férfi és nő/millió szerelmi csele; kezdve az abessziniai nő pávatollától egészen a követ-

ségi attasé finom intrikájáig — mind a kiválasztás nagy törvényét lökik, tolják előre. Milyen fákó, szintelen annak a vén embernek a recsegő hangja a kiválasztást kísérő és erkölcsöt vagy erkölcstelenséget nem ösmerő, az egész világot betöltő bugó szerelmi himnusz mellett.

## Zepelin vállalkozása.

— A felszállás ma is elmaradt. —

— Távirati tudósítások. —

A mára halasztott felszállás újra elmaradt, mert a léghajó ismét megsérült, amikor kivontatták a csarnokból. A kíváncsi tömeg hiába gyülekezett a tó partján, mert egy darabig tartott a sürgés-forgás, ezután csakhamar hirtelen ment, hogy a felszállás máról is elmarad. A lelkes tömegben ma már kételkedők is akadnak s joggal, mert ha lényegtelen apró sérülések lehetetlenné teszik a felszállást, akkor az egész léghajónak az értéke problematikus, mert egy komplikált szerkezetnél apró hibák elkerülhetetlenek.

Megirtuk tegnap, hogy az első kísérlet nem sikerült. Pedig a kezdet biztató volt. Pontosán két óra-  
kor a katonák kivontatták a hatalmas gömböt a csarnokból, megerősítették az uszó dockon és felszerelték a két alumínium-hajóval. Tíz percczel később gróf Zepelin beszállt az elülső hajóba és intésére elhelyezkedtek az öt kísérő utasok. Az első hajóban a grófn kívül öcsese és két kormányos foglalt helyet, a hátulsóban a kormány kiküldöttel és a vezérkar tisztjei ültek, összesen tizenhatan.

Ekkorra már a Bodeni-tó hemzsegett a benzines csónakok ezreitől. A partokon az autók százai várakoztak, hogy röptében kísérjék Zepelin léghajóját. A sok hajó közt ott zakatolt a württembergi királyi pár yachtja, fedélzetén az uralkodóval és a német trónörökösével, aki bregenzi vadászakastélyából jött, hogy jelen lehessen az indulásnál.

A léghajócsarnokból Levald kormánytanácsos táviratok útján adott jelt az egyes állomásoknak, hogy a léghajó perczek múlva indulni fog, ő maga pedig néhány vezérkari tiszttel gőznaszádba szállt, hogy a Bodeni-tavon végigkísérje Zepelint. Tizenhat percczel két óra után felemelkedett az elülső hajó. Ballasztot nem vetett ki Zepelin, csak az emelőkarokat hozta működésbe. Egy percz múlva a hátulsó kosár is a levegőben volt és a parton álló tömegből kitört az egetverő hurrá.

Az alumínium-motorok berregni kezdtek és a gép fölemelkedett vagy ötven méternyire. Ebben a magasságban egyenesen a királyi jacht felé fordult és merész ivben lebecsátkozott a hajó mellé. A gróf kihajolt a kosárból, megemelve kalapiját üdvözölte a királyi párt és a trónörökösöt, akik lelkesen kívántak neki szerencsés utat. Ezután újra a levegőbe emelkedett a léghajó és Konstanz felé fordult. Öt percz múlva eltűnt a nézők szemei elől. A gőzcsónakok, a királyi jacht és az autók utáná credtek és kísérték, ameddig lehetett.

Megirtuk, hogy Mansell fölött a repülőgépet bal-  
eset érte, amiért is vissza kellett térnie Friedrichshafenbe. Három okból kellett Zepelin grófnak tegnap abbahagynia első nagy útját. Először és főleg, mert nagyon magas temperatura mellett történt a gömb megtöltése s ezért a repülőgép emelőképesége fölötté csekély volt; másodsor azért, mert az időjárás hirtelen megváltozott és vihar kerekedett s végül, mert a hűtőkészülék csavarja levált. Az éjszaka hidegebb temperatura mellett ismét hozzáálltak a gömb megtöltéséhez. A reggel újra az előkészületekkel telt el. Hat órakor Zepelin megjelent a léghajócsarnokban, hogy megtegye utolsó intézkedéseit. Zuhog az eső, erős szél fúj, de a barometer állása aránylag magas. Tegnap a 30 kilométeres utat Reichenauig 35 percz alatt tette meg Zepelin. Ebből számítást lehet tenni, hogy az egész utnak és az egyes állomásoknak megkerülésére mennyi idő kell a repülőgépnek, különösen, mert tegnap teljes szélesönd uralkodott horizontális irányban, csak vertikális légáramlatok akadályozták a repülőgépet előrehaladásában.

Zepelin léghajójának eleje reggel 11 óra-  
kor a csarnokból ki akarták hozni, már a levegőben volt, midőn egy kötélen váratlanul elszakadt. Ezáltal hirtelen a ballon elejével hozzácsapódott az épület-

hez. A baloldalán az egyik csavarszárny, a kormány és az elülső kosarat tartó váz erősen megsérült. A burok is elszakadt. A Königin Charlotte nevű gőzcsónakot kellett segítségül hívni, hogy a balloncsónakot messzebb vontassa be a tóba és ezáltal megkönnyítse a léghajó kiszabadítását. 12 óra a léghajót ismét elhelyezték a csarnokban.

Késő éjjel az a szenzációs hír érkezik, hogy Zepelin léghajóján oly nagyok a hibák és sérülések, hogy a tatarozás he-  
tekig fog tartani.

## Sötét bűnök.

— Az Eulenburg-pör. —

Budapest, július 15.

Eulenburg herceg állapota ismét annyira rosszabbodott, hogy ma nem lehetett megtartani a tárgyalást. A herceg lába megdagadt, ezenfölül a herceg meghűlés vagy infekció által még az agy működését zavaró bajt is szerzett. Dr. Steyrer főorvos a herceg dagadt lábáról fényképfelvételt készített, amelyet a mai tárgyaláson bemutattak a törvényszéknek. A mai tárgyalást a Charité-kórházban háromnegyed tizenegy óra-  
kor kezdte meg. Hofmann egészségügyi tanácsos, Strauss titkos tanácsos és Steyrer főtörzsorvos előterjesztik véleményüket. Minthogy a vádolt távolléte miatt tulajdonképpen tárgyalást nem tarthatnak, nem esketik meg őket. Az orvosok kijelentik, hogy Eulenburg herceg általános állapota valamivel javult és testhőmérséke, mely tegnap 38.4 fok volt, 36 fokra szállt alá, de lehet, hogy ez csak annak a következménye, hogy a beteg több ízben aszpirint vett be. A jobb láb daganata azonban jelentékenyen növekedett. A herceg ma nincs szállítható állapotban, de nagy valószínűséggel lehet rá számítani, hogy holnap, habár rövid időre is, megjelenhetik a tárgyaláson. A törvényszék erre elhatározta, hogy holnap délelőtt tizenegy óráig a tárgyalást felfüggeszti. Közben kieszközlik a közoktatási minisztérium engedélyét arra, hogy a herceget állandóan az ülésterembe vihessék át, úgy, hogy az ülésterem ebben az esetben betegszobává is szolgáljon. A holnapi tárgyalás előreláthatólag csak egy óra hosszúig fog tartani.

Részletes tudósításunk ez:

A mai tárgyalás előtt a folyosón izgatott szó-  
váltás támadt Ernst, Riedl tanuk és Arndt Vilmos színész között, aki szintén tanuként van be-  
idézve, mert ő volt az, aki jelentkezett a törvényszéknek s kész volt bizonyítani, hogy Riedl egy kávéházban nagyobb társaság tüle hallatára azt mondta, hogy ha százezer márkát kapott volna a hercegtől, egészen másként vallott volna. Egy hölgyre hivatkozott, aki hallotta Riedlnek ezt a nyilatkozatát. E miatt volt a mai szóváltás. Arndt udvari színész a Charité folyosóján megszólította Riedl-t s kérdezte, emlékszik-e rá. A müncheni egykori tejkereskedő képéből kikelve förmedt a színészre:

— Amit maga beszél, gyalázatos svindli! Semmit sem mondtam én annak a hölgynek! Hozza ide azt a hölgyet, hadd nézzek a szeme közé.

Arndt megkérdezte:

— De engem csak ismer?

Mire Riedl felső bajor dialektusban, félváll-  
ról odavetette:

— Magát egyáltalán nem ismerem, de nem is akarom.

Ennek a jelenetnek nagy közönsége volt, tanuk és hírlapírók, akik jól mulattak rajta. Valószínűnek látszik, hogy Arndt csakugyan tévedett és nem Riedl volt az, aki a kávéházban azt az állítólagos nyilatkozatot tette. Erre vall az is, hogy Ernst nem ismeri fel az udvari színészt, pedig az ő előadása szerint Ernst is abban a társaságban volt.

Háromnegyed tizenegy óra-  
kor megszólalt a cse-  
gettyű a tanácskozásteremben, a tárgyalás kezdődött és a tanuk besiettek. Eljött Hofmann egészség-  
ügyi tanácsos is Steyrer főorvossal, aki magával hozta azokat a fotografiákat, amelyeket ma reggel vett fel a herceg beteg lábairól. A fényképeket át-  
adta az elnöknek. Megjelent Krauss tanár is, a

Charité igazgatója s még a tulajdonképeni tárgya-  
lás előtt közölte az elnökkel, hogy a herceget meg-  
vizsgálta s nem tartja lehetségesnek a mai kihallga-  
tást. Erre az elnök kihirdette a tanuknak, hogy ma  
elbocsátja őket, de holnap jelenjenek meg pontosan  
fél tizenegy óra-  
kor a kórházban.

Közben egy fiatal hölgy jött a folyosóra és egy  
szolga útján bejelentette magát a törvényszék elnö-  
kénél. Kanzow elnök nyomban fogadta a hölgyet,  
aki elbeszélte, hogy Wiesbadenből jött és tanuskodni  
kíván. Unokahuga Schencker bécsi kereskedelmi  
tanácsos neje és közeli rokona Kistler udvari ta-  
nácsosnak. Schenckerné önként ajánkozott ta-  
nunk, hogy elmondja Eulenburg herceg egy  
esetét, mikor még bécsi nagykövet volt. Azzal vá-  
dolta meg a herceget, hogy férjét tizenegy millió  
koronával megcsalta. Már most ő azért jött Wies-  
badenből, hogy figyelmeztesse a törvényszéket, mert  
Schenckerné nem épelméjű.

Az elnök megígérte, hogy sorát ejti kihallga-  
tásának.

## Az olvasóhoz.

Az új félév kezdetén új előfizetést nyitottunk  
az „Egyetértés“-re, a legrégibb s legtekintélye-  
sebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ úgy politikai állásfoglalá-  
sában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti  
és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy  
multjához, amely a magyar olvasóközönség  
előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi éle-  
tünkben pedig mindenkor döntő fontosságú té-  
nyezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot  
nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította,  
ezenül is mindenben vezérelve lesz. A függet-  
len, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság  
állami erejének és mindenben parancsoló uralko-  
dásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az  
„Egyetértés“ ezenül is törhetetlenül és megújuló  
intenzívtással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egye-  
dül erősségünk, amely ebben a nehéz felada-  
tunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozato-  
sabbban és a legmegbízhatóbban megszerkesz-  
tett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy  
írnyelvelnek szigorú betartásával, mint a napl  
események részletes és pontos feltárásával ezen-  
tül is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasár-  
napja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet  
is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas,  
számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön  
előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a  
kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak  
ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi  
történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a  
legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezenül csak  
fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

### Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.  
Negyedévre . . . 7 kor. — fill.  
Félévre . . . 14 kor. — fill.  
Egész évre . . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknél  
előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetési  
megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a  
lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

## Kifosztottak egy konzult.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 15.

Még teljes erélyvel folyik az a rendőri nyomozat, amelyet több külföldi cég panasza folytán a budapesti német főkonzul közbenjárására a börze zsebrájkai ellen megindítottak s ma már ismét külföldi ember emelt panaszt a rendőrség előtt, hogy üzleti társulás ürügye alatt kifosztották. Ezek a kriminálítások semmi esetre sem alkalmasak arra, hogy a külföldi tőkét magyar vállalkozásokba csábítsák, ez a mai följelentés azonban annál kellemetlenebb, mert ezuttal egy külföldi állam diplomáciai kiküldöttje vallja magát károsultnak.

A följelentő Paats Enrique konzul, az argentinai köztársaság budapesti megbízottja, aki följelentésében azt panaszolja, hogy Geiger Miksa vegyészeti gyáros, akivel üzletársi viszonyban állt, anyósa, Scheiber Johanna és Hegedűs Miksa ügynök összejárásával tőle 30.124 koronát csalt ki. A följelentés sikkasztás, hűtlen kezelés, csalás, magánokirathamisítás és csalárd bukás büntetével vádolja Geiger Miksát és társait, egyben pedig konstatálja, hogy Geiger bukása révén egy csomó budapesti és külföldi cég mintegy százezer koronával fog károsulni.

Paats konzult dr. Jankovich Jenő ügyvéd képviseli az ügyben, akinek közbenjárására a rendőrség széleskörű és igen erélyes nyomozást indított meg a följelentés dolgában. Az ügynök illetlen energikus kezelését természetesen csak helyeselhetjük már csak azért is, mert külföldi ember érdekeiről van szó. Főfontosságú dolognak tartjuk ugyanis, hogy a külföldön legalább jogszolgáltatásunk európai minőségét dokumentáljuk, ha már kereskedelmi és pénzügyi megbízhatóságunk jó hírét néhány kalandor veszélyezteti.

### Az üzlet.

A följelentés előzményei különben a következők. Paats konzul, aki 1907. március havában került Budapestre, egy itteni ismerőse, Lusztig Ignác ügynök előtt azt az óhaját fejezte ki, hogy szeretne valami életrevaló üzleti vállalkozásban résztvenni. Lusztig erre összehozta a konzult Geiger Miksával, akinek vegyipari gyára volt a fővárosban és vállalatához éppen pénzes társat keresett. Geiger elmondta a konzulnak, hogy huszezer koronára van szüksége, mert szeretné gyárát irógépszalag gyártására berendezni, amelyhez van egy kitért eljárás módja. Olyan olcsó és jóminőségű szalagokat tudna gyártani, hogy készítményével ki lehetne szorítani az összes amerikai gyártmányokat. A konzulnak tetszett az eszme és belement az üzletbe. A szerződést 1907. április 17-én írták alá és a feltételekben ki van mondva, hogy Geiger semmi más üzletet nem folytathat, csak a szalaggyártást, hogy egész erejével fejlessze a gyárat. Ennek fejében pedig joga van az üzlet jövedelmeiből havi 750 koronát kivenni a saját céljaira. Az üzem berendezésére Paats a szerződés aláírása alkalmával 3000 koronát adott Geigernek azzal, hogy a további befektetésekhez szükséges pénzeket esetéről-esetéről fogja folyósítani.

Geiger tényleg hozzá is látott a gyár berendezéséhez: gépeket vásárolt, anyagokat szerzett be és megkezdte a kísérleteket. A konzul azonban nem kísérhette figyelemmel az első kísérleteket, mert egyéb dolgai külföldre szólították. Sokáig nem is tudott egyebet a vállalkozás felől, csak azt, amit Geiger írt neki. Az pedig csupa kedvező hír volt. Geiger örövendő újságolta, hogy a kísérletek jól beváltak s a gyárnak már szép rendelései vannak. Ilyen jelentéseket írogatott a konzulnak és rendre folyósította vele a pénzeket a további befektetésekre, úgy, hogy július 30-áig 25.000 koronát kapott Paattól. Ez azonban még mindig nem volt elég és július vége felé újra pénzt kért. A konzul nem idegenkedett a további finanszírozástól, de tudni szeretne volna előtte, hogy mit remélhet az üzletből. Kérdést intézett tehát Geigerhez, hogy mit csinált a pénzzel eddig. Geiger azt válaszolta, hogy egy Weisz Emil nevű embertől megvásárolta a „Lassne Viktória” nevű ruhamosó-por szabadalmát,

amelyre egy befolyásos képviselő révén állami szubvenziót is remél.

### Az elszámolás.

A konzult érdekelte az új üzlet is, de mielőtt pénzt küldött volna, megbizta egy budapesti emberét, Liebermann Jenő ügynököt, hogy nézze át a Geiger könyveit. Liebermann meg is akarta nézni az elszámolásokat, de sohse juthatott a könyvekhez, mert Geiger mindig kitért a rovincsolás elől. Végre egy szép napon azzal lepte meg a konzult, hogy újabb 7000 koronát kért tőle azon a czímen, hogy a hitelezőkkel kell egyezkednie, különben csődöt kérnek ellene. Paats a hirre rögtön hazajött és most már erélyesen követelte az elszámolást. Így aztán megtudta, hogy Geiger hogyan sáfárkodott. Először is kiderült, hogy a drága pénzen vásárolt gépek nem a közös gyárban vannak, hanem a Vörösmarty-utca 63. szám alatt, ahol Geiger az anyósa nevében rendezett be egy mosópor- és irógépszalag-gyárat, amely vigan dolgozik a konzul pénzével. Kiderült, hogy a mosópor szabadalmát Geiger egy vásárolta meg, hogy 5000 korona prima követelést 2000 koronáért engedett át Weisz Emilnek s ezen felül még a berendezés egy részét, továbbá a raktáron lévő áruk felét potom áron Weisznek engedte át, aki azt több fővárosi kereskedőnek el is adta. Kiderült, hogy az áruk másik felét az anyósa raktárába vitette át. Végül pedig kiderült, hogy a vállalatnak még meglévő 3000 koronányi teljes értékű követelését unokatestvérére, Frisch Gyulára czedálta. Ezen felül még azt is megtudta Paats, hogy a hitelezőkkel csakugyan egyezkedni kell, mert különben a csődeljárásban egész vagyonát elveszti.

### A följelentés.

Ezek után kijelentette Geigernek, hogy ad még 7000 koronát az egyezkedésre, de csak úgy, ha ezzel az összes hitelezőket ki lehet elégiteni. Geiger megígérte, hogy tárgyal a hitelezőkkel és egy pár nap múlva jelentette is, hogy rendben van minden. Erre a konzul Liebermann után átadott neki 4000 koronát, 3000 koronát pedig maga fizetett ki néhány jelentkező hitelezőnek. Mindez április végén történt, május 1-én pedig Geiger csődöt kért maga ellen s ekkor kiderült, hogy a cégnek körülbelül 11.000 korona passzívája van.

Erre a váratlan fölfedezésre aztán a konzul megtette Geiger ellen a feljelentést: Geiger anyósát és Hegedűs Miksa ügynököt, akik Geigernek mindenben segítőitársai voltak, a följelentés büntársakként vádolja.

A följelentés alapján megindult a rendőri nyomozat, amelyet Szentkirályi Béla rendőrfogalmazó vezet a lehető legszélesebb alapon. Eddig már azokat a kereskedőket is kihallgatták, akik a Geiger által elvesztegetett árukból vettek. Megállapította a nyomozás, hogy Geiger a cég pénztárából 750 koronás havi járandóságát a csődnyitás óta is fölszedgette, ami egyenesen sikkasztás. Meg van állapítva az is, hogy Geiger, a konzul pénzén fölfogadott emberek az anyósa gyárában dolgoztatta, sőt ma is dolgoztatja. Az ügy egyelőre még csak a nyomozat stádiumában van, de már most is bizonyosnak látszik, hogy Geigerékét le fogják tartóztatni, miután a deliktumok hivatalból üldözendők.

## TÁVIRATOK.

### Osztrák vasutak államosítása.

Bécs, július 15. A vasutügyi bizottság elfogadta a cseh északi vasut államosítására vonatkozó javaslatot Pergelt módosításával, mely szerint az államvasutak igazgatósága köteles a cseh északi vasut által érintett helységekben az egyes állásokat további törvényes rendelkezésig mindkét nemzetiség tekintetbevételével betölteni.

### Új japán külügyminiszter.

London, július 15. Komura japán nagykövet táviratilag azt az utasítást kapta, hogy haladéktalanul térjen vissza Tokióba, ahol a külügyminisztérium vezetését veszi át. A nagykövet 27-ike táján hagyja el Londont.

### Sturdza miniszterelnök Bécsben.

Bukarest, július 15. Sturdza miniszterelnök ma reggel Bécsbe, illetőleg Karlsbadba utazott.

### Anglia javaslata.

Konstantinápoly, július 15. Angliának Macedóniára vonatkozó javaslata amely itt csak újsághirekből ismeretes, az itteni külföldi katonák körében, akik több évi orientális tapasztalatot szereztek, nagy csodálkozást kelt. A repülő hadoszlopok számának 12.000 emberben való megállapítását még a legkedvezőbb körülmények között is abszolúte elégtelennek tartják a bandaüzelmek megszüntetésére.

### Bolgár katonák és az aratás.

Szófia, július 15. A minisztertanács elhatározta, hogy huszezer katonát szabadsággal az aratás idejére.

### Sorsolás.

Bécs, július 15. Az 1855 évi Salsorsjegyek húzása a 63.00 koronás főnyereményt a 3075, a 2300 koronás nyereményt a 318, a 2100 koronás nyereményt a 7836 számú sorsjegy nyerte.

## Mozgó képek.

### Kubelikék Ausztráliában.

Az európai lapokat bejárta annak híre, hogy az oceánaton túl járó Kubeliket impresszáriója valami pénzügyi különbözet miatt becsukatta. Ebből, úgy látszik, egy szó sem igaz. Azokban az ausztráliai újságokban ugyanis, melyeket a kitért hegedűművész debreczeni rokonainak küldött, egy árva szó se foglaltatik a kellemetlen esetről.

Ellenkezőleg, csupa diadalok regisztrálását olvassuk azokban. Kubelikkal, aki fél évi amerikai körút után hajózott Ausztráliába, felesége, született Széll Marianne is utazik és derekasan bírja a nagy ut fáradalmait.

Hajójuk neve Maranna. Érintette Honolulu és a Fidzsi-szigeteket is és Kubelik ezeken az exotikus helyeken is hallatta csodahegedűjét. A hajó mindezekben a helyeken mindössze annyi ideig horgonyozott, míg a hangverseny tartott, azután tovább folytatta az utját.

Sajátságos érzés vehetett erőt a cseh-magyar művészen s még inkább Széll Farkas táblai tanácselnöknek leányán, amikor a Fidzsi-szigetek földjére lépett, ahol még egy negyedszázad előtt megették volna őket. Most is annyira ünnepezték a művészpárt, hogy csupa szeretetből — majd megették.

A sidneyi „Star” szerint Honoluluban óriási közönség sereglett össze a hangversenyre, melynek jövedelme 2700 dollárt haladt meg.

Sidneybe május 20-án érkezett a Maranna. Kubeliket már a parton zajos ovációkkal fogadta az a nagy sokaság, mely kocsjukat a szállodáig ujjongó lelkesedéssel kísérte.

Három ausztráliai hegedűművész: miss Dorothy Curtis, miss Dora Ranclaud és miss Ruth Conway a hódolás egy nagyon kedves módját eszelte ki: Kubeliknek hatalmas bokréta nyújtották át, mely magyar nemzeti szalaggal volt átkötve.

Thomas Hughes, Sidney lordmajorja Kubelikék tiszteletére fényes estélyt adott a Town Hall-ban. A város egész előkelősége megjelent és a házigazda Kubeliket, mint a zenevilág óriását köszöntötte fel.

Hasonló ünnepeltetés várt Kubelikre Melbourneben, a Viktória-állam fővárosában is. A kikötőben beláthatatlan embertömeg élén Beut köztársasági elnök fogadta. Képviselve voltak testületileg Melbourne összes zeneegyletei, művészkörei, kulturális társulatai. Kubeliket elárasztották virággal és Petersonné, egy budapesti származású melbournei uriaszony szintén magyar szalagos bokrétaival kedveskedett Marianne asszonynak.

Általában ugyszólván az egész hosszú uton végig, úgy Amerikában, mint Ausztráliában alig volt nagyobb állomásuk, ahol a magyar trikolor színei, magyar „Isten hozott”, magyar ölelés nem emlékeztetett volna a távoli hazára... mert hiszen most már Kubelik is magyarnak érzi magát s — mondjuk ki őszintén — hálátlan is lenne, ha ezt nem vallaná.

## A csaló bankárok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 15.

A csaló bankárok ügyében megindított nyomozás a legerélyesebben halad előre. A vizsgálat adatai egyre bonyolultabbak lesznek és ma már szála a külföld több nagyobb városába nyulnak el. A budapesti rendőrség hosszas és fáradságos munka után összeállította már azoknak a névsorát, akik a bűnygyben szereplő bankozégekkel egy évtizedre visszamenőleg, üzleti összeköttetésben voltak. A fekete-lista tizennégy Budapesten, huszonegy Bécsben és tizenegy Berlinben lakó olyan embert sorol fel, akik a zugbankárok üzemeiben résztvettek, vagy az áldozatok léprecsalásának taktikai munkáját végezték. A lista összeállításában Egri Péter Pál rendőrkapitánynak van nagy érdeme, aki dr. Sándor László távollétében nagy erélylyel és körültekintéssel végzi a nyomozás teendőit. Három rendőrtisztviselő és egy egész sereg detektív nyomoz, de emellett állandóan érdeklődnek a nyomozás állása iránt Boda Dezső főkapitány és Tóth Lajos rendőrtanácsos, a bűnygyi osztály vezetője is.

A nagy apparátussal folyó rendőri nyomozás egymásután veti felszínre azokat az áldozatokat, akiket eddig álszemérem, vagy a nyilvános boitránytól való félelem tartott vissza attól, hogy feljelentés a zugbankárokat. Ma egy huszárkapitány feljelentése érkezett a rendőrséghez. A feljelentés elpanaszolja, hogy ez év február harmadikán megbízást adott a huszárkapitány a Neuman Miksa és Társa cégnek, hogy ötszáz darab brassói celluloid-gyári részvényeket vásároljon neki. A megbízás a zugbankár-cég lapjának közleménye alapján történt, amely nagy garral hirdette, hogy Kosuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek a parlamentben történt kijelentése nyomán, a brassói celluloid-gyár részvényei negyven koronával emelkedtek és további emelkedés is várható. Természetesen ez az emelkedés nem következett be, hanem a részvények következetesen estek, úgy hogy nyolcz nap múltán differenciák és költségek címén tizenkilenc ezer koronát kellett lefizetnie a huszárkapitánynak. Ez az eset abban az időben történt, amikor egy komáromi huszárszázados hasonló manipulációért följelentette a rendőrségen a Neuman és Raab-céget. Megírtuk akkor, hogy a Neumann és Raab-cég kiízetett a komáromi századosnak negyven ezer koronát, aki ennek ellenében visszavonta a feljelentést és így gátat vetett a bűnygyi megtorlásnak. Kétszeresen súlyosbító körülmény, hogy annak dacára, hogy a Neumann és Raab-cég nagy nehézségek árán tudott akkor kieviczkelni a csávhól és hogy az egész ügyet bő kommentárokkal szellőztették a lapok is — egy másik cég, amely szoros összeköttetést tartott fenn Neumann és Raabékkal, cinikus vakmerőséggel behálózott egyidejűleg hiszékeny embereket és csattanójával a komáromi százados esetének, kifosztott mindjárt egy huszárkapitányt.

A nagyarányú vizsgálat vezetője, dr. Sándor László rendőrkapitány több napon át Bécsben kutatott, ahonnan most Berlinbe utazik s ott is főleg a szélhámosság bűntársainak leleplezésén és ártalmatlanná tételén fáradozik. Kis híjja, hogy az osztrák fővárosban máris le nem tartóztattak egy embert, de egyelőre még csak megfigyelik, amíg a bizonyítékok teljesen elő nem kerülnek.

Az üzleti könyvek leiglalása tekintetében a vizsgálóbíró által hozott elutasító határozat ellen beadott ügyészi felfolyamodást csak holnap tárgyalja a büntető törvényszék vádtaácsa dr. Csader bíró előadás alapján. Weisz Emil és Adolf ma dr. Dési Géza ügyvédet bízták meg védelmükkel, aki nyomban sürgős beadványt intézett a vádtaácshoz ahol azt kérelmezi ügyfelei nevében, hogy az összes üzleti könyveket, amelyeket önként felajánlanak, foglalja le a bíróság és rendelje el ezen könyveknek törvényszéki könyvszakértői megvizsgálá-

sát. Ennek elrendelése esetén a maguk részéről is bejelentenek majd egy ellenőrző könyvszakértőt. Azzal indokolják ezen kérelmüket Weisz Adolf és Emil, hogy az önként felajánlott és szakértők által átvizsgált üzleti könyvek teljesen tisztázni fogják a helyzetet s elejét veszik minden téves kombinációnak. A kérvényt a vádtaács referense a holnap ülésben intézi el érdemlegesen.

## Az elhagyott férj rémtette.

— Családirto földmives. —

— Saját tudósítónktól. —

Székesfehérvár, július 15.

Vérfigyasztó családi dráma történt tegnap éjjel Kisláng fejmegyei községben. Egy földmives ember, akit durvaságai miatt elhagyott a felesége, rátámadt az asszony családjára, fejszével megölte anyósát, megsebesítette apósát és két gyermekét, végül a sebesültekre gyujtva a házat, elmenekült. A csendőrök azonban hamarosan ráakadtak és az elkeseredett ember most börtönben várja büntetését.

A véres eset részletei a következők:

Tóth István harminczkét éves jómodu kislángi földmives a családirto, aki négy évvel ezelőtt vette nőül Gáspár Péter ugyancsak kislángi földmives leányát. A házaselek között azonban örökös békétlenség uralkodott, mert a férj dolgozni nem szeretett, mindig a korcsmát bujta, amellet gorma volt a feleségéhez, ütötte-verte. Az asszony végre is megunt a sok czivakodást és négy éves Pali fiával és másfél éves Juliska leányával szüleikhez költözött. Tóth Istvánt nagyon bántotta a dolog, de azért egy darabig nyugodtan viselkedett. Mikor azonban e hó 13-án megtudta, hogy felesége a Zichy-uradalomban munkát vállalt, szörnyen elkeseredett, elment a korcsmába és későig ott maradt.

Vasárnap azzal távozott a korcsmából, hogy ma mindenkiel leszámol. Tóth a korcsmából hazament, fejszét keresett és azt köszörülni kezdte. A szomszédok a köszörülés zajára fölébredtek s a kerítésen keresztül megkérdezték, hogy miért köszörüli a fejszét. Tóth erre azt válaszolta, hogy korán reggel fát akar vágni s a szomszédok erre megnyugodtak.

Mikor elég élesre köszörülte a fejszét, egyenesen Gáspár Péter lakására tartott. Tizenkét óra lehetett, amikor odaért. Megzörgette az ablakot, hogy ereszkék be. Gáspárné, az anyósa ébredt föl a nagy dörmögésre és megkérdezte, hogy ki az és mit akar. Tóth erre így felelt:

— Én vagyok, a feleségemmel akarok beszélni.

Gáspárné erre mindenféle kifogást tett, hogy a felesége nincs itthon és nem nyitott ajtót. Tóth István azonban nem tágitott. Azt mondta, hogy nagyon sürgős a dolog és ha a felesége nincs itthon, neki is megmondhatja. Az anyós végre is ajtót nyitott. Tóth legott egy fejszeapást mért a fejére. A csapás fején talált, de még volt annyi ereje, hogy a szoba felé menekült. Tóth azonban utána rohant, hátulról még egyszer fejbeltötte, úgy, hogy az öreg asszony nyomban meghalt. A nagy lármára fölébredt a két kis gyerek is, ezekre is több fejszeapást mért, úgy, hogy ezek is súlyosan megsebesültek. Időközben fölébredt Gáspár Péter is, aki az udvaron aludt. Amint a szobába ért, Tóth őt is fejszeapással fogadta. Mikor végzett ezzel a munkájával, petróleumba mártott kanócczal áldozataira gyujtotta a házat, valószínűleg azért, hogy azok ott a tűzbe égnek és nem lesz a gyilkosságnak árulója. Szerencsére a csendőrijárőr észrevette a tüzet s föllármázta a falut. Vannak, akik azt állítják, hogy magát Tóth Istvánt is ott látták a tüznél.

Csakhamar gyanus lett, hogy az égő házból semmi nesz sem hallatszik, tehát behatoltak. Egymásután hozták ki az anyós holttestét, a súlyosan megsebesített apóst, a négy éves kis Palt, még csak a kis másfél éves Juliska volt a házból, mikor a tetőzet leszakadt. Senki mert már az életmentésre vállalkozni, mikor odaérkezett Kondor Lajos csendőrijárőrvezető, berohant az égő házba s megmentette a kis Juliskát is.

Tóth, mikor látta, hogy borzalmas terve nem sikerült, elmenekült. A csendőrök tüvé tettek érte mindent, de nem találták sehol. Tóth Polgárdiba menekült s reggel hét órakor a robogó vonat elé vetette magát. Öngyilkossági kísérlete azonban nem sikerült, mert észrevették és idejében megállították a vonatot. A gyilkost letartóztatták s a székesfehérvári kir. ügyészség fogházába szállították.

Sárkány Ferencz vizsgálóbíró és Pataki Armin törvényszéki orvos kiszálltak a helyszínére a boncolás megejtése és a nyomozás bevezetése céljából.

A borzalmas esetről a budapesti rendőrfőkapitányságot is értesítették.

## Tizenyolcz sebesült.

— Nagy verekedés Ujpesten. —

Budapest, július 15.

Ma este keresztényszociálalsták és szociáldemokrata munkások között véres verekedés volt, amelynek tizenyolcz súlyos sebesültje van. A tumultus valóságos harczzá fajult, amelyben rendőrök is megsebesültek, sőt két titkosrendőr is komoly sérülést szenvedett.

A verekedés előzményei politikai természetűek. Ujpesten most vannak szervezkedésben a keresztényszociálalsták, amit a szociáldemokrata párshoz tartozó munkások érthető módon nem jó szemmel néznek.

A szervezkedő keresztényszociálalsták mindeneleíött munkásotthonról akarnak gondoskodni és erre tárgysorsjáték rendezésének engedélyét kérték a kormánytól, amit meg is kaptak. A sorsjáték nyerményeiről az egyes mesterségek emberei gondoskodnak, úgy, hogy minden szerdán este vacsorát rendeznek, amelyeken a sorsjáték céljaira gyűjtenek.

Ma este az asztalosok voltak soron, akik egy szobára való ébenfabutor képében a főnyereményt adják. A vacsora a Király-utca 10. szám alatt lévő Wnuk Ferencz-féle korcsma kerthelyiségébe volt hirdetve, amelynek Huszár Károly a „Néppárt” című lap szerkesztője is meg volt hívva, akinek az ünnepi szónoklatot kellett volna mondania.

Huszár háromnegyed nyolczkor érkezett a vendéglőhöz, amelynek kapuján azonban alig tudott bejutni, mert az egész utca el volt állva szociáldemokrata munkásokkal. Valahogy mégis csak keresztül jutott azonban az ünnepi szónok a tömegeken, mire odabenn megkezdődött az ünnep. Erre az utcán álldogáló szociálalsták átvonultak a szomszédos kertfelyiségbe, hogy onnan egy kicsit megzavarják a klerikális hívek örömet. A zajongó és gyanos közbeszólásokkal évődő szociálalstákhoz erre átment Mécsáros Dávid detektív, hogy rendre intse őket. Mécsáros azonban egyszerre a nagyágyuból lött és azzal fenyegetőzött, hogy rendőröket hoz rájuk. Erre a szociálalsták rárohantak a detektivre és borzasztóan megverték. Ugyanigy járt Kossoványi Pál detektív is, aki komolyan meg is sebesült.

A tülekedésnek általános véres verekedés lett a vége. A szociálalsták és a klerikálisok tömege egyszerre összeomlott és olyan harc lett, hogy még a nagy rendőri karhatalom is alig tudott a keveredésben rendet teremteni.

A verekedésnek tizenyolcz súlyos sebesültje van, akiket a mentők kórházba szállítottak. Öt embert a rendőrség letartóztatott és erélyes nyomozás indult meg a verekedés kezdeményezőinek kipuhatólására.

## EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788. szám

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23-45. szám.

## UJDONSÁGOK.

### A leány husa.

\* \* \*

Magyarország minden nagyobb városában ismét igen elkéseredett sorokat irnak a papirosra. Azt írják, hogy mennyi kolosszális dísznőség lubiczkol még ebben az országban; itt van Neumann Mór, ki leányok husával kereskedett és ezt az urat mindössze néhány heti fogházra ítélték. Néhány heti fogház azért, mert a leányomat vagy a nővéremet a piacon árultotta! Hát nem égbekiáltó, hogy nincs törvényünk, mely az ilyen embert kerékbe töretné! Hiszen a büntetés kiszabása után folytatni fogja ott, ahol elhagyta! Kötél, máglya, spanyolcsizma kell az ilyen vadállatnak és nem „kihágási eljárás“.

És ezeket a szép, lelkesedéstől áttüzesedett cikkeket millió ember megelégedetten elolvassa; de csak kevesen gondolnak arra az elkopott igazságra, hogy itt nemcsak Neumann Mór bűnös. Neumann Mór nem a maga számára vásárolta a leány-hust, hanem rendes klienseinek. Ezek a kliensek pedig igen jó családból való fiatal emberek; még a gimnáziumba járnak, mikor a gondos mama rájuk szól, hogy ne settenkedjenek a szobaleány körül, mert az ő tisztas házában semmiféle skandalumot meg nem tűr; ha nem férnek a bőrükbe, menjenek...

De még erre az utbaigazításra sincsen szükség. Az iskolák falai között többször beszélnek Neumann Mór cikkeiről, mint a greenwichi csillagvizsgálóról. Még orvosok is akadnak, kik meglehetősen keresetlenséggel hangoztatják, hogy az egészség megóvása mindenképpel való. Ez csak a zsenge hadsereg. Hol van még az a falánksz, mely a gazdasági viszonyok következtében agglégénységre van kárhóztatva? És a papság? És a katonaság? Mindez a klientúra parancsolólag követeli, hogy Neumann Mór teljesítse kötelességét.

Hipokrita okoskodás az, hogy hát jól van, szerveződjék az a leány-regiment, de irgalmatlanul meg kell büntetni azt, ki arra csábít valakit, hogy beöltözködjék ebbe a regimentbe. Hát hiszen büntessék meg, mert megérdemli az alávaló; de még sem tehetünk semmit az ellen a törvény ellen, hogy a kereslet mindig megteremti azokat az eszközöket, melyek a kínálatot tíz körömmel is kikaparják a föld alól. Ez ellen hiábavaló mindenfajta uiságcizik.

Mindaddig, míg megvesztegethetők lesznek, megvesztegetők is lesznek. Hiába borítják egyik-másik vesztegetőre a vizes lepedőt, vagy akár a spanyolcsizmát; a vesztegetés bűnét nem írják ki, csak akkor, ha nem akad megvesztegethető. Ha Neumann Mór árúja nem örvendene nagy kelendőseggnek, Neumann Mór szimpla háziúr maradna és nem foglalkoznék leánykereskedéssel.

Ez nem Neumann Mór védelme: ez csak megállapítása annak, hogy Neumann Mórön kívül mások is gazemberek abban az ügyben. E gazembereket a társadalom gyűjtőnév alá szokták fogni. Bizonyos konstrukcióval bíró társadalomban elkerülhetetlen a házasságon kívül való szerelem; a mi társadalmunk olyan. Hány tisztességes családana mondja: „hála istennek, hogy vannak „azok“ a kreaturák; hiszen, ha ők nem lennének, a mi leányaink nem őrizhetnék meg ártatlanságukat és a most oly illedelmesen udvarias gavallérok vadállatokká alakulnának át!“

No, hát ez a szükséges cikk, ez a kreatura, nem pattan ám ki készen Pallas-Athéne homlokából! Annak különféle retortákon kell keresztülmennie, míg a tisztességes leányok paravent-jává nővi ki magát. S e retorták között ott van Neumann Mór is; sőt manapság, mikor az adásvétel annyira differenciálódott, neki igen fontos szerepe van ott, ahol van. Ismétéljük, ez nem védelem, csak egy nagyon rideg, szomorú tény megállapítása.

S ha az uiságíró urak dörgő cikkeket irnak a Neumann Mórok ellen, irjanak dörgő cikkeket azon szülők ellen is, kik serdülő fiaikat mulatni küldik és ama agglégények ellen, kik az agglégény-címet kellemesebbnek látják,

mint a házasságot. De tudják meg azt is, hogy hiába irnak. Ha a Neumann Mórokat kötél általi halálra fogják ítélni; ha azt az embert, ki házasságon kívül szerelmes mer lenni, karóba huznák; s ráadásul azt a leányt, ki férjhez nem megy, ketté hasítják: — mindezekkel az adminisztratív intézkedésekkel se a Neumann Mórok, se a „kreaturák“ számát 1, mond egygyel sem fogják csökkenteni.

A dolgok ereje — mint egy nagyon fölületes uiságíró mondotta — intenzivebb, mint a kihágási törvény.

**NAPIREND.** Naptár. Gsütörtök, július 15. — Róm. kat.: Karmel B. A. — Prot.: Ruth. — Görög-orosz: jul. 8. Jácint vt. — Zsidó: Tham. 17. Templ. elf. bójt. — A nap két reggel 4 óra 20 perczkor, nyugszik este 7 óra 52 perczkor. — A hold két éjjel 10 óra 3 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 34 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-terti szalonja nyitva 9—1-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva van. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képesarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquincumi muzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva 9—2-ig. — A Ráth György Múzeum (Városligeti-lásor 10.) nyitva 9—1-ig. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A nyilvános könyvtárak zárva.

— **Kossuth Ferencz állapota.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapota ma az előző napokhoz viszonyítva kedvezőtlenebbnek mondható. A bal lábizületben ismét heves fájdalmak léptek fel. Az izület megduzzadt és lobos izzadmány is jelentkezett. A hőmérsék normális. A miniszter a mai napot ágyában töltötte. Kezelőorvosa, Aldor Lajos főorvos, aki a mai nap folyamán is két izbenkereste fel a beteg minisztert, teljes nyugalmat és minden munkától való tartózkodást ajánlott. Ez a visszaesés muló természetű és remélhető, hogy a miniszter pár nap múlva elhagyhatja az ágyát.

Karlsbadból jelenti tudósítónk: Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter állapotáról jelentés ment a magyar kormányhoz, amely azt mondja, hogy az utolsó éjszaka némi rosszabbodás állott be. A miniszter nagy fájdalmakat érez ballábjának izületeiben és kezelőorvosa ma reggel az izületeket dagadtaknak találta, sőt azt is megállapította, hogy ujabban megint exsudátum lépett föl. A hőmérséklet normális. Az orvos reméli, hogy néhány nap alatt kiheveri a bajt a beteg miniszter, de föltétlenül szükséges, hogy szigorúan óvakodjék minden munkától és ágyban maradjon.

— **Uj egyetemi tanár.** A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Tóth István budapesti tudományegyetemi magántanárnak a tudományegyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

— **A budapesti új török főkonzul.** Konstantinápolyból táviratozzák, hogy Faud bég római török nagykövetségi tanácsost budapesti török főkonzulá neveztek ki.

— **Az egyetemről.** A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Tóth István budapesti tudományegyetemi tanárnak a tudományegyetemi rendkívüli tanári címet adományozta; dr. Kopits Jenőnek, a Stefánia pesti szegény gyermek-kórház rendelő orvosának a budapesti tudományegyetem orvosi karán az „orthopaedia“-ból egyetemi magántanárá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezett ezen minőségében megerősítette, továbbá dr. Láng Nándor budapesti főgimnáziumi rendes tanárnak a budapesti tudományegyetem bölcsész-tudományi karán a „görög archeologia, főkintett a kultusz emlékeire“ című tudományos munkájából egyetemi magántanárá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezett ezen minőségében megerősítette.

— **Lónyayék czáfolnak.** Beavatott helyről alaptalan híresztelésnek mondják a lapoknak azt a hírt, mintha a Lónyay-pár az oroszvári uradalmat el akarja adni. Azt is valótlannak mondják, hogy gróf Lónyay Elemér és Stefánia királyi hercegnő pénz-zavarokkal küzd.

— **A népszerűtlen spanyol királyné.** Egy olasz újság érdekes cikket ír Alfonz király feleségéről, az angol Battenberg Ena hercegnőről, aki talán egész Európában a legnépszerűtlenebb királyné. A spanyolok leginkább azért haragusznan rá, mert sült angol maradt és nem is akar megtanulni spanyolul. A madridiakat ezenfelül az is elkéseresítette, hogy nem fogadja a köszönésüket. Ha egyedül koszik ki a városba, senki sem köszön már neki emiatt, csak ha együtt van az egész család. A népszerűtlen emlegeti az özvegy királynét, aki a leg-egyszerűbb ember köszöntését is szívesen viszonozta, a fiatal királynéről meg azt mondják, hogy vasból való gallért visel, azért nem tudja a fejét megmozdítani, ha köszönnek neki. Páva-királynénak is csufolják. A király tudja, hogy felesége nem szimpátikus a népnek s belátja, hogy nem ok nélkül. El is rendelte nemrég, hogy az udvartartás összes tagjai csakis spanyolul beszélhetnek a palotában; aki nem tud spanyolul, az elmeget. Mielőtt a trónörökös megszületett, a király egy madridi professzort hivott a felesége betegágyához; a professzor kijelentette, hogy addig nem fog hozzá a királyné gyógyításához, míg azt az angol orvost, akit két hét óta rejtgetnek a palotában, haza nem küldik. Az angol orvosnak dolgvégezetlen kellett hazautaznia, mert a spanyolok nem akarták tűrni, hogy a trónörökös születésénél angol ember álljon a királyné ágyánál. A királyné dajkáinak is angol nőt választott, de ezt már a király is ellenezte s a trónörökös spanyol dajkát kapott.

— **A kultuszminisztériumból.** Dr. Tóth Lajos min. tanácsos, az egyetemi ügyosztály vezetője, ma kezdte meg hat hétre terjedő nyári szabadságát. Távalléte alatt dr. Gopcsa László min. osztálytanácsos helyettesíti, aki szabadságidejét Szamosújváron eltöltvén, ma érkezett vissza a fővárosba.

— **Berzeviczy Gergely emlékezete.** A Magyar Tudományos Akadémia nemzetgazdasági bizottsága Kakasomniczon emléktáblával jelöli meg azt a házat, amelyben Berzeviczy Gergely, hazánk egyik legrégebb és a korabeli viszonyok közt legjelesebb nemzetgazdája született, élt és meghalt. A leleplezési ünnepséget július 26-án délelőtt tartják meg, amelyen az alkalmi beszédet dr. Gaal Jenő mondja, mint az Akadémia kiküldötte.

— **Magyarok az angol egyetemeken.** A közoktatásügyi miniszter a londoni és az oxfordi egyetem nyári tanfolyamainak látogatására tanulmányi ösztöndíjjal a budapesti tudományegyetemről Révész Izsó jogszigorót, Reichard Pirocska és Bódis Sándor bölcsészethallgatókat, a kolozsvári tudományegyetemről pedig Gyulai Pál joghallgatót küldte ki.

— **Tizenhatodik nemzetközi orvosi kongresszus.** A jövő évben Budapesten tartandó kongresszus tudományos részének előkészítése befejezéséhez közeledik; a 364 referátumon kívül a 21 szakosztály számára mind sürűbben jelentik be a külföldi és magyar orvosok az önként vállalt előadásokat. Valamennyi külföldi állam kormánya bejelentette már képviseltesét és már az összes nemzeti bizottságok is megalakultak. A bizton várható élénk részvétel előjele, hogy már eddig is számos külföldi egyetem jelentette be hivatalos képviselőit és kiküldöttjeit, akik között az orvostudomány legelőkelőbb művelőinek nevei szerepelnek. Mivel ezek szerint a jövő évi kongresszus a várható körülbelül 4—5000 tagjával a legnépesebb kongresszusok közé fog tartozni, a végrehajtó bizottságnak különös gondnal kellett előkészíteni az elszállásolásnak nehéz kérdését, melyet a kongresszus kapcsán rendezendő öt nagy kirándulással együtt szerződésileg az Idegenforgalmi és utazási Vállalatra bízott.

— **Hadihajóink utja.** A Kaiser Franz Josef I. nevű hadihajó ma 7—8 napi tartózkodásra Csemulpóba, a Leopard hadihajó pedig 3—4 heti tartózkodásra Yokohamába érkezett. A hajókon minden rendben van.

— **Gyilkos földcsuszamlás.** A villanuovai földcsuszamlás, amely hirtelenlül támadt, nyolcz házat, köztük a Peradotto testvérek vendéglőjét maga alá temetett. A Peradotto család és két szállóvendég a romok alá került és valószínűleg már meghalt. A Peradotto testvérek egyike megmenekült.

— **Vége a sztrájkoknak.** A kormányzónál ma délelőtt az Ungaro-Croata ügyében tanácskozás volt, amelyen megállapították a béketárgyalás formáját. Az Ungaro-Croata gőzösei megkezdték a rendes szolgálatot. A Gödöllő nevű gőzös Dalmáciába, a Salona Velenczébe indult. A postaszolgálat lebonyolítására kirendelt XXXVII. és XXXVIII. számú torpedónaszádok ma reggel Pólába visszaindultak.

A sztrájk megszüntével a kikötő képe megváltozott. Az összes partmenti hajók, zsufolásig tömve utasokkal, a reggeli órákban utrakeltek. Ma délután a kormányzó elnöklésével értekezlet volt a kormányzósági palotában, amelyen a munkások memorandumának megvitatására kiküldött bizottság munkarendjét állapították meg. A tanácskozáson gróf Nákó Sándor kormányzó elnököt és az Ungaro-Croata részéről Corosac igazgató, a munkaadók szövetsége részéről Righini alelnök, a tengerészeti hatóság részéről pedig Fuhrmann Ferencz miniszteri tanácsos vetek benne részt. Megállapodtak abban, hogy pénteken kezdik meg az érdemleges tárgyalásokat, amelyek folytatását azután az angol flottának közbejövő látogatása miatt hétfőre halasztják. A város, mintha lidércnyomás alól szabadult volna fel, oly örömmel fogadta a sztrájk megszűnését. Gróf Nákó Sándor kormányzót az üdvözlő és hálatáviratok özönével árasztják el. Sztérényi József kereskedelmi államtitkár, akit a kormányzó a tárgyalások örvendetes kimeneteléről azonnal értesített, a mai napon a következő táviratot küldte:

„Az örvendetes hírt nagyon köszönöm. Melegen gratulálok az eredményhez. Sztérényi.”

— **Gyógyszerészek ülése.** A Gyógyszerész-Egylet XVIII. járásának fejr- és veszprémmegyei gyógyszerészet Székesfehérvárott népes gyűlést tartottak, melyen a belügyminiszter által hozzászólás végett beküldött gyógyszerészeti javaslat tervezetét tárgyalták. A gyűlés Kovács A. Sándor előadó indoklása után a leghatározottabban állást foglalt a törvénytervezet 19. §-a ellen. A járásgyűlés haározatilag kimondta, hogy megkeresi a Magyarországi Gyógyszerész Egyletet az iránt, hogy ezen törvényjavaslat ellen országos mozgalmat indítson.

— **Napközi bölcsőde Kassán.** Kassán most nyitották meg a dohánygyári munkások gyermekei részére létesített napközi bölcsődét, mely dr. Máthé Gábor gyermekmenhelyi igazgató-őrvos buzgósa folytán az Országos Gyermekvédő Liga kassai fiókja létesített a város támogatásával. A megnyitáson jelen volt Szalay László főispán és Éder Ödön polgármester is. Gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, az Országos Gyermekvédő Liga elnöke táviratban mentette ki távolmaradását. A bölcsőde két nagy teremből áll és ötven ágyra van berendezve.

— **A genfi Klapka-emléktábla leleplezése.** A genfi magyar diákok egyesülete emléktáblával jelölte meg a házat, ahol Klapka György 1848-as tábornok, Komárom várának dicső védője, később a genfi képviselőház tagja lakott. Az emléktábla leleplezése július 10-én volt és az ünnepélyen képviseltette magát a kormány, a képviselőház, a város, egyetem és különféle hatóságok. Az ünnepélyt dr. Mada y Andor nyitotta meg. Dr. Rákosi Gyula, a Klapka-bizottság elnöke rántotta le erre a leplet pár szó kíséretében. Piquet Fagot, a városi tanács elnöke átvette ezután az emléktáblát. A városi autorité nevében üdvözlö a Hungariát és köszöni a szép emléktáblát, amely Genyében Magyarország egy dicső fiának emléket hirdeti. Majd Georges Fary, a parlament elnöke beszélt. Az emléktábla fehér karrarai márványból készült. Közepén Klapka relief, körötte a genfi és a magyar czimer.

— **Elhunyt tengerésztiszt.** A fiumei hajósztrájk alatt a postaforgalom lebonyolítását torpedóhajók végezték, amelyeket Pólából rendelték ide. A „Sekretair” nevű torpedóhajó, amely szintén postát szállított, ma délelőtt tíz órakor érkezett Fiuméba utjáról. A hajó egyik altisztje, Heljovac István, röviddel a megérkezés után hirtelen összeesett és meghalt. Sweitzer Artur, a tengerészeti hatóság orvosa, azonnal megvizsgálta és konstata, hogy napszúrásból származó agyszélhűdés érte. A torpedónaszád tisztikara és legénysége kalaplevéve fejezte ki a halott bajtárs iránt való részvétét. A hajó lobogóját félszoborra eresztették. A temetést holnap tartják meg katonai pompával.

— **Szerencsétlenül járt léghajósok.** Megirtuk tegnap, hogy a hamburgi léghajós-egyesületnek tegnap fölszállott léghajója, amelyben négyen ültek, délelőtt tizenegy órakor, amidőn Travemündében le akart szállani, szerencsétlenül járt. A csónak egy háztetőbe ütközött, aminek következtében Saringhausen kereskedő és báró Pohl hamburgi lakos súlyosan megsérültek. A harmadik utas és a vezető séretlenek maradtak. Három sikerült felszállása után ez volt a szerencsétlenül járt léghajó negyedik útja. A fölszállás szép időben, de meglehetősen erős délnyugati szél mellett történt. Gurlitt százados és Meinardus korvettkapitány minden előkészületet megtettek; Gurlitt, aki az eddigi fölszállásokat vezette, ezuttal nem ment velük, hanem átadta a vezetést Thurein vámhivatali titkárnak, aki Berlinben már több léghajó-utban vett részt. A léghajóban még báró Pohl, továbbá Schwarcz Ottó és Saringhausen kereskedők ültek. Bár a léggömb a heves szél miatt erősen imbolygott, a fölszállás a nézők lelkes hurrákiáltásai között simán ment végbe. A bennülők azt hitték, hogy a szél Dániába fogja terelni a léghajót, az utnak azonban idő előtt szomorú vége lett. Az erősebbé vált szél miatt a vezető tizenegy órakor Travemündétől északra, másfél kilométernyire a keletengeri partoktól le akart szállni, a horgonyt le is tudták vetni, de a kötélt elszakadt. A léghajó újra fölemelkedett, de a szél nekisodorta egy háztetőnek s kicsi hiba, hogy a léghajó a vonat alá nem került. Báró Pohl és Saringhausen a fejükön súlyos sérülést szenvedtek és sebeik bekötözése után kórházba szállították őket. A léghajó kosara tele volt vérfoltokkal. Thurein, a léghajó kormányosa, sértetlenül maradt. Magában a léghajóban, amely az 1800 méternyi legnagyobb magasságot érte el, nem esett nagyobb kár.

— **A milói Vénusz.** Monenvassióból (Lakónia) azt a hírt táviratozzák, hogy ott egy kisebb fajta Vénusz-szobrot találtak, amelyvel ki lehet majd egészíteni a Louvrebán őrzött nagyhírű remeket. A kérdéses szobor negyven centiméter nagyságu terrakotta alkotás. Egy földmives akadt reá szántás közben. A derék paraszt nem tud eleget csodálkozni azon, hogy a rögből előkerült figura olyan nagy lármát idézett elő. Hamarosan megjelent a községben egy görög képviselő, aki azonnal felismerte a szobor kiváló becsét és a megvásárlás végett alkuba kezdett bocsátkozni. Később megállapították, hogy a szobor nem valami hü utáncza a nagyszerű eredetinek. Ha az értéke ezzel jócskán le is apad, régiségtani szempontból keveset csökken a fontossága, mert ugy lehet, hogy megvalósításhoz lendíti a milói Vénusz-kiegészítésnek már igen hosszú idő óta foglalkoztató eszméjét.

— **Királyi segélyadományok.** A hivatalos lap közli, hogy a király a laesnoi gör. kat. hitközségnek új templom építésére, továbbá a tarczaközi gör. szert. kat. hitközségnek a templomépítés befejezésére, valamint a vámosudvarhelyi görög szert. kat. hitközségnek templomépítésre és végül a köödi gör. szert. kath. hitközségnek templomépítés befejezésére legfelső magánpénztárából 200 korona segélyt adományozott.

— **Felrobbant laboratórium.** Pascale Angeli tricas-i pyrotechnikus tegnapelőtt egy nagyobb bomba összeállításával foglalkozott és eközben a már majdnem kész bomba váratlanul fölrobbant. Az első robbanást a laboratóriumban levő többi anyagok robbanása követte, úgy hogy az egész épület teljesen elpusztult. Angelit és hét esztendő leánykáját a robbanás ereje az utcára dobta, miközben olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy néhány óra múlva mindketten kiszenvedtek.

— **Tömeges mérgezés egy lakomán.** A roch-litzi lövészársaság ez idei lövész mestere tegnap a lövészek tisztelőire nagy lakomát adott. A lakoma után több mint száz vendég mérgezési tünetek között megbetegedett. A gyors orvosi segély azonban valamennyit megmentette.

— **Idegen honosok kitiltása.** A belügyminiszter egy konkrét esetben kifolyólag elvi határozatként kimondotta, hogy Magyarország területén huzamos idő óta tartózkodó külföldi egyén vagyoni viszonyainak behízonnyított kedvezőtlen volta esetén kiutasításnak, illetőleg kényszer útján való eltávolításnak helye lehet. A szigorú rendelkezés alapját az 1903. évi V. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet képezi s figyelemre annyival is inkább számot tarthat, mivel oly egyénre vonatkozik, aki tizen-nyolcz éve lakik az ország területén.

— **Öngyilkos miniszter.** Az olasz politikai körökben nagy feltűnést keltett Massimini Fausto volt pénzügyminiszter hirtelen halála. A nagyratörő politikust körülbelül egy évvel ezelőtt agyszélütés érte. Ennek következtében nem dolgozhatott. Végre, hogy valamit írni tudjon, megtanulta a gépirást, de a gépet is alig tudta kezelni. Orvosait mindig arra kérte, hogy szabadítsák meg ettől a rettenetes állapottól. Strichnin-vegyületekkel kezelték s nem lehetetlen, hogy összes orvosságait beszedte, csak hogy az élettől meneküljön. Massimini alig ötven esztendőt ért meg s a minap temették el Brescia mellett lévő villájából, ahol anyja és testvére ápolták, mert nőtelen maradt. Egyike volt a legkiválóbb olasz pénzügyminisztereknek s neki is része van abban, hogy Itália pénzügye most annyira rendezett. Munkaképességét azonban tulfeszítette, sokat szenvedett fejfájásban s mégis számtalanszor dolgozott reggelig, jeges borogatást rakva a fejére, pedig atya is, aki csak néhány évvel ezelőtt halt meg, agyszélütéstől évekig szenvedni sem tudott. Massimini annyira radikális és antiklerkáli volt, hogy még a temetésén sem tűrt papot; az olasz szocialistákról azonban hallani sem akart, bár tíz évig tartó képviselőségének idején nagyon jó indulattal volt irántuk. Eszeveszett sztrájkjaik miatt azonban ellenük fordult, másrészt azonban ellene volt a liberális és klerkáli politikai szervezeteknek is, mind a mellett Giolitti miniszterelnök a nagytehetségű embert maga mellé vette pénzügyminiszternek.

— **A főherceg és a vészfék.** Amikor Salvátor főherceg a szaldobágyi gyakorlatok után Nagyváradról elindult, a pályaudvaron egy kis epizód játszódott le, melyből a szenzióéhes fauziziz hajólos veszedelmet dolgozott ki. Az inkább mulatságos, mint veszedelmes eset így folyt le: Lipót Salvátor beszállt a kocsjába Weigner Adolf ezredessel. Nyomban az ablakhoz lépett s mosolyogva tekintett ki. A vonat megindult. Alig ment azonban tíz lépésnyit, egyszerre megállt. A főherceg nevetve nézett körül s tréfásan kérdezte:

— Was ist?

Feleletet nem kaphatott, mert a vonat ismét elindult. Az indulás most sem járt sikerrel. A főherceg kocsija már bekanyarodott a második vágányra s így a publikum nem láthatta, hogy másodsor is tréfásan fogta fel a gyorsvonat megállítását. Természetesen lötás-útás keletkezett a vonat körül.

— Mi történt? Mi az? — kérdezte mindenki.

A megoldás a feleletre nem késett sokáig. Lovassy Ferencz biharmegyei földbirtokos utazott a családjával együtt a legutolsó kocsiban. A podgyászát, — mikor jegyet váltott — egyik hordárra bízta. A vonat már indulóban volt, de a bördöndöket Lovassy Ferencz hiába várta. Szólt is valamelyik vasutasnak, hogy néhány másodpercig várjanak, mert ő podgyász nélkül nem utazhatik. A vonatot mégis elindították. Lovassy Ferencz kellemetlen helyzetbe került: másképp nem tudott a bajon segíteni, minthogy meghuzta a vészféket. A vonat természetesen nyomban megállt. Ekkor már lélekszakadva futott a két hordár a kocsij felé a podgyászokkal s sietve feldobták a kupé lépcsőjén. A főherceg tehát veszedelemben egyáltalán nem forgott. A vonat az érdekes incidens után zavartalanul rogott ki az állomásról.

— **Az angol hajóraj Fiumében.** Az angol hadihajók péntek reggel 10 órakor érkeznek Fiuméba. Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó pénteken este ebédet, vasárnap pedig estélyt ad a flotta tisztikara tisztelőire.

— **Kaszával meggyilkolta.** A szegedi alsótanyán Duna Imre kaszálás miatt összeveszett Borsos Mihályval, akit kaszával meggyilkolt. A gyilkost elfogták.

— **Meggyilkolt csendőr.** A Krakóhoz közeli Bierzanov faluban négy paraszt megölte Moroz Jenő csendőrszervezőt. A csendőrtiszt civakodáson érte a parasztokat, egy korcsmába vezette őket s feljegyezte neveiket. Boszúból lesből rátámadtak, kiragadták kezéből fegyverét s ezzel harmincz szurás ejtettek rajta. Erre a hullát lábaikkal taposták s elrejtették a burgonyaföldben. Az egyik tettest letartóztatták.

— **Tűz.** Előszálláson tegnap nagy tűz pusztított. Elégett öt lakóház, sok melléképület és learatott gabona. A kár mintegy 60.000 korona. Megállapították, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett.

— **Tanúgyi kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sulek József szarvasi ág. hitv. ev. főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti ág. hitv. ev. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá nevezte ki, Fodor István ideiglenes minőségű gyógypedagógiai tanítót állásában végleg megerősítette, Bitai Imre okleveles tanítót a kisborosnyói állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki, Bittó Oszkár budakeszi állami elemi iskolai tanítót az étvösfalvi elemi iskolához ugyanabban a minőségben áthelyezte, Vitkovics Endre okleveles tanítót a gömörségi új állami elemi népiskolához rendes tanítónak, György Albert és Megyasszahné Bathó Eszter okleveles tanítót, illetve tanítónőt a felsőcsernátoni új állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónőnek, Nagy Géza és Péter Lajos okleveles tanítókat a szamosfalvi új állami elemi népiskolához rendes tanítókká nevezte ki.

— **Csalás a Központi Kereskedelmi és Iparbanknál.** Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Burger Imre, a Központi Kereskedelmi és Iparbank tisztviselője, Gieswein Sándor országgyűlési képviselő nevére takarékpénztári könyvet hamisított és arra saját intézeténél hateraz koronát vett fel. A pénz átvételét egy hordásra bízta, aki besugta a dolgot a rendőrségen, mire a megfélemedett fiatalembert letartóztatták. Az intézet igazgatója sürgős rovincsolást rendelt el az esetből kifolyólag, mert azt hiszik, hogy Burger számos visszaélést követett el hivataloskodása alatt. Ezt a gyanút erősen támogatja az is, hogy a magáról megfélemedett fiatalember egy idő óta felülműn sokat költezett, rendkívül pazar életmódot folytatott. Ismert alakja volt Budapest éjjeli mulatóhelyeinek. Az előkelő megjelenésű banktisztviselőről mindenki azt hitte, hogy gazdag ember. Kártyázott, játszott a lóversenyen és szenvedélyesen áldozott a szerencse istenasszonyának összes oltárain. Mindig volt nála két-három ezer korona készpénz, vagy egy több ezer koronáról szóló takarékpénztári könyv. Csak kevesen tudták, hogy Burger nagyon is szegény család gyermeke. Az anyja egyszerű fodrásznő. Mikor Burger az intézet kötelékébe lépett, titokzatos módon eltűnt egy nagy értékű sorsjegyet a tolvajnak nem tudtak nyomára akadni. Azt hiszik, hogy a könyvelő fiatalember már ekkor megkezdte pénzügyi tevékenységét és a sorsjegyet az ő révén vesztett el. Akinék képtelenségét a sorsjegyet illetően bemutattuk olvasó közönségünknek. Ma délután a Központi Kereskedelmi és Iparbank egyik igazgatója és a rendőrség kiküldötte felkeresték az ügyészség fogházában Burger, hogy töredelmes vallomásra bírják korábbi üzemeiről. Burger erőlyesen tagad mindent, ártatlanságát hangoztatja és nem akar tudni a szélhámosaságról. A vallató bizottság tehát eredménytelenül hagyta el a czellát.

— **Egy leány, két leány.** A debreczeni közoktatási házba tegnap délután egy halállal vívódó súlyos beteg leányt szállítottak be. Csak fél lába volt a szerencsétlennek, a másikat lekaszálta a kényeres pajtása. Ujfehértó község határában aratott Lengyel Imre régi pajtásával, Tóth Jánossal. Mind a ketten mély szerelemre gyuladtak egy szép marokszedő leány, Berce Borhála iránt. A leány azonban Lengyel Imre érzelmeit viszonzta. Ez nagyon bánította Tóth Jánost és tegnap kitört belőle a düh és rátámadt a tarlón vetélytársára. Szó szót követelt és erőszakra Tóth János vad indulatában felkapta a mellette levő kaszát és azzal teljes erővel Lengyel Imre felé szállt. Az öles kasza Lengyel jobb lábát találta s lemetszette törzséről. A szerencsétlen leány a sok vérvizettségéből eszméletét veszítette, míg a tettes elmenekült. Lengyel Imrét, úgy, ahogy, a tanván bekötötték és beszállították a debreczeni közoktatási házba. Állapota súlyos.

— **Baleset egy tenger alatt járó hajón.** Az A. 9. számú tenger alatt járó angol naszád legénysége a naszádnak Portlandból Doverbe folytatott útján gázölés folytán a megfúlás veszedeimének volt kitéve. A parancsnokl toronyban tartózkodó tiszték úgy vették észre a szerencsétlenséget, hogy a hajó nem működött a parancsnok szerint. Amikor erre a tiszték a hajó alsó részébe mentek, az egész legénységet eszméletlen állapotban találták. Az egyik hadnagy élete kockázatásával megállította a gépet és ezzel megakadályozta a gázolin kiömlését. Erre azonban maga is elájult. Amikor a naszádot kísérő czirkáló észrevette ennek hátramaradását, csónakokat küldött, amelyeken az eszméletlen legénységet a czirkálóra vitték. Négy ember élet-halál között lebeg.

— **Kirabolt templom.** Ma virradóra a Szatmárnémetihez szomszédos Halmi község római katolikus templom perselyét kirabolták. Elvitték továbbá a szentségtartót és kelyheket. A tettesek Szatmárra jöttek és a zálogházakban, valamint ékszerészeknél kísérelték meg a tárgyak eladását. A zálogház és az ékszerüzletek tulajdonosai értesítették a rendőrséget, amelynek sikerült a tettesek egyikét, Rosenthal Lajos lakatossegéd személyében letartóztatni, aki bevallotta a templomrablást és megnevezte bűntársait Kalmár István péksegéd személyében, akit hosszas keresés után szintén letartóztattak. Súlyos gyanuk forog fenn, hogy a napokban a szatmárnémeti zsidó és a nyiregyházi katolikus templomok betöréseiben szintén ezek a tettesek. Elfogatásukkor álkulcsokat, betörőszerszámokat és többféle aranytárgyat találtak a tetteseknél.

— **Károly és Matyi.** A Városligeti Nyári Színház egy dologban nagyon hasonlít Siófokhoz: minden szezon derekán elcsattan a színház kis udvarán egy pofon. Természetes nem minden esztendőben egy és ugyanaz az uriember a szenvedő hőse az állérnek. Ez idén a végzet úgy akarta, hogy a ligeti színház társigazgatója, házi szindarabirója és főrendezője, a népszerű Matyi fiú legyen az, aki a pofont kapja. Aki pedig adta, az nem más, mint a „liget grófja”: Eperjessy Károly. Eperjessy néhány évvel ezelőtt még borbélylegény volt. Aors valahogy úgy hozta magával, hogy Eperjessy pénzhez jutott, aminek következtében nagy lábon élt. Fogatot tartott, természetesen, hogy hintója elé majdnem minden héten más lovakat fogatott. Passzióhoz tartozott még a színészkedés is, így tehát nem választhatott magának más működési helyet, mint Feldék „műintézetét”. Ily módon aztán jóbaráti viszonyba keveredett irodalmunk nyári kultiválójával, a Matyi fiúval. E viszonyból kifolyólag Feld Máttyás több ízben vette igénybe Eperjessy szívességét és minden alkalommal kisebb-nagyobb összeget kért tőle kölcsön. Eperjessy a nagy jóindulattal megelégedett erről az adósárról, most azonban, hogy újra beköszöntött nála a nyomor és szenvedés korszaka, kiment Feld Máttyáshoz és kérte a neki járó összeget. Az indignálódva utasította vissza Eperjessy közeledését és a nagy szőharcban összekaptak, úgy, hogy Kóós Géza inspekciós rendőrtisztviselő alig tudta őket szétválasztani. Ez mult vasárnap történt. Eperjessy ma este újból megjelent a szinkör udvarán és követelte pénzét. Mikor Feld Máttyás a fizetést megtagadta, Eperjessy dühösen neki rohant:

— **Lelölek, csirkefogó!** — kiáltotta és jobbról-balról pofon ütötte.

Mikor a feldagadt Matyi kiszabadult Eperjessy kezei közül, azonnal rendőrt hívott, aki a pofozkodó hitelezőt bevitte az István-uton levő ötvenötös számú őrszobába, majd onnan szentlőrinczi lakására igazolták. Életveszélyes fenyegetés címén megindult ellene a vizsgálat.

— **Tárnaszerencsétlenség.** Borbeckből táviratoznak éjjel: A Nagy Károly-tárnában ma este súlyos bányaszerencsétlenség történt. Eddig tíz halottat hoztak felszínre.

Ujabb megállapítások szerint este kilenc óráig nyolcz halottat és nyolcz súlyosan sebesült bányászt hoztak felszínre. Három bányászról, akiket még nem találtak meg, felteszik, hogy haottak.

A bányarobbanás a tárná 7. számú dinamit-raktárában történt. Essenből és Borbeckből mentőszemélyzet érkezett. Tekintve, hogy a katasztrófa színhelyén a bányafalak beomlottak és így a mentési munkálatok igen lassan haladnak előre, a katasztrófa nagyságát még nem ismerik.

— **Véres születésnap mulatság.** Frintropban Hagenbeck bányász születésnapja évfordulóján hatalmas mulatságot rendezett, amely a második éjszakába is átnyult és valóságos orgiává fejlődött. A rendőrség végre is megsokalta a botrányos zajt és behatoltak Hagenbeck lakására, hogy ott esend te remtsenek. A már ittas Hagenbeck ezért annyira fel-dühösödött, hogy kést ragadott és azzal az egyik rendőr hasát felmetszette. A másik rendőr revolvert szegezett a dühöngő emberre és azt két lövéssel agyonlőtte. A súlyosan sebesült rendőrt a kórházba, Hagenbecket pedig a törvényszéki bonczterembe vitték.

— **Kovald — építeni akar.** A főváros magánépítési albizottsága hétfőn tárgyalta dr. Kovald Emil kérvényét, melyben a szövetség-utcai tűzfészek tovább való kiépítésére kért engedélyt. A bizottság, tekintettel arra a rettenetes katasztrófára, amely a mult héten a Kovald-gyárban három emberéletet pusztított el, elutasította a kérvényezést. Dr. Kovald még a mult hónap huszonegyedikén adta be folyamodását a városhoz. A szövetség-utcai gyártelepen új raktár- és szárítóhelyiséget akart létesíteni. Egy nagy terraszt építését is terve vette a gyáros; e terraszt szárításra akarta használni. A mosókonyhák bővítése is föl volt véve az építési tervrajzba, melyet a főváros mérnöki hivatalában vizsgáltak meg. A mérnöki hivatal szakvéleményében kifejtette, hogy a Kovald által kért építkezéseket nem szabad engedélyezni, mert a gyártelep van robbanó anyagokkal és nem kívánatos, hogy egy tömören beépített utcában álló vegytisztító gyár tovább fejlesztesse. Hivatkozott a mérnöki hivatal a tisztítógyárban támadt tűzre is, mely szintén amellelt szót, hogy a kérelem nem teljesíthető. A bizottság Farkas Géza fogalmazó előadása alapján Kovaldot elutasította és bizonyos, hogy ehhez a tanács is hozzá fog járulni. Kovaldnak jogában áll a határozatot a közmunkák tanácsához megfellebbezni. Hogy azonban erre a lépésre szánja magát Kovald, ezt nem tudjuk elhinni. Nem elég, hogy már három emberélet esett áldozatul az ő vétkes könnyelműségének, most még csak az kellene, hogy a gyártelep kibővítsék. Ezzel azután doktor Kovald ur azt az eredményt érhetné el, hogy a legközelebbi tűz, vagy robbanás estén valamivel több, mint három munkás pusztulna el. Ha ezt akarja dr. Kovald Emil, utassék azt a határozatot megfellebbezni, de nem lesz olyan fórum, amely meadná a kibővítésre az engedélyt.

— **Gyilkosság a templomban.** A genovai András-templomban megdöbbentő eset történt. Este nyolcz óra után, amikor a hívők éppen befejezték a rózsafüzér imádkozását, a sekrestye felől sikoltás hallatszott, amely lassan elcsöndesült. A sekrestyéből kiszolgáló sötét folyosón azután megtalálták véreben fetrengve Costa József tizenkét éves sekrestyés fiú holttestét, aki több késszuráknak esett áldozatul. A rendőrség megindította a vizsgálatot s mert egy másik ministráns fiú, a tizenöt esztendőes Pacatucci Mihály nagyon gyanusan viselkedett, vallatóra fogták. Hamarosan be is vallotta, hogy ő szurta agyon társát, de adott magyarázatával sehogy sem voltak megelégedve, mivel Pacatucci állítólag azért ölte meg Costát, mert az utóbbit gyertyát lopott s mert a rózsafüzér imádkozása alatt tiszteletlenül viselkedett. A további vallatás azonban földerítette a tett valódi okát. Kiderült ugyanis, hogy több mint egy éve Pacatucci dézsmálta a templom perselyeit, sőt egy Mária-kép fogadalmi tárgyaiból is ellopott gyűrűket, sziveket, melléket. A kis Costa végre nyakon csípte a nagyobb tolvajt s éppen a papnak akarta följelenteni, amikor ennek a szándékának áldozata lett. Pacatucci így mintegy három ezer lírányi értéket lopott s még vagy négyszáz lírát készpénzben találtak nála. A többi értéknek sorsáról nem akar fölvilágosítást adni.

— **Házasság.** Fischel Lajos, a Nagykanizsán megjelenő „Zala” című politikai napilap kiadó-tulajdonosa tegnap kötött házasságot Fiumében Bonyhádi Léával.

— **Nászajándékok.** Jevgyvűrük legelőnévősebben Polgár Kálmán műőrárs ékszerüzletében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhették be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Tűz a tanyán.** A Szeged melletti Tápé-tanyán eddig ismeretlen okból tűz ütött ki, melynek 60.000 korona értékű buza esett martalécul. Az elégett termés nagyobbára szerény emberek tulajdona volt, akik egész évi termésüket elvesztették.

— **A sárospataki főiskola Internátusában** gimn. tanulók és akadémiai hallgatók egyaránt évi 600 (hat-száz) koróáért kapnak teljes ellátást. Jelentkezé: 1908—9-re augusztus 31-ig. Az internátus szabályzatát kívánatra megküldi s tudakozódásokra készséggel ad felvilágosítást.

— **Gyilkos íérj.** A rendőrség ma letartóztatta Kalmár Lukács Jómódu gazdát Sajkásgyörgyén. Kalmár Lukács feleségét féltékenységből megtámadta és dulakodás közben fejszével agyonverte.

— A Kossuth Lajos-utcai leányszöktetés. Tegnap megirtuk, hogy Frimm Jakab, a fővárosi helyiek intézetének igazgatója, a Kossuth Lajos-utczán véresre vert egy fiatal embert, névszerint Figdor Györgyöt, aki a leányát megszöktette. A botrány folytatása a IV. kerületi kapitányságon játszódott le, ahová a társaság tagjait bekísérték. Pekáry József kerületi kapitány hallgatta ki őket. A kapitány igyekezett a feleket kibékíteni, de nem sikerült. Körmenyi Frimm Ibolyka hallani sem akart arról, hogy a szülői házhoz visszatérjen. Az apa pedig kijelentette, hogy ezek után kitagadja és eltávolította a fiával. Nemsokára a fiatal ember is elment a leánnyal a kapitányságról. Utczai botrány címén valamennyiük ellen megindult az eljárás, a szemelések azonban nem sokat törődtek a dologgal, rájuk nézve az volt a fontos, hogy nem szakíthatták el őket egymástól. A tegnapi napot még zavartalanul egymással tölthették el, ma reggel azonban, úgy látszik, az apa megbánta tegnapi elhamarkodott kijelentését s ma reggel főkereszte Boda Dezső főkapitányt, akitől védelmet kért. Elmondta, hogy kiskorú leánya rossz befolyás alá került. Figdor György, akinek tisztességes ekzsztencziája sincs, hipnotikus erővel befolyásolja a gyöngye idegzetű leányt. Ezt mint pszichiáter állítja és védelmet kér gyermeke számára, aki a romlásba fut.

A főkapitány az apa kérésére még a délelőtt folyamán detektívet küldött Figdor György lakására, akik a szerelmes párt előállították a központi rendőrségre. Ott aztán az ügyeletes tiszt a lelkére beszélt a leánynak, hogy térjen vissza a szülői házhoz. A leány azonban hallani sem akart a dologról, sőt az édesapjának a szemébe is megmondta, hogy a szerelmest el nem hagyja.

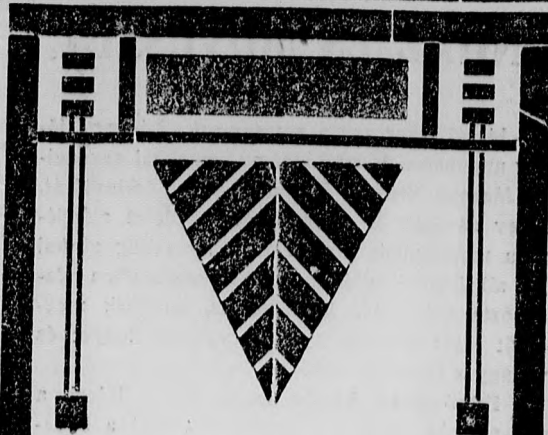
Erre aztán az ügyeletes rendőrtiszt úgy oldotta meg a bonyodalmat, hogy a kiskorú leányt kiszolgáltatta az apának, akivel kocsiába ültették, a szerelmes vőlegényt pedig mindaddig őrizet alatt tartották, amíg Frimm igazgató kocsija jó messzire nem járt a Zrínyi-utczától.

Mindez természetesen nem folyt le heves és drámai szcénák nélkül, a hatalomnak azonban engedelmessé kellett.

Figdor Györgyöt ezután elbocsátották a rendőrség épületéből, de figyelmeztették, hogy hagyjon békét a leánynak, nehogy újabb kellemetlenségek legyenek. Figdor azonban kijelentette, hogy nem nyugszik addig, amíg menyasszonyát ismét a magáévá nem teszi.

— A rászédett kávéháztulajdonos. Megirtuk a minap, hogy Mayer Benedek, az Alsóerdősor-utczai Zöldkocsoru-szálló és a Baross-téren lévő Magyarországi kávéház tulajdonosa megszökött, miután több hitelezőjét és alkalmazottját ezrekig megkárosította. Mayer még most is keresik mindenfelé, közben azonban már újabb bűnvádi eljárás is indult, amely szintén összefügg az ő csalátsával. A Magyarországi kávéház ugyanis Janzen Györgynek, Mayer leányának a nevében van; a könyvelője pedig egy Forgács Ignác nevű ember. Ez ellen a könyvelő ellen ma Váradi Béla pápai kávéháztulajdonos följelentést tett család miatt. Váradi ugyanis még az idén Forgács rábeszélésére társas szerződést kötött vele, illetőleg Janzennéval. E szerződés szerint társulajdonosa és egyuttal üzletvezetője lett volna a Magyarországi kávéháznak, úgy azonban, hogy a tulajdonjog fejében huszezer, készletadás fejében pedig tízezer koronát fizet. Váradi a tízezer koronát két részletben, június és július elején ki is fizette s Forgács től nyugtát is kapott róla. Közben Mayer megszökött, Forgács pedig a minap egyszerűen kitétte a kávéházból Váradi azzal, hogy ő csak üzletvezető, tehát elbocsátja s helyette megfogadja dr. Grün Ede volt ügyvédet üzletvezetőnek. Váradi tiltakozott ez ellen az eljárás ellen s Janzennéhez fordult és hivatkozott a szerződésre. Akkor kiderült, hogy Janzenné mit sem tud a szerződésről, Forgács azt az ő tudta nélkül kötötte s a nevére ráhamisította. Váradi erre a rendőrséghez fordult. Forgács Ignácot ma délelőtt kihallgatták, azután letartóztatták.

— Elveszett. Junius huszonnyolcadikán, vasárnap este a pilliscsabai vonat egyik harmadikosztályú kocsiában elveszett egy értékes sítapleca. Megtalálójá, vagy aki utbaigazítással szolgál, illő jutalomban részesül (Ferencz József-rakpart 23., III., 14. Budapest).



**Ki**

van mutatva és bebizonyosodott tény, hogy a legjobban szerkesztett magyar újság az Egyetértés, mert 43 éves fennállása óta megverte a magyar közönség bizalmát, jóindulatát és szeretetét. Az Egyetértés meg akarja hálálni ezt a példátlanul álló nagy szeretetet és úgy a

**mint**

külföldi nagy lapoknál szokás, minden vasárnap egy magas irodalmi színvonalon álló gyönyörűen illusztrált szép-irodalmi lapot ad olvasóinak teljesen ingyen, anélkül, hogy az előfizetési árat felemelné. Ki mint

**vet**

úgy arat, mondja a példaszó, a ki pedig az Egyetértésre előfizet, az jól vetett és jól fog aratni. Az Egyetértés vasárnapja az összes szépirodalmi lapok telett akként uralodik, mint király a trónon, — irodalmi meglepetés minden száma, mert Magyarország,

**úgy**

a külföld legaktuálisabb eseményeit gyönyörű feldolgozásban mutatja be. Az Egyetértés az igazságot szögálla. Jó informáltsága lehetővé teszi, hogy irányadó szerepet játszó a magyar közéletben. A lap köztetszest

**arat**

mindenütt és nagyon bölösen cselekszik, ha az Egyetértésre előfizet. Előfizetési ára negyed évre 7 kor. fé évre 14 korona, egész évre 28 kor.

— Egy munkásvezér halála. Ma délután négy órakor a lágymányosi holt Dunában fürdés közben belefullt a vízbe Simon József volt gázgyári munkás. Simon elnöke volt a Világítási Munkások Országos Szövetségének s jelentékeny szerepe volt a budapesti munkásmozgalmakban. A legutóbbi gázgyári kizárás alkalmával is tagja volt a gázgyári munkások által kiküldött bizottságnak s bár a békés megegyezés híve volt, a tárgyalásokon nagy eréllyel védte munkástársai érdekeit. Simon a ferencvárosi II. számú légszeszgyárban dolgozott mint előmunkás s nemcsak kezdeményezője volt a gázgyári munkások mozgalmanak, hanem mindvégig legerélyesebb, legbefolyásosabb vezetője is, akit a gázgyárak munkásai nagyon szerettek. Simon azon huszonhét munkás között volt, akiknek visszavételét a gázgyárak igazgatósága megtagadta, ami tudvalevőleg nagyon kiélesítette a harcot. A sztrájk után Simon nem is jelentkezett visszavételre s azóta munka nélkül volt. Temetésén az összes munkásszervezetek küldöttség útján képviseltetni fogják magukat.

— A Nemzeti Múzeum ujjáépítése. A Magyar Nemzeti Múzeum félszázadnál is idősebb palotája, szűk. Régi és sokat hangoztatott panasz az, amelyet első ízben az 1888-ban kiküldött bizottság hangoztatott és attól kezdve évről-évre minden alkalommal égetőbben vetődött fel a kibővítés kérdése, míg ma olyan állapotba jutott a múzeum, hogy állami és művelődési fejlődésükkel sértő diszharmóniát tüntet föl és teljesen provinciális színvonalon áll. Ez az égető szükség az illetékes tényezőket is komoly tervezettségbe vonta. A törvényhozás két milliós kölcsönt szavazott meg az építkezés céljaira. Rendkívül sok terv merült föl az ujjáalakítás legmegfelelőbb módjaitára vonatkozólag. Minden tervek között Szalay Imrénének, a Nemzeti Múzeum igazgatójának terve számíthat megvalósításra, amely a Nemzeti Lovarda telkének kisajátításán alapul. Ez a terv körülbelül 10 millió koronás terhet róna a magyar társadalomra.

— Véres családi dráma. Véres családi dráma történt ma délelőtt a fővárosban. A dráma áldozata egy fiatal házaspár, amely a legnagyobb nyomorban tengődött; ez a szakadatlan nyomorgás érlelte meg a férjben azt a borzasztó elhatározást, hogy öngyilkosságot követ el, de a halálba magával viszi ifjú nejét is.

Kovács Lajos, a szomorú eset egyik halottja, három évvel ezelőtt vette nőül Csáti-Kerégyártó Bertát, egy közigazgatási tisztviselő leányát, akivel boldog házasságban élt. Volt egy kis gyermekük is, akin a legnagyobb rajongással csungtek. Néhány héttel ezelőtt aztán sötét napok köszöntöttek a házaspárra. Kovács, aki cukrárszegéd volt, elvesztette az állását és azóta nem is tudott többé keresethez jutni. Tegnap este még így vigasztalta a feleségét:

— Nem kell kétségbeesni, holnap mindent rendbe hozunk!

Tíz óra után tértek pihenőre; hajnalban aztán Kovács, aki el sem aludt, felkelt és lámpát gyújtott. A nesze felriadt az asszony is és látta, hogy a férje revolvért vesz elő a párnája alól.

Az asszony rémülten kiáltott az emberre, hogy mit csinál.

— Legyen egyszer vége a kínlódásnak! — pattant fel a férj rekedten és az ágyhoz ugorva, revolverével háromszor rálőtt az asszonyra. Két golyó alsó testében találta a szerencsétlen nőt, a harmadik pedig a jobb kezét furta keresztül. Ezután önmaga ellen fordította a fegyvert és kétszer a szájába lőtt. Az asszony nagy erőfeszítéssel fölkapta kis fiát, az ablakhoz vándzorgott vele, hogy a folyosón biztonságba helyezze, aztán ott roskadt össze a férje vonagló teteme mellett.

A lövésekre felriadt a ház népe, Isinger József házfelügyelő rendőrré ment, ki az esetről értesítette a mentőket és a főkapitányság ügyeletesét. A mentők a már agóniában levő házaspárt bevitték a Rókus-kórházba, ahol a rendőrfogalmazó még kihallgathatta az asszonyt és ez néhány szóban még elmondhatta a dráma okát, azután elvesztette eszméletét. Férje már nem volt kihallgatható s reggel hat órakor meghalt. Az asszony délelőtt negyed tizenkettőkor szenvedett ki. A kis Dezső fiút a házmeztér-pár vette gondozásába. A gyermek déiben már nem is emlékezett anyjának és mostohaapjának rettenetes drámájára, amelynek szemtanúja volt.

**Borzalmas öngyilkosság.** Rettenetes öngyilkosság történt ma délután a nyugati pályaudvar peronján. A délután öt óra tíz perczkor induló személyvonat kocsiját rendezte éppen az 586-os számú mozdony s a tologatott kocsik közzé egyszerre odaugrott egy elegánsan öltözött idősebb úri ember, lekapta a kalapját és fejét két összefutó kocsii ütközése közé ékelte. A rettenetes ütés a felismerhetetlenségig összeroncította az öngyilkos fejét. Az életunt ember kiletét nem sikerült eddig megállapítani. Egy verzió szerint az öngyilkos királyi táblai bíró. Azt mondják, hogy az ismeretlen hetek óta ögyeleg már a pályaudvaron, valószínűleg öngyilkos gondolatokkal. Borzalmas volt a jelenet után a pályaudvar közönségének viselkedése. Az emberek egyenesen rárohantak a hullára, hogy lássák. Valóságos harc támadt körülötte. Igen sok utas le is maradt a vonatról. A holttestet beszállították a hullaházba és nyomozzák a személyazonosságát.

**Halálozások.** Halasi és köröskényi dr. Spanyik József nyug. m. kir. honvéd törzsorvos életének 73-ik, házasságának 52-ik évében e hó 13-án Margóvárhelyen elhunyt.

Özv. dabasi Halász Sándorné, szül. éradonyi Szilágyi Margit július hó 12-én Ikkamajorban elhunyt. Kemenesmagasiban szívizékhüdes folytán özv. gnóthfalvai Gnóth Gáborné 69 éves korában meghalt.

**Havemann bravourja.** Az Amerikai Park — Ósbudavára csodálatos bátorságu vadállatszeldítője, Havemann Rikárd, esténként a legvakmerőbb mutatványokkal izgatja és csigázza fel a közönség kíváncsiságát. Így legnagyobb bravourjainak egyike az, amikor az oroszlan farkába teszi a fejét. Ezer meg ezer ember gyönyörködik esténként Havemann remek állataiban és az eredeti mutatványokban. A Varieté műsoráról mindent a legjobban a vélemény. Aki a világ legnagyobb tánczesportját látni akarja, nézze meg a Moulin Rougeban a Farabonis csapat mutatványait. Az ember valóban még álmában sem láthat szebbet és jobbat. Az előadásokat esténként 8/10 órakor kezdik még a legzordabb időjárás mellett is.

**Tarcsa gyógyfürdő.** E kies hazai gyógyfürdőn a források újból való foglalása és czélszerű berendezések által sikerült természetes szén-savas pezsgőfürdőket létesíteni, úgy, hogy a híres moor-fürdők által az országnak legjelentékenyebb női fürdője már most a nauheimi kura alkalmazhatása folytán egyuttal a legkiválóbb szivgyógyfürdővé is vált. — A modernül berendezett vizgyógyintézet külön női és férfi-osztálylaly ugyancsak elsőrangú gyógytényezőnek vált be.

**Tom Jack iskolája.** A Beketow-czirkuszbán mostanában sok detektiv jár. De nem az előadás érdekli őket, melyhez hasonló pedig sem czirkuszban, sem variétében eddig látható nem volt, sem Tom Jack, melyet pedig már ugy megkötöztek, hogy kiszabadulása igazi csoda volt, hanem azokért jönnek, akik Tom Jack csodálói és titkos tanítványai közé beálltak. A czirkuszba ugyanis egy este, teljes incognitóban beállított több ur és szerényen meghuzódott az első és második helyen. Ezek az urak pedig a rendőrség régi ismerősei voltak, rovott multuak a javából, kiket a rendőrség régen keres és kik azért jöttek, hogy Tom Jack művészetét, amelyre nekik nagy szükségük van, tanulmányozzák. Másnap a rendőrség értesült a „magas” látogatásról és azóta detektívek lesik az ismétlést. De Tom Jack tanítványai óvatossak.

**Jardin de Paris.** Az a rengeteg látogatottság, amelynek ezen előkelő mulató örvend s amelyet a napi felt házak igazolnak, dokumentálja a legfényesebben azt az óriási sikert, amelyet a változatos műsor nyújt. Különösen a Chat noir ensembje, amely csupa elsőrangú művészekből áll, a lehető legromosabban nyerte meg a nagy és igazán előkelő közönség tetszését. A Cabaret magyar része, amely szintén elsőrangú művészekből áll, szintén óriási sikert arat naponta. Ezek után szintén magától értetődő, hogy a Jardin de Paris látogatását a legmelegebben ajánljuk mindenki figyelmébe.

**Zászlók,** czimerek minden kivitellen kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

**Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felzerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

**Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

**Börhajók, hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapiail intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

## SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(\*) **Józsei főherczeg a muzeumnak.** József főherczeg nagybecsü és igen fontos tárgyakkal gazdagította a Magyar Nemzeti Muzeum ásvány-öslénytárát. Ötvenegy ásványt és negyvenkét kövületet ajándékozott a muzeumnak, amelyeket a főherczeg afrikai utazása alkalmával gyűjtött. A főherczeg egyben odaajándékozta azt a 103 kövületet is, amelyek megboldogult atyja gyűjteményében foglaltak helyet és főleg magyar termőhelyűek.

(\*) **Felhő Rózsi Bécsbe megy.** Felhő Rózsi, a szegedi színház operette-primadonnája, akit a budapesti közönség is ismer, szereti, ha neve olyan sűrűn szerepel a lapokban, mint ő maga a színpadon. Legújabbán egy szegedi újságíró előtt tett érdekes kijelentéseket. Először is megczáfolta a férjhezmenéséről szállingózó pletykákat, ellenben megerősítette azt a hírt, hogy német színésznőnek csap föl és Bécsbe megy. Először Marienbadban játszza el Francit a „Varázskeringő”-ben. Karczag Vilmos ettől a fellépésétől tette függővé szerződését. Ha ez sikerül, lefordítja a „Leányka”, a „Gül Baba” és más magyar operetteket. Ezekben lépne föl.

(\*) **Egy színigazgató halála.** Bécsben tegnap délután halt meg Kaan Ferdinánd, a Josefstädter Theater volt igazgatója, aki Dorn Eduard álnéven mint színíró is működött. Néhány darabja száznál is több előadást ért meg. Az elhunyt, aki 82 évet ért meg, 1866-ig színész is volt s Németország sok nagy színpadán, sőt a Burgtheaterben is jelentős sikerrel játszott.

(\*) **A „Csókkirály” bemutatója.** A budai nyári színházban holnap, csütörtökön lesz a bemutató előadása Orbán Dezső és Sztojanovits Jenő Csókkirály című regényes daljátékának. Az újdonságból délelőtt házi főpróbát tartanak a sajtó képviselői előtt.

(\*) **A Nemzeti Szalon** állandó nyári kiállítását a szalon igazgatósága a közönség érdeklődésére való tekintettel, rendkívül gazdag új szorattal frissítette föl. A kiállítás most is naponta reggel 9-től este 6-ig van nyitva. Belépődíj 1 korona.

(\*) **A Természettudományi Társulattól.** A Királyi Magyar Természettudományi Társulat nyári szünete beállott. A titkári hivatal egész nyáron át zárva marad s az összes teendőket Andorkó igazgató látja el. A választmány és az egyes szakosztályok egész őszig nem tartanak ülést. Az első választmányi ülés októberben lesz.

(\*) **Gaston La Touche kiállítása.** Franciaország művészeti eseménye Gaston La Touche gyűjteményes kiállítása a Georges Petit-féle termekben. Gaston La Touche nevezetes jelenség a mi kozmopolitizmusra hajló világunkban. Ő szívvel-lélekkel „nacionalista” és az ő művein az els őpillantásra meglátszik, hogy azokat csak olyan művész alkothatta, aki büszke arra, hogy francia és aki ismeri hazájának földjét, népét, levegőjét. Mint kolorista majdnem páratlanul áll és a Petit-nél kiállított háromszáz kis és nagy kép mindegyike élénken tanuskodik e mellett. La Touche Saint-Clouban lakik és Versailles kastélya és parkja a legkedvesebb térénuma, melynek csak olykor fordít hátat, hogy olykor Normandiában, Velenceben vagy Spanyolországban kalandozzék.

(\*) **Venus genetrix.** Böcklin Triptychonja, „Venus genetrix” 80.000 koronáért a bécsi Moderne Galerie birtokába jutott. A mester 1895-ben festette ezt a művet, melyet Neister boroszlói tanár váltott volt magához.

(\*) **A szerzői jog a német színpadokon.** A német bíróságok előtt minduntalan tárgyalnak a szerzői jogon esett sérelem miatt indított pereket. Két esetben Ferdinand Bonn tette tul magát e jog korlátain. Bonnt először is Schönthan Ferencz pörölte be Sherlock Holmes című darabja jogosulatlan színrehozatala miatt, aztán pedig hasonló sérelem miatt. Hedwig Raab prágai írónő, aki Zangwill „Mary Ann” című darabját németre fordította és ezt a fordítást Bonn az ő engedelmé nélkül előadta. Hasonló okokból három hét előtt a berlini Bernhard Rose-Theaterben betiltották a „Der Cowboy” előadását. Rose igazgatót beidézte a bíróság, mely előtt azzal védekezett, hogy igaz ugyan, hogy a Cowboy némi-

leg hasonlít a panaszos Milton Royle amerikai író „The withe Man” című darabjára, de a „Cowboy” önállóan van feldolgozva. Másfél órai heves vitatkozás után, a szakértők meghallgatásával konstatálta a bíróság, hogy a Cowboy az amerikai darabnak utánzata, tehát nem önálló irodalmi mű és mint ilyen, csakis az amerikai szerző beleegyezésével és tudtával adható elő. A bíróság tehát az igazgatót ugy a kártérítésben, mint a költségek megtérítésében elmarasztalta.

(\*) **Lie Jonas életrajza.** Lie Erik ez őszszel adja ki a mult héten elhunyt atyja, Lie Jonas — a nagy norvég író — életrajzát. Lie Erik már évek óta dolgozik ezen a művön s eredetileg azt tervezte, hogy atyjának 75-ik születésnapján, november 6-án adja ki. A költő néhány apró vázlatról eltekintve, nem hagyott hátra nagyobb irodalmi munkát.

**6** visit **Fénykép 1 f50**  
frt  
**HUNNIA FÉNYKÉPESZ**  
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

## FŐVÁROS.

(\*) **A központi vásárcsarnok kibővítése.** A vásárcsarnokokra felügyelő bizottság ma délelőtt Melly Béla tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen a központi vásárcsarnoknak immár sürgősen szükséges kibővítése került tárgyalásra. A központi vásárcsarnok vasuti perronia, tekintve, hogy tíz év alatt a vasuti forgalom évi 21.800 tonnáról 72.600 tonnára emelkedett, a mai viszonyoknak egyáltalán nem felel meg s annyira szűk, hogy a csarnokba naponként irányított hét vonat csak 20 menetel (beállítással és kihuzással) állítható be. A központi vásárcsarnok egész vasuti perronia 450 négyszögméter; ezen a kis területen bonyolódik le nemcsak a vasuti forgalom, amely ma már évi 93.000—94.000 tételt tesz, de ugyanitt végzik a husvizsgálatot és az adókezelést is. Ezen a tarthatatlan állapotot kíván az ügyosztály segíteni a vasuti perron lehető kibővítésével. Ezzel a kibővítéssel kapcsolatban szükséges, hogy a vásárcsarnok husnagyvásár területe is megfelelően nagyobbíttassék. A husnagyvásár czéljára ma 496 négyszögméter áll rendelkezésre; itt kerül eladásra nemcsak a vasuton érkező évi 4660 tonna hus és leölt állat, de itt kerül vásárra a közvágóhidakról behozott évi 32.400 vonna hus is. Ezeket a bővítéseket az ügyosztály ugy akarja keresztülvinni, hogy az iparcikk-árusokat a vásárcsarnokból kitelepítésre e helynek felhasználásával, valamint a gyümölcs- és fűszerárusoknak a karzatra telepítésével a kibővített perron mentén egységes husnagyvásárt rendezne be. Az átalakítási munkálatokhoz 23.000 korona költségre van szükség. A munkálatokat a nyári időszokban kell elvégezni annnyal inkább, mert most már remélhető, hogy őszszel a szerb kereskedelmi szerződés életbe lép és akkor a szerb husbehozatal érdekében a nagyobb husvásári területre már szükség lesz. A bizottság az előterjesztéshez hozzájárult. Az ülés során Eulenburg Salamon és Kurfürst Miksa bizottsági tagok felszóaltak az ellen, hogy — bár az élőmarha ára 25—30 százalékkal leszállt, a vásárcsarnokban a kisárusok most is a régi áron árussítják a húst. A bizottság kimondta, hogy e visszaélés ellen föllép és fölhívja a jobb helyeket elfoglaló kismészárosokat, hogy szállítsák le az árakat, mert különben a kedvezményes helyeket elveszik tőlük. Az erre vonatkozó intézkedéseket az ügyosztály és a vásárcsarnoki igazgatóság fogja megtenni.

(\*) **A husvizsgálat egységes rendezése.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, a belügyi és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg, a husvizsgálat egységes rendezéséről szóló rendeletet, az idén erre vonatkozólag beadott törvényben foglalja fölhatalmazás alapján — augusztus elsejével életbe lépteti. A ma érkezett leiratában fölhívja a miniszter a székesfőváros törvényhatóságát, hogy ezt a rendeletet — rendkívül fontosságára való tekintettel — tétesse közhírré és a törvényhatóság területén működő valamennyi törvényhatóságnak adassék ki. Gondoskodni kell a tanácsnak arról is, hogy a rendelet intézkedései, az ezidőszert alkalmazásban levő husvizsgálókkal szintén minden késedelem nélkül közöltesse.

## EGYESÜLETEK.

(—) Magánalkalmazottak egyesületeinek fuziója. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete ügyvezető elnöke, mint már közöltük, a fővárosi összes magántisztviselő és kereskedelmi alkalmazott-szervezethez indítványt adott be, melyben javasolja, mondja ki a választmány, hogy a magánalkalmazottak osztályküzdelmének elősegítése és törekvéseik érvényesülése céljából föltétlenül szükségesnek tartja a fővárosban lévő összes magánalkalmazottak szervezeteinek fuzióját. Ezzel az indítvánnyal a Kereskedő Ifjak Társulatának választmánya most foglalkozott és elhatározta, hogy az egyesületközi tárgyalások megejtésére és a fuzió előkészítésére a választmány öttagú bizottságot küld ki. A választmány hangsúlyozza, hogy bár egy kissé időelőttinek tartja a fuziót, mégis az erők tömörítése érdekében a Kereskedő Ifjak Társulata hajlandó minden áldozatra. A több száz tagot számláló Kereskedő Ifjak Társulatának ezen határozata remélhetőleg jelentékeny lépéssel fogja előmozdítani a magánalkalmazottak szervezeteinek fuzióját.

(—) Az élet fejlődése. Folyó hó 17-én, pénteken este pontban hét órakor a Társadalomtudományi Társaság Károly-körút 14 szám alatti helyiségében dr. Madzsar József előadást tart az élet fejlődése czimvel. Az előadásról leírt díj nincs s bárkit szívesen lát az előadást rendező „Szabadgondolkodás Magyarországi Egyesülete.”

(—) A Komáromi Dalegyesület, mely működése félszázados évfordulójához közeledik, ünnepi közgyűlés keretében ma leplezte le alapítójának, néhai Molnár Ádám királyi ügyésznek és volt elnökének, Vértési Leander benczés tanárnak arcképét.

## Nyilt - tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

### A Magyar Országos Központi Takarékpénztár Igazgatósága.

Ezennel közzétesszük, hogy részvényeseink folyó hó 3-án tartott rendkívüli közgyűlésén hozott határozata értelmében a társaság részvénytokeje 2 100,000 koronával tartalmátoként mintegy 2.800.000 koronával szaporítottak a következő módokat illeti:

1. Kibocsátatik 3500 darab új, 600 korona értékű részvény.

2. A részvényesek az új részvényekre elővételi joggal bírnak és pedig akképen, hogy öt régi részvény után egy új részvény jár.

3. Minden új részvényért a részvénytoke 600 korona és a tartaléktőke javára 800 korona fizetendő.

A befizetések következőkép teljesítendők:  
400 korona 1908 július 10-étől 20-áig,  
500 korona 1908 szeptember 15-étől 30-áig,  
500 korona 1908 november 16-ától 30-áig.

azonban egyszerre több részlet is befizethető.  
Az összes befizetések után a takarékpénztár a befizetés napjától 1908. december 31-éig számított 5% kamatot fog a befizetőnek előlegesen megteríteni.

A befizetés alkalmával részvényutalványok fognak kiadtni, a melyek, ha az összes részesítők a kitűzött időben befizettek, 1909 március 15-étől kezdve részvények ellenében becserelehetők.

A majdan kibocsátandó új részvények a régiakkal mindenben egyenlők lesznek, az 1909. évi jövedelméből részesülnek és 1910 május 1-től járó részvényekre lesznek ellátva.

4. Részvényesek, kik önmű kevesebb részvény birtokában vannak, ha az elővételi jogot gyakorolják ötödik részvényutalványokat kapnak, a melyek önként egy részvényre becserelehetők.

5. Az új részvények után járó bányajuttatást a takarékpénztár sajátjából fedezi.

Felhívtnak emeltozva mindazok a részvényesek, kik az új részvényekre való elővételi jogot egykor önmű gyakorolták, hogy részvénytokeiket 1908 július 10-étől július 20-áig bezárólag, számszerint rendeztet kimutatások készítésében, az intézet értékpénztáránál (Budapest, IV. Deák Ferenc-utca 7. földszint) delelőtt 9-1 óráig lebegyőzzék vegett mut ssák be és az átveendő új részvényekre való befizetéseke teljesítsék.

A ki az elővételi jogot a kitűzött határidőben nem gyakorolta és az első részesítést nem teljesít annak elővételi joga megszűnik.

Az elővételi joga alapuló minden joga megszűnik annak is, a ki a további részletesítéseket a meghatározott időben nem teljesíti s ez esetben a már eszközölt részletesítéseket is elves ti s ezek a részletesítések a nyereségyaralékokal javára fognak fordítatni. Felhívtnak továbbá az utazás ve y-nalvány k birtokosa, hogy ezeket az utalványok t részvényekre leendő becsérés v e tti le később 1909. decz. ber hó 31-éig az intézet értékpénztáránál utas ak be, mert ellenesetben a megjelölt részvények fog del artoflyamon el tognak adtat es az értük befolyó összeg a jogosultak javára mint takarékbetét fog kamatoztatni.

Budapest, 1908. június 4. Az igazgatóság

# 19-én

vegye meg 10 fillérért az

## EGYETÉRTÉST

és nézze meg az

## EGYETÉRTÉS

## VASÁRNAPJA

cimű ingyenes mellékletet

## TÖRVÉNYSZÉK

§ Megsértett képviselő. A „Magyar Állam” című lap május 16-iki száma hosszabb tudósítást közölt a pünkösdi máriabesnyői zárandok-utról s kifogást emelt az ellen, hogy vezetésre nem jogosult egyének ilyen ügybe is beviszik a politikát. Másnap a képviselőház folyosóján Huszár Károly hírlapíró, a „Néppárt” című hetilap szerkesztője, többek előtt erősen kritizálta a tudósítást és sértő kifejezésekkel illette Szentkirályi Zoltán országgyűlési képviselőt, mert szerinte az ő információja alapján készült a tudósítás; Szentkirályi Zoltán a sértő kifejezések miatt becsületsértés vétsége czimén jelentette fel Huszár Károlyt. A képviselő panaszt ma tárgyalta a büntető járásbírósnál dr. Benke büntető járásbíró. Huszár Károly a tárgyaláson bocsánatot kért a panaszostól, mire ez eljettette a vádat. A bíróság ennek következtében megszüntette az eljárást.

§ A szövegíró joga. A minap jelentettük már, hogy Zay Erzsébet grófné a Fővárosi Orfeumban egy angol melódiaira írt dalt adott elő, amelynek szövegét Hervay Frigyes írta. Hervay erre szerzői jog bitorlása miatt pört indított Waldmann Imre, az orfeum igazgatója, Zay Erzsébet grófné és Donáth Lajos karmester ellen, aki a dalt betanította. A budapesti kir. törvényszék mind a hármat elmarasztalta és csekély pénzbüntetésre ítélte. A kir. tábla ezt az ítéletet megváltoztatta és Hervayt keresetével elutasította azzal a megokolással, hogy szöveges zeneművek előadásához elég a zeneszerző engedelmé. A szóbanforgó esetben a zene angol szerző munkája s így engedelem sem kellett. A kir. Kuria a másodbíró ítéletének megváltoztatásával megállapította a szerzői jogbitorlást, így indokolván: Ha a zeneszerző ismeretlen s ennéltozva belegyőzése meg nem szerezhető, a szöveges zenemű előadásához a szöveg szerzőjének a beleegyezése szükséges, mert ez utóbbi esetben a lehetősége sem forog fenn annak, hogy a szerző a szöveget felhasználás végett a zeneszerzőnek fenntartás nélkül átadja s ezzel a jogai érvényesítéséről lemondjon és az ellenkező felfogás mellett a szöveg írójának szerzői joga egyszer s mindenkorra eltikkadna, ami pedig a szerzői jogi törvény céljával nyílt ellentétben áll.

§ Hajsza a betörők után. A fővárosi államrendőrség detektívjei a múlt év december hónapjában veszedelmes betörő tolvajbanda tagjait nyomozták a Józsefvárosban. Nyomozás közben Angyal László és Keller Mihály detektívek észrevették, hogy a Futó-utczában egy gyanus alak futásnak eredt, mikor őket észrevette. A menekülő embert hosszas hajsza után végre sikerült elérniök. Abban a pillanatban, amidőn kezüket rá akarták tenni, a futástól kifáradt ziháló ember nekikéramdt üldözönik.

— Mit akarnak tőlem? Nem vagyok én tolvaj, hogy kergessenek!

A következő pillanatban a két detektív botlútsékkal ártalmatlanná tette a hajszolt embert, akit aztán bevitték a rendőrségre. Itt kiderült, hogy az elfogott embert Kovács Jánosnak hívják s békés

hentesmester. Az ütésektől származó súlyos testi sértése miatt Kovács nyomban szabadonbocsátása után büntető feljelentést tett a két detektív ellen, akik viszont hatóság elleni erőszak büntetvéért panaszolták be. Ezen utóbbi panasz tekintetében az ügyészség megszüntette az eljárást Kovács ellen, mert nem látott eljárásában büntetendő cselekményt azért, mert nem tudhatta, hogy üldözöi detektívek, tehát hatósági közegek. Ellenben vádat emelt az ügyészség a két polgári rendőr ellen súlyos testi sértés vétségeért. A büntetőbírószék azonban felmentette őket ezen vád alól, mert úgy találta, hogy a támadó fél maga a panaszolt s így az önvédelemnek esete forog fenn. Ezt az ítéletet most a törvényszék felebbviteli tanácsa is helybenhagyta.

§ Megrögzött pénzhamisító. A magyarországi bankóhamisítók legügyesebb tagja Dénesházy József, volt vagyonos csengődi lakatos, aki arról nevezetes, hogy gyártmányairól maga az osztrák-magyar bank is úgy nyilatkozott, hogy alig különböztethető meg a valódiaktól. Ezen ügyességét a büntetőtörvényszék is méltányolta s három ízben összesen öt évi és nyolcz havi fegyházra ítélte. A három jogerős ügyben ma szabott ki összbüntetést a budapesti kir. büntetőtörvényszék dr. Bakonyi táblai bíró elnökelete alatt ítélkező tanácsa. A törvényszék összbüntetésül a vádlott büntetéseit 8 hónappal leszállította és 13 hónapot kitöltöttnek vett a vizsgálati fogság által.

§ Drákói ítélet. Valóban drákói szigorral ítélkezett a napokban a római esküdtszék egy emberölés esetében. Négy fiatal ember ült a vádlottak padján. Egy délutáni multság után énekelve haladtak át Traversteren s belekötöttek minden jövő-menőbe, többek között egy utászatonába is, ki ott sétált menyasszonyával. A szóváltást tettegesség követte s mielőtt a katona még fegyveréhez nyulhatott volna, mellében volt a kés, mely az olasz embernek minden alkalomra kéznél van. A katona még aznap meghalt. Az a durvaság, melylyel a tettet elkövétték s az a hallatlan könnyűség, melylyel az olasz ember a legkisebb veszekedés esetén mindjárt késhez nyul, arra készítették az esküdtszék, hogy ez egyszer exempláris büntetésben részesítse a gyilkosokat. A két fővádlottat, a tizenkilencz éves Scatassat és Baronit harmincz évi, a tizenhat éves Mannjt tizenhét évi és a tizennyolcz éves Bocaciot kilencz évi börtönrre ítéltek.

## Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hítelcsitott atlétikai sportcikkék. Tornaszerek. Uszó övek. Házialt és szodagépök. Hinták és nyugvógóvák. Nyáriakba és őrökbe való szűk-öglési cikkek és szórakoztató játékok. Lampion magnesium tákiya. Tombola. Árjegyzék ingyen

KERTESZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

## SPORT.

### Az olimpiád.

London, július 15.

Szombaton startoltak először a magyarok Anglia földjén. A Polytechnic Harriers, Anglia e legnagyobb egylete, rendezett hatalmas sportversenyt, melynek résztvevői felülhaladták az ezret. Az atletikai számon kívül uszás, box, műugrás és tornászati számok is szerepeltek. Legnagyobb siker a magyar uszó staféta aratta, amely egy négyszer 80 m. handicapot, daczára, hogy 11 csapat indult s ezek közül az Actan B. csapatának 72, a Bars of Fulhamnak 56 mp., a Polytechnic A. csapatának 50 mp., a City of Westminsternek 90 mp., az Acton A. csapatának 65 mp., a Dresden Banknak 63 mp., a Cygnusnak 37 mp., a Parknak 73 mp., a Poly. B. csapatának 67 mp., és az Amateur J. C.-nak 37 mp. előnye volt, nagy fölénnyel gyönyörűen nyerték meg. Az első futamban a Bars of Fulhammal holt versenyben jött be a magyar staféta. A verseny rendkívül izgalmas volt. Uszónk 2 p. 6 mp.-et mondanak saját idejüknek. A döntőben igazán kínos volt nézni, hogy az elsőnek induló már az első uszódahosszt is megtette és vissza is fordult s a mieink még mindig várták az indulást. Végre is 90 mp. után, mert ennyit kapott a leggyengébb csapat, az Actan S. C. Onódy vízbe jutott; Onódy Las Torres, majd Munk váltják fel. A magyar csapat fölénnyel tisztán látható, de még mindig van 15—20 m., mikor

Halmayra került a sor. A publikum hatalmas ordításba tör ki:

— Aelméj! Aelméj!

T. i. ez Halmay angol neve. Halmay szinte repül a vizen. A fordulónál már csak Hadges-nek (Bars of F.) van 8—10 m. előnye, amit azonban Halmay 15 m.-rel a cél előtt leszed s 4—5 méterrel győztünk. Az ezernyi közönség óriási tapsal jutalmazta a magyarokat gyönyörű uszásukért. **Eredmény:** 1. a magyar csapat (Onódy, Las Torres, Munk, Halmay). Idő 4 p. 42 és háromötöd mp., miből 90 mp. leszámítandó. 2. Bars of Fulham S. C. 4—5 m. 3. Amateur J. C.

Az atlétikai versenyekben a magyarok szereplése Simon futásával kezdődött a 120 yardos handicaphen. Az angol startolóhoz nem szokván, rosszul indult, de a finishben erősen feldolgozta magát, úgy, hogy alig 1 yarddal lett 2-ik 12 kétötöd mp. alatt. A középfutásban azonban csak az első került be s így végleg kiesett. Előnye 3 yard volt, hozzá legközelebb Judd volt, ki tőle 7 és fél yardra indult és aki megnyerte az előfutamat. **Eredmény:** R. H. Lindson Watsan (Cambridge) 10 yard előny. Idő 11 háromötöd mp. 2. A. O. Tuck (Oxford A. C.) 10 yarddal. 3. Róbert Herr. (Canada) az angol bajnokságot 2 yarddal nyerve, ugyanannyival harmadik. Szépen szerepelt Kovács a 120 yardos gátban, hol 17 yard hátránnyal előfutamat 18 kétötöd mp. alatt nyerte. Itt 2-ik a híres egyetemi gátfutó volt, Kenneth Powel (20 yard hátr.), ki Kovácsnak alig tudott 2 yardot behozni. A handicap itt is lehetetlen rossz volt, mert a versenyt Kirk 17 kétötöd mp. alatt nyerte scratról. Kovács a döntőben a gátat nagyon rosszul vette s a bokáját erősen megütötte. Két középtáv futónk, Bodor és Nagy fél angolos handicaphen indultak. Az előbbinek 28, az utóbbinak 25 yard előnye volt. Nagy még nem érte el hazai kondícióját s nem tudván finishelni, 100 m.-el a cél előtt feladta a versenyt. Bodor óriási formában van. Szinte hihetetlenül fog hangzani, de most képes a fél angolt 1 p. 58 mp. alatt körülfutni, mint azt eredménye is bizonyítja. Bodor az 1-ső előfutamban 4-ik volt, a győztes Dawson ideje 1 p. 57 és fél mp. A döntőben 18-an állottak starthoz. Bodor 3-ik lett. **Eredmény:** 1. E. G. Judd (Poly H.) 60 y. e. 1 p. 54 kétötöd mp. 2. Gurney (Poly H.) 68 y. 3. Bodor (25 y. e.)

Óriási küzdelem után 2 yarddal első 1 yarddal 3-ik, célbírói ítélet szerint.

A magyarok szereplése tehát elsőrendű sikerrel járt. A verseny után Mr. Mitchell, a Polytechnicum igazgatója Lauber titkárt és Lázár Józsefet felvitte az emelvényre, ahol a díjkiosztás történt, s bemutatta lord Desboroughnak, a BOC elnökének, aki melegen gratulált a magyarok sikeréhez, rendkívüli örömet fejezte ki azon, hogy a magyarok ilyen hatalmas imponáló számban jelentek meg. A győztes staféta tagjai, valamint Bodor gyönyörű tiszteletdíjakat nyertek. A verseny méreteinek jellemzésére meg kell említenem, hogy a 120 yardos 78-an, a 120 yardos gátban 21-en, a 8 és fél angolban pedig 94-en indultak. A versenynek pompás idő kedvezett s körülbelül 8—10.000 nézője volt.

A vívók igen jó kondícióban vannak s naponként erős traininget folytatnak a Sword Clubban. Szántay Jenő különben a pisztolylovásban is indul.

Tegnap, szombaton volt a Kingston-regatta, melynek senior számában Levitzky és Killer is indultak. Az előbbi row overben győzött előfutamban, mert A. A. Stua nem állott ki. Killer az előfutamban vereséget szenvedett J. de G. Edge Aurial R. C.-tól. A döntőben Levitzky került Edgevel össze, 700 méterig a magyar majdnem két hosszal vezetett, de nem állotta a távot s mikor Edge felnyomult mellé, feladta. Gillemot mester tegnap megérkezett s most már a nyolczas is erős munkát végez Henleyben. A nyolczasról az angol lapok igen melegen nyilatkoznak.

A Stadiumban megtartott uszóversenyéről, melyről tegnap éjjel egy szükségzavú távirat alapján hírt adtunk, ma részletes sürgönyjelentések érkeztek. Tegnap délután tartották meg a Stadiumban nagyszámú nézőközönség előtt a 400 méteres uszóverseny előfutamat, amelyben uszók becsületesen állották meg helyüket, amennyiben hárman vettek

részt a versenyben és mind a hárman győztek, u. m. Las Torres Béla 5 p. 52 $\frac{1}{2}$  mp., Hajós Henrik 6 p. 19 $\frac{1}{2}$  mp. és Zachár Imre swimover. A külföldi uszók közül az előmérkőzésekben győztek: Taylor (angol), Radmilovic (angol), Beaurepaire (ausztráliai) és Scheff Ottó (osztrák). Ma délután lesz a 400 méteres verseny középmerkőzése, csütörtökön a döntő küzdelme, amelyben uszók remélhetőleg ismét győztesen fognak szerepelni. Ugyancsak ma délután kerülnek döntésre a 200 méteres mellúszás előfutamai, amelyben Baronyi András, Toldi Ödön és Fabinyi Károly vesznek részt.

Tegnap tartották meg a három angol mérföldes stafétafutást, amelyben Bodor Ödön és Nagy József is indultak, de eredményt nem értek el. A 3500 m.-es gyalogló-versenyben résztvett Drubina István, de már az előfutamban is eredménytelenül, úgy, hogy belé se kerülhetett a döntőbe.

Tegnap dőlt el a céllovó világbajnokság, 300 méterre győztes lett: Helkerund (norvég) 904 ponttal, 2. Simon (amerikai) 835 ponttal, 3. Satherland (norvég) 879 ponttal. A norvég győztest a norvég király táviratilag üdvözlölte.

A lovócsapatversenyben győztes lett: 1. Amerika 2531 ponttal, 2. Anglia 2496 ponttal, 3. Kanada 2439 ponttal, 4. Franciaország, 5. Svédország, 6. Norvégia, 7. Görögország, 8. Dánia.

A revolverlovó világbajnokságban győztes lett: Asbrok (belga) 490 ponttal, 2. Storus (belga) 487 $\frac{1}{2}$  ponttal, 3. Germann (amerikai) 485 ponttal.

A kalapácsvetés világbajnokságban győztes lett: Flanagan (amerikai) 51.93 m., 2. Magrath (amerikai) 51.18 m., 3. Walsh (kanadai) 48.50 m.

Az 1500 m. síkfutásban győztes lett: Shepard (amerikai) 4 p. 3 $\frac{1}{2}$  mp., 2. Wilson (angol), 3. Hallows (angol).

A 3500 m. gyaloglásban győztes lett: Lerner (angol) 14 p. 55 mp., 2. Webb (angol), 3. Kerr (kanadai).

Kerékpárverseny. 20 klm., győztes lett: Kingsbury (angol) 13 $\frac{1}{4}$  mp., 2. Jones (angol), 3. Werbrouck (belga).

( ) **A bécsi Duna-bajnokság.** Vasárnap tartották meg Bécsben a Duna-bajnokságot, amelyet erős küzdelem után a védő Mayer Lipót nyert meg körülbelül tíz méterrel Orlik Simon előtt. A tizenkét induló közül az alacsony vízállás és a kedvezőtlen szél miatt kilenczen feladták a versenyt, köztük Halbart Alajos, a BEAC tagja is. A részletes eredmény a következő: Első Mayer Lipót (WAC.) 48 p. 58 mp., második Orlik Simon (Ausztria) 49 p. 5 $\frac{1}{2}$  mp., harmadik Rodler H. (Ausztria) 49 p. 47 $\frac{1}{4}$  mp.

( ) **Anglia 880 yardos uszóbjajoksága.** Tegnap tartották meg Braudfordban Anglia 880 yardos bajnoki uszóversenyét, amelyet az ausztráliai Beaurepaire nyert meg erős küzdelem után a védő Taylor (angol) ellen 12 p. 40 mp. alatt.

( ) **A Temesvári Csónakázó Egylet** három tagja, Jakabffy János, dr. Vimmer József és Petrovits huszárfőhadnagy legutóbb érdekes utat tettek meg. A három regattista e hó 2-án csónakon elindult Aradról s 625 km.-nyi víziút után Szegeden át 11-én Orsovára értek. Különösen viharos volt az utjuk az Aldunán, ahol egy izben partra is vetette őket a vihar.

( ) **Kerékpárverseny.** A Sport-világ szerkesztő-sége által vasárnap a millenárius pályán tartandó kerékpár-verseny iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik. A verseny rendezőse a nevezési zárlat alkalmával néhány módosítást eszközölt a kiírásokon, melyek feletébb emelik a verseny sportértékét. Így a bajnoki hármas verseny helyett ötszáz méteres rekord-kísérleti versenyt tartanak. E versenyre valamennyi sprinter benevezett, mert ilyei rekord-verseny már évek óta nem volt kiírva. A programot még egy junior-számmal is megtoldotta a rendőség és a szenior-handicap helyett a nagyközönség által annyira kedvelt akadályverseny is lesz. A legutóbb a kerékpáros-versenyek ellen elhangzott panaszokra való tekintettel a Sport-Világ versenyének rendezőse az egyes futamokra kötelező időket állított fel, melyek alatt a versenyzőknek a távokat meg kell tenniük. A verseny

pont fél öt óraker kezdődik. A pálya Stefánia-út oldalánál nincsen belépő-díj, míg a Thököly-uti részen 60 fillért kell fizetni.

## KÖZGAZDASÁG.

**Az Első Magyar Biztosító Társaság új üzletága.** Az igazságügyi minisztérium kodifikáló osztályában — amint értesülünk — törvényt készítene arról, hogy az Első Magyar Általános Biztosító Társaság a kormány garatálása mellett tartaléktőkéből hatvan millió koronát elvonhat az állami tisztviselők adósságainak konvertálása céljából. Mihelyt ez a törvényjavaslat törvényerőre emelkedik, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság saját kebelében ugynevezett törlesztési osztályt állít fel, amely azután életbiztosítási kötelezettség mellett folyósítja a kölcsönt. Azon esetben, ha ez a kezdetben engedélyezett hatvan millió korona a teljes rendezésre nem volna elegendő, a kormány — hir szerint — el van határozva ezt az összeget száz millió koronára felemelni. Azáltal, hogy a társaság tartaléktőkéből ezt az összeget elvonja, természetesen semmivel sem fog a tartalékok szilárdsága veszíteni, miután ezt az összeget a kormány garatálja és így igazán mindegy, hogy a tartalék egy része aranyjáradékokban fekszik-e, vagy pedig a kormány garatálása mellett kamatozik. A társaság ezen új s igen kedvező üzletága természetesen nagy hatással lesz a társaság papiraira is, amelyek ebből kifolyólag kétségkívül nagyon kedvezően emelkedni is fognak.

**Gazdák az ipartörvényjavaslat ellen.** A gazdasági szervezetek nem szívesen fogadják a kereskedelemügyi kormány által a parlament elé terjesztett ipartörvényjavaslatot. Legutóbb az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület újabbán fölirt a földművelésügyi miniszterhez az ipartörvényjavaslatnak a gazdákat érintő sérelmes szakaszai megváltoztatása ügyében s egyuttal felhívta az összes gazdasági szervezeteket is hasonló állásfoglalásra.

**Alaptőkeemelés — a kereskedelmi kormány támogatásával.** Nemrégiben írtuk meg, hogy a Markó József börgyáros cég a Miskolci Takarékpénztár, a Miskolci Takarékegyelet, a Rozsnyói Takarékpénztár és a Zalogház R.-T. és a Dobszói Takarékpénztár és Előlegező Intézet támogatásával 600.000 korona alaptőkével részvénytársasággá alakult át „Markó-féle börgyár részvénytársaság” cím alatt. Ezt az alaptőkét most egy millió koronára fogják felemelni — a kereskedelmi kormány segítségével. Az 1872-ben alapított és kedvezőtlen körülmények közé jutott gyár megmentése érdekében a kormány ugyanis elhatározta, hogy először cini fog az iparfejlesztési törvénynek azzal a szakaszával, amely felhatalmazza, hogy szükség esetén tőkejegyzés után is segítségére siessen egy iparvállalatnak. A kereskedelmi miniszter — írja a Honi ipar holnapi száma — részben a vállalat fentartása, részben pedig az érdekelt vidéki pénzüzetek érdekében elhatározta, hogy elsőbbségi kötvények jegyzésével teszi lehetővé a vállalat szanálását. Az elsőbbségi kötvények teljes mértékben biztosítják a kormány által jegyzett tőkét.

**Kőfaragósegédek továbbképző tanfolyama.** A budapesti m. kir. állami felső építő ipariskolában november 3-ától kezdődőleg három tanfolyam nyílik meg kőfaragó-segédek részére. A tanfolyamok időtartama egy-két-három hónap. A tanfolyam befejeztével a tanulók bizonyítványt kapnak. A tandíj tíz korona.

**Új magyar papír a bécsi tőzsdén.** Az Apollo kölcsönös részvényeit az Union-bank ajánlására tegnap először jegyezték a bécsi tőzsdén. Árfolyama 310 korona volt. A társaság alaptőkéje 5 millió korona, 1907-ben 24, 1908-ban pedig 20 korona osztalékot fizetett.

**Egyenruházati munkakiállítás.** A Budapesti egyenruhákészítők köre a technológiai muzeum nagytermében egyenruházati kiállítást rendez, melyet Sztterényi József kereskedelemügyi államtitkár július 18-án fog megnyitni.

**A kereskedelemügyi kormány és a munkásházak.** A miniszterelnök által a munkásházak építése tárgyában beterjesztett törvényjavaslatot tudvalevőleg a parlament elfogadta s a kispesti és kőbányai határban munkáslakások céljaira a kormány által vásá-

rolt területek parcellázása már folyamatban is van. A munkásházak építésének támogatására vonatkozólag most a kereskedelemügyi miniszter fontos elvi jelentőségű határozatot hozott. Pozsony városa ugyanis a parlamenti elintézésért nyert nagy költségen terhére munkásházakat akar építeni. Előzetesen azonban elvi biztosítást kért a kormánytól, hogy ezen munkásházak létesítését hajlandó-e anyagi támogatásban részesíteni. A kereskedelmi miniszter e konkrét esetről kifolyólag úgy határozott, hogy hajlandó perzentuális alapon munkásházak létesítését anyagilag támogatni, ha azok a kormánynak biztosított legmesszebbmenő befolyás mellett megállapított olcsó áron adnak bérbe a munkásságnak és azonkívül közegészségügyi és munkásjóléti szempontból a legmesszebbmenő követelményeknek megfelelnek, amire nézve a miniszter teljes ingerenciát tart fenn magának. Minthogy az iparfejlesztési törvény a munkásházaknak adómentességnél messzebbmenő kedvezményeket nem biztosít, a kereskedelmi miniszter fentemlített elvi jelentőségű határozata a munkásházak létesítésének eszméjével foglalkozó törvényhatóságok részére messzebbmenő jelentőséggel bír.

**Terméseredmény a külföldön.** A konzulátusoktól nagy részben beérkeztek már a külföldi vetések állásáról a jelentések. Ezekből a jelentésekből ma még alig lehet következtetni a világ idei gabonatermés mennyiségére és minőségére; a jelentések szerint Kelet-Indiában a gabonatermés kielégítő, Törökországban jó közepes aratási eredményt várnak. Németországban a júniusi esőzések úgy a tavaszi, mint az őszi vetéseket megjavították. Franciaország ideai buza-termését 125 millió hektoliterre becsülik. Oroszországban a gabonatermés nem kielégítő, sőt némely vidéken közepesenél jóval alul marad.

**Osztrák vasutak államosítása.** Az osztrák-magyar államvasut-társaság államosítása ügyében folytatott tárgyalásokat hosszú vajadás után végre tegnap befejezték. Tegnap délután dr. Derschatta vasut-miniszter, Korytowski pénzügyminiszter és Taussig, az osztrák államvasutak elnöke a vasutügyi minisztériumban utolszor tartották ülést az államosítás ügyében, amikor is végleges megállapodásra jutottak. A tanácskozásról szóló jegyzőkönyvet este tíz órakor irták alá. Az osztrák állam területén lévő 21.840 kilométer vasutból a most megtörtént államosítás folytán az osztrák állam 13.200 kilométer hosszúságú fővonal s 4360 km. más arányú vonal, tehát összesen 17.560 kilométer hosszúságú vasuti vonal felett rendelkezik, amely Ausztria vasuti hálózatának 80 százalékát teszi ki. Az államosítás 1547 millió korona tökéletet mozdit meg, amelyből a legnagyobb rész az osztrák-magyar államvasut részvényei és elsőbbségi kötvényeire esik. Ennek a vasutnak 244,5 millió korona értékű részvénye és 878,8 millió korona elsőbbségi kötvénye van, az észak-dél német összekötő vasutnak alapitokeje 31 millió korona elsőbbségi kötvényei 44,9 millió koronát tesznek ki az alapitokeje, elsőbbségi kötvényei 218 millió koronát tesznek ki. Az államosítás pénzügyi része az északnyugati és az összekötő-vasutnak igen egyszerű, a részvényesek részvényeikért a számukra biztosított járadék névértékéig államadóssági kötvényeket kapnak és megszűnnek önálló társaság lenni. Az osztrák-magyar államvasut-társaság azonban az államosítás után sem szűnik meg, mint önálló társaság, hanem fennmarad mint iparvállalat és kezeli azt az évjáradékot, amelyet az osztrák állam s a magyar állam, utóbbi a régebben megváltott magyar vonalakért, a társaság részvényeseinek fizet. Az államosítás folytán jövőben a társaság részvényeinek osztaléka 29,5 korona lesz, esetleg valamivel több, mert az államosítás pénzügyi eredményeiről tiszta képet csak akkor lehet kapni, ha az egész művelet befejezést nyert. Az osztrák-magyar államvasut építését 1845-ben kezdték meg, a társaság 1855-ben alakult. 1891-ben a magyar állam 1499,31 kilométer hosszúságú vonalat vásárolt meg a társaságtól. A vasut egyideig teljesen francia kézben volt, később azonban megtörték a francziák befolyását s a jelenlegi egyesült igazgató-tanácsot három bizottság támo-

gatja munkájában, a párisi bizottság, a bécsi és a budapesti igazgató-tanács, amely utóbbinak elnöke báró Harkányi Frigyes, tagjai Bohus Zsigmond báró Demachy Károly, Pereire Gusztáv és báró Wodianer Albert.

Az államosításra vonatkozólag a következő hivatalos értesítést bocsájtották ki:

A kormány és Tauszig lovag között az állami vasut, az északnyugati vasut és a dél-északi német összekötő vasut megvásárlása ügyében hosszabb idő óta folyó tárgyalások végre teljes eredményre vezettek. A tárgyalások eredményét több pontozatba foglalták s az okmányt az érdekeltek kedden este tartott konferenciáján irták alá. Ezen megegyezés szerint visszaható erővel 1908. év január 1-én az állam tulajdonába mennek át: a) az államvasut-társaság és pedig a garantált kiegészítő hálózat vonalai, az e hálózat céljaira kibocsátott 3 százalékos garantált prioritások átvétele, valamint a kiegészítő hálózat függő adóssága, kerek 4.200.000 korona érték ellenében. Továbbá a régi hálózat és az államvasut-társaság összes helyi érdekű vasutai, valamint a csehi kereskedelmi vasutak és a zvolenoves-smecna-vasut összes czimlei, az 1—C 10. kibocsátású 3 százalékos prioritások, az 1883. évi 4 százalékos Markkölcsön és az 1900. évi 4 százalékos kölcsön átvétele ellenében. A rekonstrukció és beruházás keresztülvitelért az államvasut-társaság képzésben 16 millió koronát fizet az államnak. b) Az osztrák északnyugati vasut az állami kormány 1908. év január 1-iki hatálylyal átveszi a cs. kir. szab. osztrák északnyugati vasut összvagyonát és ennek ellenében a részvények a) és b) szelvényeit 1908. évre részvényenkint 20—20 koronával váltja be és 1909. évben a forgalomban levő részvényeket 485 korona névértékű 4 százalékos vasuti kötvényekkel cseréli ki. c) A dél-északi német összekötő vasut, amelynek összvagyonát szintén 1908. év január 1. hatálylyal veszi át az állam és ennek ellenében az 1909. évi osztalékszelvényeket részvényenkint 17 koronával váltja be, 1909. évben pedig a forgalomban levő részvényeket 425 korona névértékű 4 százalékos vasuti kötvényekkel váltja be.

Igy azután a közsdei forgalom egyik legkeresettebb játékpapíros, az osztrák államvasuti részvény eltűnik a tőzsde forgalmából s megmarad iparvállalati részvénynek, miután a vasutvonalak államosítása után a hatalmas vállalatból csupán az iparvállalatok maradnak meg a részvényesek kezén. Itt említjük egyuttal, hogy az osztrák-magyar államvasutak részvényei ma 697 koronán záródtak.

**Felvétel a budafoki pinczemeszteri tanfolyamra.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter rendeletére a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam igazgatósága most teszi közzé a pályázati hirdetést a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyamra való felvétel tárgyában. A kérvények legkésőbb augusztus 10-ig azon vinczellériskola igazgatóságához nyújtandók be, amelytől a folyamodó végbizonyítványát kapta.

**A gabonatózsdéről.** A tegnap kezdődött lanya irányzat ma folytatást nyert a malmok tartózkodása által. Elkelt mindössze 13 ezer mázsa buza 15—20 fillérral olcsóbb áron. Rozs 10, zab 10, tengeri 5 fillérral gyengült. A határidőpiacon az eddigi élelnek forgalom nagyon megcsappant és tulnyomóan lebonyolításokból áll. Októberi buza mindjárt kezdetben 5—6 fillérral olcsóbban indult, mint tegnap záródott és a gyakori ingadozásokkal 11 koronáig esett. Októberi rozs és zab 7—8 fillérral gyengült és csak az új tegnap tartotta meg a tegnapi kurzusát, minthogy a tegnapi csapadék ismét nem kielégítőnek bizonyult. Jellemző, hogy budapesti czégek Galicziában vásárolnak rozsot olyan árban, amely majdnem a budapesti októberi rozs árfolyamának paritásán áll. Az utóbbi napokban a határidőpiacon 1 óra 30 perczkor záródott árfolyamkülönbözöketek ez a táblázat mutatja:

	Jul. 10.	11.	13.	14.	15.	Különb. + több
Buza okt.	11.28	11.27	11.30	11.17	11.—	—17
Rozs új okt.	9.47	9.51	9.57	9.44	9.30	—14
Zab okt.	8.38	8.42	8.45	8.36	8.27	—09
Tengeri új	7.24	7.45	7.63	7.50	7.55	+—05
Tengeri máj.	7.15	7.34	7.53	7.39	7.40	+—01

Nagy fizetésképtelenség. Lengyel Bernát, a nagykanizsai Lengyel J. T. József és Fia gabonakereskedő-czég tulajdonosa fizetésképtelenséget jelentett. A czég

passzívái meghaladják a 150—200.000 koronát. A Lengyel czég már régóta ingadozott és nélkülözötte a biztosabb alapot. Lengyel Bernát reményességét ismét a börzébe vetette és gabonával nagyarányu spekulációt kezdett a la baisse. Spekulációi nem ütöttek be. Egy ideig valahogy fedezte differenciáit. E célra csak pár nap előtt is 30.000 koronát vett fel, azonban legujabb veszteségét már nem bírta el és fizetésképtelenséget jelentett. E fizetésképtelenségnél tulnyomóan budapesti börziánerek vannak érdekelve, kisebb mértékben zalai és somogyi kereskedők, nagykanizsai pénzintézetek és Lengyel Bernát rokonai Lengyel hitelezőinek 40%-os kvótát ajánlott.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyerevényeket sorsolták ki:

15.000 koronát nyert:	63170.
10.000 koronát nyertek:	99289 105523.
3000 koronát nyert:	32421.
2000 koronát nyertek:	36270 60234 71933 87173 122383.
1000 koronát nyertek:	27444 40331 40478 76547 83320 89321 94570 98383.
500 koronát nyertek:	1223 12456 14575 18259 19081 20119 20101 25723 26504 37977 38028 38316 38015 39587 39463 39928 39391 42254 44325 49861 51361 51862 53338 58679 59849 60380 61208 64691 65515 69975 69341 69041 71292 81711 82140 83713 84696 85069 90207 94270 95645 95437 99148 100719 102333 102706 105242 106718 106412 110918 120717 122147.

**Tokaji szőlőtermelés kísérletek Amerikában.** A chicagói német konzulátushoz beosztott mezőgazdasági szakértő Idaho amerikai állam mezőgazdasági viszonyairól most tett jelentést. A földmívelésügyi minisztérium berlini szaktudósitója ezen jelentést felterjesztette a földmívelésügyi miniszterhez. Ebből kintinik, hogy Idaho államban a Snake és Weiser folyók völgyeiben tokaji magyar szőlővesszőket honosítottak meg és a bortermelés kilátásai eme vidékeken rendkívül kedvezőek. A jelentés kiemeli, hogy a szőlőszemek héja a rendesnél jóval erősebb és ezen tulajdonsága folytán a szőlő különösen nagyobb távolságokra való szállításra kiválóan alkalmas.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül kedden a Mátyás Király Fiuméből Valencziába, a Stefánia Rotterdamból és a Buda II. Londonból Fiuméba érkezett.

Felelős szerkesztő:  
**PURJESZ LAJOS**

Kiadótulajdonos  
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság  
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

**DR. HÖNIG IZSÓ**  
Elektrotherapiai és Röntgen-  
Intézete. **Elektromágneses gyógyítás**  
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift  
Telefon 102—99.

**Gyógytényezők:**  
Elektromágneses gyógyítás.  
Röntgen sugarakkal való kezelés.  
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).  
Kék fényvel való kezelés.  
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).  
Villamos fényfürdők.  
Villamos masszázs (Vibratio).  
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.  
Villamos vízfürdők.  
Szénsavas fürdők.  
**Főbb javallatok:**  
Általános idegesség (neurostenia, hysteria).  
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.  
Ezelen egész napon át. — Kívánatra prospektum.

Ideggyengeségi állapotok  
Almatlanság.  
Hűdés (Paralysis).  
Idegfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischias).  
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).  
Szelvbetegségek.  
Véredényelmeszesedés.  
Közvény és csusz (Rheuma, huygavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).  
Székrekedés.  
Anyagcserebajok. (Ehizs cukorbetegség, vérszegénység).  
Bőr-bajok. Bőrvizketeg.  
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).  
Aranyeres csomók.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-léle

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és székazorulásban szenvedőknek

**Igmándi keserűvíz**

az elrontott gyomrot 2—8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

A szenzációs győzelemnek napja volt

# PUCH

észére, a hegyi verseny a Ries-re 6 kilométer 16 2/3 meléssel.

Kategória: Könnyű motorkétkerekű 35 kilóig:

Wolf

## Puch-on győztes

5 percz 56 másodpercznyi szenzációs időben. Lezuzza a rákövetkező hét erősebb kategóriának — moorkétkerekűek, mellékkocsival és automoblok 6 liter-cilindertartalomig — idejét.

Kaulfersch... Puch-on 7 percz 1 mpercz

harmadik

Kategória: Motorkétkerekű mellékkocsival:

Plessing mérnök

## Puch-on győztes

6 percz 55 1/2 másodpercznyi lényes időben.

Behyne... Puch-on 7 percz 5 másodpercz

második

Wetzka Ede... Puch-on 7 percz 19 mpercz

harmadik

Kategória: 1 1/2 literes cilindertartályu motorok:

Hilscher

## Puch-on győztes

Slevogt mérnök Puch-on 8 percz 33 mpercz

második

Belletz igazgató Puch-on 8 p. 40 1/2 mpercz

harmadik

Pritel... Puch-on 9 percz 27 1/2 másodpercz

negyedik

Kategória: 4 liter cilindertartályig:

Wetzka József

## Puch-on győztes

5 percz 58 1/2 másodpercznyi fenomenális időben, melylyel a két következő erősebb kategóriát legyőzi. Az eredménynek így szeriája eddig egyáltalában még nem éretett el és nem is fog oly gyorsan ismétlődni.

II Puch startolt — II Puch győzött

Riederberg-verseny Hannoverben:

## Puch első és második

A világhírű ITALIA- és MARTINI-automoblok vezérkép viselősége:

## Puch Márton

Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. sz.

### TŐZSDÉK.

#### A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ERTEKTOZSDE

##### Gabonatőzsde.

Budapest, július 15.

A gabonatőzsdéről szóló tudósításunk a közgazdasági rovatban van.

A készáru piaczon elkelt:

**Buza.** Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 24.30 korona, 500 mm. 81 kg. 24.20 korona, 1200 mm. 81 kg. 24.20 korona, 500 mm. 81 kg. 24.20 korona, 500 mm. 81 kg. 23.90 korona, 500 mm. 80 kg. 24.10 korona, 500 mm. 80 kg. 24.20 korona, 300 mm. 80 kg. 23.80 korona, 500 mm. 80 kg. 23.80 korona, 100 mm. 80 kg. 24. — korona, 1000 mm. 80 kg. 23.70 korona, 400 mm. 79.5 kg. 24. — korona, 200 mm. 78 kg. 23.60 korona.

**Pestvidéki:** 100 mm. 81 kg. 24.30 korona, Hartai: 200 mm. 78 kg. 23.30 korona. **Bánsági:** 100 mm. 81 kg. 24.20 korona, 200 mm. 80.5 kg. 24.30 korona, 200 mm. 80.5 kg. 24.20 korona, 400 mm. 80 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 24.10 korona, 400 mm. 79 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.60 korona, 100 mm. 79 kg. 23.60 korona, 200 mm. 78 kg. 23.60 korona.

**Bácskai:** 200 mm. 80 kg. 24.30 korona, 300 mm. 78 kg. 23.60 korona.

**Ujvidéki:** 300 mm. 78.5 kg. 24.30 korona, 300 mm. 78 kg. 22. — korona.

**Szt.-Tamási:** 100 mm. 80 kg. 24.20 korona. **Verbászi:** 150 mm. 78 kg. 22.70 korona.

**Tiszavidéki, ó:** 100 mm. 81 kg. 25.10 korona, 200 mm. 80 kg. 25. — korona, 100 mm. 78 kg. 24.80 korona, 100 mm. 788 kg. 24.80 korona, 300 mm. 78 kg. 24.70 korona, 560 mm. 77.5 kg. 24.50 korona, 200 mm. 77 kg. 24.60 korona, 300 mm. 77 kg. 24.50 korona, 100 mm. 77 kg. 24.40 korona, 500 mm. 77 kg. 24.70 korona, 300 mm. 77 kg. 24.50 korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.60 korona, 300 mm. 76 kg. 24.40 korona, 150 mm. 75.6 kg. 24.30 korona.

**Rozs:** 500 mm. 19.10 korona, 300 mm. 18.80 kor.

**Árpa:** 100 mm. 15. — korona, 200 mm. 15.30 kor.

**Zab:** 100 mm. 17. — korona, 100 mm. 16.60 kor.

**Tengeri:** 100 mm. 15.70 korona, 100 mm. 15.30 korona, 100 mm. 15.40 korona, 700 mm. 15.10 korona.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	23.10—23.50	78	24. — — 24.35
"	75	23.40—23.80	79	24.15—24.55
"	76	23.60—24. —	80	— — — —
"	77	23.65—24.15	81	— — — —
Tiszavidéki uj	75	— — — —	79	23.30—23.70
"	76	— — — —	80	23.70—23.90
"	78	23.00—23.60	81	— — — —
Fejérmegyei	74	22.80—23.20	77	23.35—23.95
"	75	23.00—23.50	78	23.65—24.05
"	77	23.20—23.70	79	23.85—24.25
Fejérmegyei uj	75	— — — —	79	— — — —
"	76	— — — —	80	— — — —
"	77	— — — —	81	— — — —
"	78	— — — —	82	— — — —
Pestvidéki	74	22.90—23.30	78	23.75—24.15
"	75	23.10—23.60	79	23.95—24.35
"	76	23.30—23.90	80	— — — —
"	77	23.35—23.85	81	— — — —
Pestvidéki	74	— — — —	78	— — — —
"	75	— — — —	79	23.10—23.50
"	76	— — — —	80	23.30—23.70
"	77	— — — —	81	— — — —
Bánsági	74	22.90—23.40	78	— — — —
"	75	23.20—23.70	79	— — — —
"	76	23.40—23.90	80	— — — —
"	77	23.45—24.05	81	— — — —
Bánsági uj	74	— — — —	78	22.90—23.40
"	75	— — — —	79	23.10—23. —
"	76	— — — —	80	23.20—23.70
"	77	— — — —	81	— — — —
Bácska.	74	23.20—23.60	—	— — — —
"	75	23.30—23.80	—	— — — —
"	76	23.60—24. —	—	— — — —
"	77	23.65—24.15	—	— — — —
Bácskai uj	74	— — — —	78	22.80—23.50
"	75	— — — —	79	23.00—23.60
"	76	— — — —	80	23.10—23.90
"	77	— — — —	81	— — — —
Rozs I.-rendű uj	—	— — — —	—	19.10—19.30
" középminőségű uj	—	— — — —	—	19.00—19.20
Árpa takarmány I.-rendű	—	— — — —	—	15.10—15.40
" II.-rendű	—	— — — —	—	14.70—15.10
Köles	—	— — — —	—	11. — — 12. —
Zab I.-rendű	—	— — — —	—	16.80—17. —
" II.-rendű	—	— — — —	—	16.20—16.60
Tengeri belföldi uj	—	— — — —	—	15.20—15.40
Repce: Káposztarepcze	—	— — — —	—	— — — —

Budapesti gabonaforgalom.

A határidőpiaczon költetett:

Dételölt:

Előtordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.16, 11.09, 11.13, 11.02, 11. —. Rozs 1908. októberre 9.45, 9.40, 9.46, 9.33.

Zab 1908. októberre 8.36, 8.30, 8.26. Tengeri júliusra 7.55, 7.58, Tengeri 1909 májusra 7.46, 7.48, 7.40.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11. — — 11.01
októberi rozs	9.30 — 9.31
októberi zab	8.27 — 8.28
juliusi tengeri	7.55 — 7.56
1909 májusi tengeri	7.40 — 7.41

1908. július 13-tól július 14-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	3871	—
Rozs	739	—
Árpa	106	—
Zab	308	—
Tengeri	—	55
Liszt	470	1191
Korpa	—	167

##### Értéktőzsde.

Az osztrák államvasút-társaság vonalainak államosításának hatása alatt lanyhán indult a tőzsdéi forgalom részvényekben. A híradások nem tájékoztatták eléggé a tőzsdéi köröket arra nézve, hogy mily pénzügyi eredményeket biztosít a részvényeseknek az államosítás. Jelenleg 700 koronára taksálják a részvények értékét. E becslés következtében ma a részvények árfolyama lement egészen 695.50 koronáig, utóbb azonban zaratlag ismét 697 koronáig javult. Egyébiránt a forgalom nagyon mérsékelte volt. Az előtőzsdén az Osztrák és Magyar hitelrészvényben egyetlen kötés sem volt. Forgalom csak az Államvasuti részvényekben és elvéve a Közuti és a Jelzálogbank részvényekben volt. A déli tőzsdén nagyon szűk keretek között mozgott a forgalom. A járadékpiaczon a kínálat erősbödött s a kötések alacsonyabb árfolyamok mellett történtek. A helyi piaczon kötés csak a Kereskedelmi Bank, az Országos Központi Takarékpénztár és a Hadfelszerelési részvényekben volt. A valutapiaczon az árfolyamok a román lei kivételével gyengültek. Köttetett továbbá: Osztrák hitel 619.50 koronán, Magyar hitel 738.50 koronán, Jelzálog 432.50—433.25 koronán, Közuti 535. — 535.50 koronán, Hadfelszerelési r.-t. 230—235 koronán.

##### Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült.

Köttetett: Osztrák-magyar államvasut 700.50—695.75. Jelzálogbank 432.50. Közuti vaspálya 535. —.

##### Déli tőzsde.

Déli tőzsde üzlettelen.

Köttetett: Osztrák hitelrészvény 619.25—619.50, Magyar hitelrészvény 738. — 738.25. —. Osztrák-magyar államvasut 695.50—696.50. Jelzáloghitelbank 432.25—433. —. Közuti vasut 535.50. Magyar koronajáradék 93. — 93.07 1/2. Kereskedelmi bank 3318. —. Országos közp. takarékpénztár 1620. —. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 230. — 235. —.

##### Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzlettelen. Kötés csak az osztrák-magyar államvasut részvényeiben fordult elő, melyeket bécsi arbitrázs-vételekre szilárd irányzat mellett két koronával drágábban árultak. Köttetett: Államvasut 697—699. Vépül maradt államvasut 697.

##### BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, július 15. (Saját tudósítónk jelentése.) A tegnapi eső nem volt elegendő s ennek tulajdonítható, hogy a mai piaczon az irányzat meglehetősen szilárd volt. Buza, rozs 10, zab 5 fillérrel lett olcsóbb, tengeri ellenben megtartotta tegnapi árait. A helyi konzum nem vásárolt, csak egyes vidéki malmok voltak piaczon s többek között rögtönös szállításra köttetett buza 77 kilogramos 11.72 1/2 K Diószegről és 79 kg. 11.85 K Szeredről. Rozs 74 kg.-os tótfelvidéki 9.55 koronán Verebélyről, marchfeldi 10.20 koronán Genserndorfól. Az északamerikai piacok nyugodt irányzatot jelentettek, ellenben az angol tőzsdék magatartása szilárd volt.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 12.80—13.20 korona, mosoni — — — — korona, tótfelvidéki 12.50—12.95 kor., délvasuti 12.40—12.90 korona, marchfeldi 12.35—12.65.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.10—10.30 korona, csepelli 10.10—10.20 kor., pestmegyei 10.10—10.30, déli vasut 10.10—10.20 korona, különféle magyar 10. — 10.20 kor., osztrák 10.10—10.30 korona.

Árpa: morvaországi 7.30—7.60 kor., marchfeldi — — — — kor., bécsvidéki — — — — kor., tótfelvidéki — — — — kor., csepelli — — — —.

győri kor., déli vasuti kor., tiszavidéki korona.

Magyar tengeri régi 7.95-8.15, uj korona, cinquantin 8.50-8.80, uj korona.

Magyar zab: selejtes kor., közepes 8.65-8.90 korona, elsőrendű 8.90-9.15 kor., válogatott 9.05-9.35 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.35-8.65 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, július 15. A mai előtőzsdén a piac érdeklődését az államosítási tárgyalások befejezése teljesen lekötötte. Az ismeretessé vált államosítási feltételek nagyobb realizációkra adtak okot. Ezek annál nagyobb befolyást gyakoroltak az árfolyamokra...

11 órákor zárulnak:

Oszt. hitel. 619.50. Magyar hitel. 738. Länderbank 438. Államvasut 696.25. Elbavölgyi vasut 455. Déli vasut 118.25. Alpesi bányarésztul 674.50. Rimamurányi 550. Májusi járadék 96.75. Magyar koronajár. 93. Orosz érték. Török sorsjegy 187. Német márka 117.55.

1 órákor jegyezték:

Oszt. hitel 619.50, Magyar hitel 738. Länderbank 438. Unio-bank. Államvasut 696.50. Anglo-bank. Bankverein. Déli vasut 118.25. Gőzhajó. Alpesi bányarésztul 674.50. Májusi járadék. Magyar koronajár. Török sorsjegy 187. Német márka 117.55. Elbavölgyi vasut 455.50. Rimamurányi 549.50. Orosz járadék. Keleti vas-

utak. Skoda. Magyar jelz. Kárpáti petroleum.

Bécs, július 15. (Oszt. értékek zárulata. 4-2 százalékos papír-járadék 96.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.55, 1860-as sorsjegy 151.50, Osztrák hitelsorsjegy 475. Angol osztrák bankrésztul 294.50, Bécsi Bankverein 518.50 Osztrák-magyar bank 1796. Déli vasut 119. Dunagőzhajózási társ. 998. Dohány rész. 428. Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bank. 117.55 Osztr. Lloyd 403. 4-2 sz. ezüst. jár 96.70-95. Osztr. koronajár. 96.90, 1864-es sorsjegy 261. Osztrák hitelintézeti részvény 618.75, Union-Bank 540. Osztrák Länderbank 437. Osztrák-magyar államvasut 698.75. Elbavölgyi vasut 454. Alpesi részvény 671.50, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 430. Töröksorsjegy 186.25. Javult.

Bécs, július 15. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 111.10. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.25. Magyar hitelbank részvény 738.25. Magyar leszámítoló és váltó részvény 466. Rimamurányi 548. Magyar cukoripar 1715. Adria hajózási részvénytársaság 401. Magyar koronajár. 93. 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.75. Magyar ny. k. sorsjegy 183.75. Kassa-Oderbergi vasut részvény. Magyar jelz. bank 432. Magyar keresk. bank.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, július 15. (Tőzsdjelentés.) A mai tőzsde forgalma nem volt egységes. A rajna-westfáliai szén-szindikátusokról szóló kedvezőtlen jelentések a bányarétekekben nagyrészt áresökkenést okoztak, amely azonban sehol sem érte el az egy százalékot Bankok és járadékok a tegnapi árfolyamot megtartották. Amerikai vasutak newyorki jelentésekre tartósan javultak, míg osztrák államvasutak Bécsre engedő irányzatot mutattak. Packetfahrt-részvények az egész tőzsdéidő alatt emelkedő irányzatot követtek. A további forgalom és a zárlat csekély árfolyam-ingadozás mellett nagyon csendes volt. A készpénz-piacz ipari értékeinek irányzata nyugodt volt. Napi pénz 3-2 1/2 százalék, magánleszámítolási kamatláb 2 1/2 százalék.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjádék, 4 százalékos osztrák aranyjádék, osztrák hitelrészvény, Déli vasut 23.20, orosz bankjegyek 214.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 78. Disconto Commandit 171.20, Dinamitruszt 161.50, Harpeni 197.50, Unifikált török járadék 96. 4-2 százalékos ezüst-járadék, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.20, Magyar koronajádék, Osztrák-magyar államvasut 149. Bécsi váltóár 85. Olasz járadék, Alt. villamosági Edison 211.30, Gelsenkircheni 219.50, Laurakohó 206. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) július 15. 4-2 százalékos papírjádék, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.95, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.45, Osztrák hitelintézeti részvény 194.40, Osztrák-magyar államvasut 148.60, czaknyagati vasut, Bustiehradi vasut, Londoni váltóár 203.77, Bécsi Bankverein 140.75, Villamos részvény 143.25, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.20, 4-2 százalékos ezüstjádék 99.05, Osztrák koronajádék 96.80, Magyar koronajádék 92.85, Osztrák-magyar bank 125.50, Déli vasut részvény 22.95, Elbavölgyi vasut, Bécsi váltóár 85.016, Párisi váltóár 811.50, Union bankrészvény 136. Alpesi bányarészvény. Állandó.

Hamburg, (Zárlat.) július 15. 4-2 százalékos ezüstjádék 98.80, 1860. sorsjegy 151.50, Déli vasut 23.20, 4 százalékos aranyjádék 98.80, Osztrák hitelrészvény 194.25, Osztrák-magyar államvasut 149. Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar aranyjádék 93.70. Állandó.

London, július 15. Angol consol 88.

Páris, július 15. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.80, Osztr. aranyjádék 98.75, Magyar aranyjádék 93.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 500. 4 százalékos Olasz járadék 103.40, Déli vasut elsőbbségi kötv. 289. 5 százalékos marokkói járadék 507. 4 százalékos 1890. Román kölcsön. 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.55, 5 Szaz. Orosz kincstári utalvány 1904. 510. 4 sz. Szerb járadék 1907. 4 százalékos spanyol járadék 96.25, 4 százalékos unifikált török jár. 96.72, Török sorsjegy 178. Török dohányrészvénye 455. Osztrák föld-hitelintézet 1114, Osztr. Länderbank 467. Ma-

Table with columns: Buza, Egyéb gabonanelemek, Burgonya, Faj, and various sub-columns for prices and quantities.

Table with columns: Allamadossag közkölcsönök, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, and various sub-columns for interest rates and terms.

Table with columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, and various sub-columns for bank shares and interest rates.



## KÜLÖNFÉLÉK.

Láz....

Sasszárnyu álomparipán repültem  
Embercsontokkal borított mezőn.  
Erőtlen erőmmel fékezetlenül ütem  
S robogtam, mint a szárnyat bontott vágy.  
Ezer sok czéllal. Át a temetőn!...

És néha-néha haldoklók nyögése,  
Mint altatódal belefűt a csendbe...  
Amig lovam a holtak közt szaladt,  
Vágyak keserve szívembe szakadt,  
Álmok leplébe bútam dideregve.

Sasszárnyu álomparipán repültem  
Embercsontokkal borított mezőn.  
A gyengeségtől lihegtem csupán  
S örültem szálltunk vágyaink után,  
Ezer sok czéllal, át — a temetőn.

Fodor Rezső.

(Anekdoták zeneköltőkről.) Lipcsében minap egy könyv jelent meg: „Ulktrompeta“ cím alatt, amely sok jóízű történetet mond el a nagy zeneszerzők és előadó művészek életéből. Haydnról például ezt meséli: Haydn fiatal korában egyszer kérdezték, miért nem írt még sohase vonósnyegyest.

— Azért, kedves barátom, mert még sohasem rendeltek — felelte lakonikusan a Gotterhalte szerzője.

Metternich herceg egy alkalommal, mikor Liszt Ferenc egyik olaszországi kőrutjáról visszatért, megkérdezte a mestert, hogy milyen üzletet csinált?

— Fenség — válaszolta az abbé — én zenét szoktam csinálni és nem üzletet.

Az öreg báró Rothschild egy lakománál a hírneves Ernst hegedűművész mellé került.

— Mégis csak szép és felemelő érzés lehet az, ha az embert ezren ünneplik, sokat adnék, ha legalább egy órán át lehetnék ünnepeztetett művész — mondta a báró a művészeknek.

— Én is szeretnék egyszer legalább egy óráig Rothschild lenni — felelte mélabusan Ernst.

Igen mulatságos históriát jegyeztek fel Meyer-ről, aki egyik bécsi hangversenye alkalmával I. Ferenc császárnak is játszott. A zongoraprodukciók

után a császár kegyelmesen magához hívatta a virtuózt és így szólt:

— Nézze, Meyer ur, én már nagyon sok zongoraművészt hallottam. Hallottam Thalberget (Meyer mélyen meghajol), hallottam Dreyschockot és Schumann asszonyt is (Meyer még mélyebben meghajol), sőt hallottam Lisztet is (Meyer fejével majdnem a földet éri), de úgy, mint maga, még egyik se — izzadt.

Beethoven bátyja jó módú földbirtokos volt. Hogy ezt kevésbé szerencsés öcscsével éreztesse, egy új évi üdvözlőt írt alá: Johan van Beethoven, földbirtokos. De öcsce rögtön kész volt a felelettel. A legközelebbi levélben aláírása ez volt: Ludvig van Beethoven agyutalajdonos.

Gallmayer Józsa, a híres énekesnő, egy társaságban Makart mellé került, aki épp olyan művész volt a hallgatásban, mint a festészetben. Miután már vagy félórát hallgatagon ültek egymás mellett, a művésznő végre megtörte a csendet és így szólt:

— Hanem, kedves Makart ur, most már másról is — hallgathatnánk.

Liszt Ferencnek számos rendjele és kitüntése volt. Egyszer Schumann kérdezte, hogy hogyan csinálja azt, hogy annyi rendjelre tesz szert. Liszt nem szólt semmit, hanem odament a zongorához és eljátszotta Leporello áriáját a Don Juanból.

(Asszonyrabló gorilla.) Adler belga globetrotter 1903-ban indult el hazulról szerencsét próbálni azzal a szándékkal, hogy Afrika belsejét beutazza. Adler nem annyira a tudományozomj, mint inkább az aranyláz ütötte el hazulról Afrika rengetegekbe, mert remélte, hogy Taborától délre, azokat a sokat emlegetett aranymezőket fölfedezheti. Ha kincseket nem is, de tapasztalatokat bőven hozott haza Adler, mert Transvaaltól Kongóig gyalogszerrel és ezer veszedelem között tette meg az utat. Végre is beteg és lelohadt reménnyel tért vissza hazájába s tapasztalatait nemrég adta közre a bruxellesi Mouvement Geographique című folyóirat hasábjain. A többiek közt egy érdekes eseményt ad elő Adler, amelyről a Kalambare mellett állomásozó katonai kirendeltségtől értesült. Egy hatalmas gorilla elrabolta egy feketebőrű katonának a feleségét, akit a rengeteg erdőbe cipelt magával. A katonai őrség parancsnoka valóságos irtóhadjáratot indított az asszonyrabló vadállat után s noha az egész erdőt átkutatták, a szerelmes gorillát nem tudták megtalálni. Végre nyolcz napi kínos hajszá után bekerítették és megölték a bestiát. Az asszony még élt ugyan, de a rémület és a kiállott szenvedések annyira megtörték, hogy három nap múlva meghalt. A szerelmes gorilla fildőzés közben is bőven eláta táplálékkal az asz-

szonyt, akit féltve őrzött és akit figyelmének és gyengédségének minden jelével elhalmozott, természetesen a maga módja szerint. A cikkből nem tűnik ki az, vajon ennek az esetnek maga is szemtanúja volt-e Adler, vagy csak másoktól hallotta azt. Tény azonban, hogy Afrikában ott, ahol nagy majmok, csimpánz vagy gorilla található, nem ritka az eset, hogy a majom szemet vet az asszonyra és elrabolja. Erről a tényről Livingstone is megemlékezik, aki Manjamban a bennszülöttektől úgy hallotta, hogy az ottani gorilla, melynek Soko a neve, nem bántja az asszonyt.

(Tolvajfogó fonográf.) Egyik németországi város vendéglősenek olyan fonográfja volt, a mely megfelelő beállítással hatalmas hangon dörögte:

— Jó éjszakát uraim! Jó éjszakát uraim!

Ezt a fonográf ota vendéglős a zárórára való tekintettel szerezte be; ha látta ugyanis, hogy a vendégek a záróra elérkezével sem akarnak távozni a korcsmából, elindította a fonográfot, amely szakadatlanul bömbölte a fenti szöveget, a míg a vendégek meg nem unták és föl nem cihelődtek. Nemrégiben éjszaka a vendéglőst riadó szöveget veri föl:

— Jó éjszakát uraim!

Berontott az ivószobába és ott a rémülettől majom megdermített két férfit talált, akik a korcsmáros pénzszerényét akarták feltörni. Munkájuk közben továbblétköztek a felhuzott fonográfot, mely a rázkódástól megindult és lármájával fölverte a korcsmáros. A két jeles férfiut persze hamarosan lefűlelték. A korcsmáros tehát fonográfjának köszönheti, hogy pénzszerénye sértetlen maradt.

(Minden szóért egy dollár.) A newyorki amerikai könyvkiadók között, mint onnan érkezett távirat jelenti, valóságos versengés folyik azért, hogy melyikük adja ki azt a könyvet, amelyben Roosevelt elnök afrikai vadászatairól fog beszámolni. Ismeretes, hogy Roosevelt hivatalos idejének letelte után hosszabb vadászatra megy Afrikába. Egy filadelfiai könyvkiadó máris azt az ajánlatot tette, hogy az elnök „Első impressziók Afrikából” című művének minden szavát dollárjával fizeti meg és egyúttal minden kiadást is magára vállalja. Annak a folyóiratnak kiadója, amely Roosevelt eddigi munkáit szokta kiadni, maga is megtette már ezt az ajánlatot, az elnök azonban még nem döntött a dologban.

## A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

21

Megpróbáltunk újból beszélgetni: de hasztalan. Valami nehéz előérzet feküdt a lelkemen. Minél közelebb ment a mutató a kitűzött időhöz, mindinkább erőt vett rajtam az a háborzongató érzés, hogy házaseletünk befejeződött.

Ernő megszökött tőlem.

Az őrnagy észrevelte, ami elkerülte Benjámint, hogy az erőm fogytán van, nem bírom ki a várakozás kínját.

— Jöjjön! — szólt hozzám. — Elmegyünk a szállodába.

Legfeljebb öt perc hiányzott a kitűzött fél órához. Egy pillantással megköszöntem az őrnagynak, hogy ettől megkímélt. Hallgatagon beszéltünk egy kabba és a szállodába hajtottunk.

Itt a legborzasztóbb meglepetés várt reám; éppen ekkor érkezett meg számomra egy levél a férjemtől. Bucsulevél volt.

A levélben bocsánatot kér tőlem, hogy könnyelműen viselkedett azáltal, hogy elvett feleségül és eltűnéseért. De igazán czéltalan, hogy tartózkodási helyét megtudjam. Ártatlanságát nem tudja bebizonyítani és nem is lehet bebizonyítani. Mindig közöttünk állna a megmérgezett asszony szelleme. Irántam érzett szerelemből hagy el engem. Tegyek meg a lépéseket az ügyvédnél, hogy szabadságomat ismét visszanyerjem. Ott megkapom a szükséges utbaigazítást és az ő beleegyezését is a váláshoz.

TIZEDIK FEJEZET.

Amint a rettenetes levél elolvasása után kissé összeszedtem magam, legelőször is elhatároztam, hogy elhagyom a szállodát és Benjámint atyai pártfogása alá helyezkedem.

Benjámint villájában egy szobát adtak rendelkezésemre. Itt töltöttem el az első éjszakát

férfjem elválása után. Csak reggel felé tudtam elaludni, amikor kimerült idegeim felmondották a szolgálatot.

Reggelre az őrnagy jelentette be magát.

Már előző nap beszélt férjemen ügyvédjével. Ez megmondta, hogy tudja Ernő tartózkodási helyét, de hozzá tette, hogy meg van tiltva, hogy azt bárkinek is elárulja. Ami az említett utasításokat illeti, csak forduljak az ügyvédhez, azonnal megkapom a másolatot róla.

Ezek voltak az őrnagy újságjai részemre. Miután még a hogylétem után érdeklődött, a mai napra bucsut vett tőlem.

Azután hosszas megbeszélésem volt Benjámintal lent a kertben.

Felmentem a szobámba és irtam Starker nagybátyámnak. Teljes részletességgel leírtam mindent és férjemen bucsulevélenek másolatát is becsatoltam.

Amint ezt befejeztem, egy kevésbé a friss levegőre mentem, nemsokára azonban elfáradtam és visszatértem a szobámba. Délután már kissé erősebbnek éreztem magam. Már tudtam férjemen gondolni, anélkül, hogy görcsös zokogásra fakadnék és tudtam Benjámintal beszélni anélkül, hogy őt szegényt megijeszteném.

A következő éjszaka már több alvást hozott. Így tehát reggel már annyira megerősödtem, hogy férjemen levelére is válaszolhattam.

Következőképp irtam neki:

Kedves jó Ernőm!

Még gyenge és beteg vagyok Ernő és nem tudok sokat írni. A szellemem azonban nyugodt és tiszta. Megalkottam a magam véleményét rólad és leveledről és pontosan tudom, mi a teendőm. Más asszonyok az én helyzetemben talán azt gondolnák, hogy te minden jogodat eljátszottad a bizalmukban. Én másképpen gondolkodom. Figyeld meg nyugodtan.

Te azt mondod, hogy szeretsz engem s ezért — elhagysz. Én nem értem, hogy lehet egy szeretett nőt elhagyni. Ami engem illet, daczára a kemény szavaknak, melyeket hozzám intéztél,

mégis szeretni foglak és soha sem egyezem bele az elválásunkba. Csodálkozol ezen? Engem is csodálatba ejt. Ha egy asszony ilyen módon írna a férjének, aki úgy bánt el vele, amint te velem bántál, legnagyobb zavarban volnék, ha viselkedésének nevet kellene adnom. Az én viselkedésemre sem tudok kifejezést találni. De nem tudok másként cselekedni, mint hogy téged szeretlek. Nem kell attól tartanod, hogy tartózkodási helyedet kifürkészem és rábeszélnelek a visszatérésre. Ehhez nem vagyok kapható. És te még nem vagy érett erre a cselekedetre. Ha a megérettség ama ideje elérkezik, te önmagadtól fogsz hozzám visszatérni és én elég gyenge leszek neked megbocsájtani.

De mit tegyek, hogy téged a helyes utra tereljek?

Éjjel-nappal gondolkoztam és meggyötörtem szegény fejemet, míg végül arra a meggyőződésre jutottam, hogy az én segítségem nélkül, te soha vissza nem találsz hozzám.

De miként segítsek rajtad?

Erre a kérdésre könnyű a felelet. Amit a törvény elmulasztott megtenni térted, azt a feleséged fogja pótolni. Amint azt neked az őrnagy házában is mondtam, most újból ismétlem: a feleséged meg fogja dönteni a skót ítéletet és a „bizonyítékok híján” meg fog változni „nem bűnös”-re.

Ez utóbbi legyen általánosan a világ nézete és különösen a skót törvényszéké — felőled. Ennek az egyetlen feladatnak fogom szentelni az életemet!

Hogy ki fog segíteni nekem, kire lesz szükségem, ez sokkal több, mint amennyire most magam is meg tudnék felelni. Azt hittem, hogy kart-karba öltve fogjuk ezt a harcot megállni. Ez a reménységem elveszett. Egy férfi, aki úgy gondolkodik, mint te, ebben a reménytelenségben nem tud segíteni. Nekem kell tehát kettőnkért remélni és kettőnkért cselekedni.

(Folyt köv.)

**SZÍNHÁZAK**  
 Csütörtökön, 1908. július 16-án.  
**Városligeti Nyári Színház**  
 Műsor.  
 Péntek: Csók király  
 Szombat: Csók királyok  
 Vasárnap: d. n. Vereshaja  
 Kise: Csók király

**Berla panamája.**  
 Énekes bohózat 3 felvonásban, írta Feld Mátyás, zenéjét szerzte Barna L.  
 Kezdeté fél 8 órakor

**Fővárosi nyári színház**  
**Csók király**  
 Regényes daljáték 3 felv.  
 Kezdeté fél 8 órakor

**BEKETOW CIRKUSZ** Városliget  
 Telefon 107-64  
 Ma este 7/8 órakor  
**Nagy Fényes Előadás**  
**Tom Jack** a lényegében kitérő és az egész nagy műsor.

**DELI étterem és kávéház**  
 a Duna-parti korzón, Wurm-u. sarján  
 Ma és minden nap délután 2/5-1/7-ig és este 7/9-10-ig kezdve az európai hírd  
**CISKOVSKY**  
 quartette hangverseny, fényes változatos műsor.  
 Bőve és meleg ételek. Rendes polgári árak.

**IFJ. SCHULLER FERENCZ**  
 nagyvendéglője  
 VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.  
 A szalmabútyukok legkedveltebb étterme.  
 Mérsékelt árak! Kifőző kiszolgálás

**AMERIKAI-PARK**  
 TELEFON 4-49  
 UJ OS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.  
 Nyitva este 6 órától reggel 4 óráig.  
 Minden este a horvádszenekar monstra vonós hangversenye BACHO karmester személyes vezetésével mellett  
 Örösi műsor a varlelemben és a Moulin-Rougeban  
**Havemann Rikárd**  
 az állatszédítők királya 18 vadállattal.  
**4 FARABONIS 4**  
 a tánc osodái.  
 Johnson et Dean, Charin „A napernyő és sálbotó” dalával, Edler Gusztó és Gyuri, Roros létkirályok, 13 Godlefszki orosz- és 10 Bonewski lengyel táncosok, 14 Pionnatis, Jester-Joker amerikai bohócok, 3 Fred Vad hasznosítók stb. stb.  
 Az előadások kedvezőtlen időben is megtartatnak.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta élőhalból a közönség előtt szabad-küzdön főzött  
**HALÁSZLÉ**  
 Dunai terrasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

**Frenreisz István**  
 éttermei  
 VIII., József-körut 56 sz.  
 A szép terrazon kívül megnyitja a kollektív udvari kert-helyiség is. A kapunál külön bejárat. Kifőző ételek és italok. müncheni és udvari sör. Pielvelmes kiszolgálás.  
**Hull a haja?** Petroleum-hajszesz-t.  
 Egy eredeti üveg ára 2 korona. Kiszékelési hely  
 Gara Géza és Tsa drogéria Epest, VIII., József-körut 77. Tessenék árjegyzéket kércni.

**KALOGGEN**  
  
 BRAZAY SÓSBOR-SZESZ FOGKREME A LEGJOBB  
 BRAZAY SÓSBOR-SZESZ FOGKREME A LEGJOBB

**PÁLMAIGET" NAGYVENDÉGLŐ**  
 ARÉNA-UT 74. SZÁM.  
 Pénteken BANDA MAROZI és FIAI zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Előrendű konyha, kifőző ménes-györöki és külsőleges borok. — Számos látogatást kér tisztelettel

**EKAMP GYULA** a hírszálló fürdő étterem volt bérleje.

**BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEO**  
**FIU INTERNÁTUSA**  
 Megnyitja az 1908/09. tanévre szeptember 1-én. A főváros legelőszedesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kifőző ellátás (szigorúan rituális élelmiszerrel). — Vallásorkölcsös nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban jelentkező lehet július 15-ig.  
 Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.  
 Kivánatra prospektust küld az igazgatóság.

**Butor**  
 készpénzért és részletre  
 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.  
**Nagy Imre** lakberendezési vállalata.  
 Budapest, Váci-körut 9. (Szerencsen-utca sarok.)

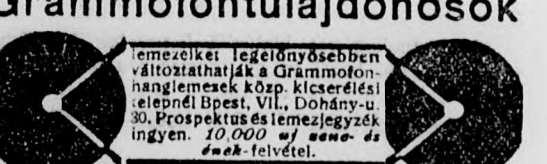
**TENNIS-RAKET JAVÍTÓ**  
 Tenisz-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedül raketjavítója. — MACHER REZSO sportüzlet Budapest, IV., Koronaheroz utca 3. szám (Az udvaron)

**Jól lát?**  
 Ha nem, akkor forduljon bizalommal  
**HATSCEK** optikushoz, csak Károly-körut 8. sz. ahol szemüvegek és látászékek is legelőszedése kaphatók ingyen árjegyzék lérményve.

**Mesterhegedű**  
 nem, de jó hangu hegedűt tokkal és vonóval csak 12 koronáért kaphat egyedül  
**Wagner a Hangszerkirály-nál**  
 Budapest, VIII., József-körut 15k.  
 Mesterhegedű utánzat 30 K. Családi beszélgépek 7 K-tól fel. Húzóharmonika orgonahanggal 10 K. Harmonikumok és cimbalmok használt állapotban jutányosan kaphatók. Képes nagy árjegyzék ingyen. — Telefon 67-85. Javítások olcsón. — Saját műterem.

**ITT a tavasz!!**  
 elmúlt a tél  
 de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbor! Gyorsan és biztosan eltünteti azokat az elismert kifőző Rogátsy-féle  
**Magyar-Pipere-Borax**  
 Állandóan használv a arcs, kéz és bőrt, a testbőrt puhán udén és tisztán megtartja  
 a Rogátsy-féle **MAGYAR PIPERE-BORAX** eltünteti a szőpöt, pürsönt, atkát miltessort patánást máffoltot, a ráncos bőrt bársónysimává, a vörös vagy szőrnított bőrt fehérré teszi.  
 Gyermekápolásnál, furdóságnál nélkülözhetlen. Kifőző hatással bír szemgyuladással, valamint for- és szápolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré és fűkőrsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártaa  
 Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.  
 Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—  
 Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.  
 Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerárakban. — Csak dobozban, nem kímérve  
 Egyedül **Rogátsy Kálmán** drogéria Bpest, Rákóczi-ut 10. készítője  
 Fiaivalnak a ROGÁTSY névre.

Ne tétovázzék, ha fáj a feje, hanem használjon azonnal  
**BERETVÁS-PASTILLÁT**  
 amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fej fájást elmulasztja. Kapható minden Orvosok által ajánlv. Ara 1-20, gyógyszerárban és drogériában. — Készíti:  
**Beretvás Tamás** gyógyszerész Kispeszen 3 doboznál ingyen postaszállítás.

**Grammofontulajdonosok**  
  
 lemezeket legelőnyösebben változtathatják a Grammofonhanglemek közp. kicserélési elrendű Bpest, VII., Dohány-u. 30. Prospektus és lemezejegyzék ingyen. 10.000 új szem- és ének felvétel.  
 Magyar, lot, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, ruthén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb.  
 Előrendű hanglemek 1 koronától 4 koronáig kaphatók.  
 Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

**Órajavítás 1 korona.**  
 Pótlandó új részeket kivül. Zsebórátvög, mutató 10 kr.  
**Ferenc-körut 44.**  
**Schwimmer Alibert** órásmester.  
 Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

**Czimbalom kedvelők**  
  
 Milyen bárhol czimbalmot vásárolnak, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert mesterétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokot készíti. Czimbalmok már 25 tttől kezdve kaphatók, ugyanígy az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításokon előrendű kifőző és élelmiszer a legjobb és szakszerű munkáért.  
**Habits Antal** Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

**Butorok művészi javítása**  
 Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát polturoz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat  
**RÉTI JAKAB** műasztalos  
 BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

A legrobbibb és legmegbízhatóbb kartellon kívül új és egyszerű használt

# ponyva-zsák

és kővektől gyár és kölcsönintézet

**NAGEL ADOLF, Budapest,**  
V, Arany János-utca 10.  
Vidéki telefon 35-92. Távirat: Nagela Budapest.

**Ékszeresek, Ezüstművek,**  
egyházi szerek, órák, angol francia és China ezüst dísz tárgyak a legújabb szerint beszezhettek

**gyári áron angol rendszer**

**Részletfizetésre**

**Sárca János ékszergyárcsától Kolozsvárt**

Lépes nagy árjegyzék ingyen.

**Vadászoknak és turistáknak**

vélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, lörv. védett

# Nimród

meleg és hideg italtartó lapos bérlek flezozel beleve, közöngesz üveggel, mely ugyanazon szolgálatot tesz, mint a drága

**THERMOS PALACZK**

a forró ital reggel beöntve, télen a legköllemesebb itelt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá **THERMOS PALACZK** védőtokok bérből, flezozel beleve saját telalmányom, legolcsóbban kapható.

**ACS LÁSZLÓ** szajgyártó, Üllői-ut 19. szám.

**Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok Budapest, Vác és Nagymaros között.**

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. 6. július hó 19-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között.

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor dé. és 2:30 órakor du
» Batthyány-térről	8:05 » » 2:35 » »
» Ó-Budáról	8:20 » » 2:50 » »
Érkezés Vácra	10:00 » » 4:20 » »
» Nagymarosra	11:00 » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » 8:00 » este
» Vácra	12:15 » dé. » 8:45 » »
Érkezés Bpest-Obudára	1:10 » du. » 9:40 » »
» Batthyány-térről	1:25 » » 9:55 » »
» Petőfi-térről	1:30 » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők:  
Budapestről-Vácra vagy megfordítva  
I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér.

Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva  
I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér

Vácra Nagymarosra vagy megfordítva  
I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. áll. s. advari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és pedig - Budapestről Nagymarosra és vissza  
I. hely 150 fillér, II. hely 120 fill.

Vácra Nagymarosra és vissza  
I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árral a pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózós közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha a járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hirdetést fog közzé tenni.

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatósága.

1902. 1903. 1904. években 10 első díjat kitüntetve

# KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.  
(Régi házszám VI., Gyár-utca 60. szám.)

Teljes jótállás kitűnő cséplésért!

**KALLAI LAJOS-féle**  
híres villamos benzinko mobil cséplőgépek, melyek a gépészeti tudás és a könnyen szemben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

**GOZGÉPEK BECSERLÉSTÉNEK.**

Ezen motorok több 100 példányban kitűnő műkődnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkut, Borsod-Abaúj-Egyetemes, Tóth Péter bagai földművelők, Csantavér, B. H. m. G. Bíró József földművelők, Ozegled, Felső-magyar, Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

# BERLET

megszűnése miatt

**ENGEL JAKAB** urnál

Kömlő, Hevesm. vasuti állomás Fűzesabony

eladó 1400 darab birka, 60 darab tarka gulyabeli marha, 50 darab ökör, 12 darab ló, összesen holt felszerelések, egymint vetőgépek, szekerek, ekék, boronák, cséplőgarnitúrák stb. — Érdeklődők forduljanak fenti címhez, vasuti állomáshoz, kocsit küldetik.

**Wagner Manó** tan- és nevelőintézete nyilvánossági joggal.

Az intézet áll: főgymnasium, polgári és elemi iskolából.

**Rákospalotán, Budapest mellett.**

A nevelőintézet vallás és közoktatásügyi magy. kir. minisztérium az intézet nyilvános főgymnasiumát az érettségi vizsák tartási jogával ruházta fel és így osztály és érettségi bizonyítványai államérvényesek.

A tanulók lehetnek bennlakók és bejárók.

Az intézet egészséges levegőjű ó katasztrális holdnyi parkban fekszik. Orvosok véleménye szerint a tanulók kitűnő ellátásban részesülnek, Oktatás a legújabb pedagógia szerint.

**Rákospalota**  
Budapest, mellett posta, távirat és telefon állomás.

Telefon: Rákospalota 10. Telefon: Rákospalota 10.



**Grammofonok**  
**Cimbalmok**  
**Citerák**  
**Fuvolák és**  
**egyéb hangszerek**  
**részletfizetésre**  
kaphatók

**Aufrecht és Goldschmied**  
hangszeráruházában  
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.  
Árjegyzék ingyen!

PÁRISI VILÁGKIÁLLÁS „GRAND PRIX” 1900

# Kwizda-féle SERTÉSPOR

diätetikai szer a hizás elősegítésére.

Árak: Kis doboz ker. 1.20, nagy doboz ker. 2.40

Vakár csak ezen védjeggyel képez árjegyzék ingyen és bérmentve. — Főraktár: **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. —  
Andrássy-ut 28. szám.



Pontos és legjobb

# ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszeresek, svéd-órák, nápszajándékok

**részletfizetésre is.**

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

**POLGÁR KÁLMÁN**  
műrész  
Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.



Mindenütt kapható a legfinomabb

# Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

# Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

A hirdetési rovokban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovokban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Őszi baraczkot nagy duráncit, 5 kilót 4 koronáért...

Ananász kajszin baraczkot befőzésre és lekvárnak postakosaranként 1 fnt...

Kajszinbaraczkot nemes példányokat befőzésre vagy lekvárnak...

Parketagyár Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Gépészeket készítés idejére ugyiszintén gazdasági személyzetet...

Zalogcédulákat, brilliánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt...

Pótvizsgákra Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra...

„Stenográfia” Ingatlan- és gépirás-tanítás, teljesen díjtalan gépirás-oktatás...

Jogi-, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra...

Magánkutató iroda Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket...

Kitünő likőrök és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal...

Kolozsvári jogtudományi szigorlatokra, államvizsgákra...

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egy-letek, farsulatok részére képes nagy árjegyzéket...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Szepesség csemegék BARTA-féle veresáfonya befőttel, málna, szamóca...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédli-, szalón-uriszoba...

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. eselött Gyár-utca. Telefon 14-09.

Magánnyomozó (örv. bevezett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnését elűnt megfigyelést és követlen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön, Barba Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 109-52. 28587

Allegőnyösebb részleltetésre zongorát, pianót, czim balmot, hegedőt

bankhitel ulján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-szerkeletben. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

BUTOR árverésről, finom és egy szorú butor, hálószobák és garson szobák szalon borbottel, gyönyörű tükör, diván, borszék, bronzszobor, porzasszony és egyes darabok; Földes B. VII. Kerécs-utca 43. Király-utca sarokházban.

ELEKTRO-MOTOROK minden usgyarásban, Al-lándó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

30 forint. Varrógépek egy új valódi eszedi Singer varrógép zalogcéduányul 5 évi föltállással ezáltal SINGER A. műgép-szénél Budapest, fő-liget Akácia-utca 55. Minden-gemű varrógépek javítását legutányosabb árban vállá-lalom. Árjegyzék ingyen.

PENZ kölcsön sorjajegyre 8.50 K József 7.50 Bazilika 16. Olasz v. t. 30. Osztr. v. t. 40. Hazai 90. Conr. Jelzalog, 108. stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben tör-szolgában vannak, úgy a le-lőjegy beküldése után is a kölcsönt a fenti összegre felemlíti. Azonnali állítgése a legelősiabb kamattal. JEJZALOG kölcsönök minden nemet a legelősiabb alapon és legelősiabb tel-tételek mellett közvittünk előlég nélkül. BEFELEK BANKHÁZ UJJAP-ut. Károly körút 1. Telefon 14-10.

Alkalmi vétel! Egy nagy partnie játszó-szalon és uriasztalok, varró és zsurasztalok, virág-állványok és szervizö-tárczák nászajándékoknak nagyon alkalmas, minden elfogadható árban el-adandó. Nagy választék aszalos és kárpitos buto-rokban Budapest Erzsébet-körút 26. a butorüzletben.

Keményítő cukor Szirup- és dextrin-, Tapióka és szágó-olcsó telepeket, nagyszerű gyarakat beren-dez a különleges vállalat keményítő gyárak felállítá-sára és atalaktítására W. H. UHLAND G. m. b. H. LEIPZIG-6. Kivitel minden llamba. Prospektus ingyen 28041

Zalogcédulákat veszek. Elzalogosított, brilliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszerkeket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

Vadászlegyver gyűjtemény, részben örök-ségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöt-tük Toplever-kulcs Lan-caster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksliinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 23 fnt. Drilling, valódi Krupp acélsövekek-kelet 65 fnt. Winchester 35 fnt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamer-les, ugyanitt Götz Zeiss. Voigtländer és más finom fém-képezőgép, egy perzsa-szonnyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azon-nal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 49082

!!! Olcsó kölcsönök !!! Tiszviselekölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15 35 évre, kezések és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem aka-dály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzalogkölcsönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%-o annuitás mel-lett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadekokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltéte-lekkel. Tarcshittelt, Váltó-kölcsönt gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingat-lanok erdők, bányák adás-vétele Osztrálysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden fel-világosítás díjtalan! Kép-viselek alkalmaztatnak! Rún és Társa bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbelveg, 28420

Kajszinbaraczkot valogatott legszebb pél-dányokban, hegyi termést 5 kilogramonként 3 koronáért zöld ringlót 2-50 filléért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön. 5584

Sürgösen eladó! Egy olasz styllü uriszoba, egy olasz styllü varróterem burtorzat és egy fehér lak-kirozott pólyaszekrény, ugy-szintén egy szép leány-szoba nagyon olcsón eladó. Budapest Erzsébet-körút 26. a butorüzletben.

ASSZONYOK vigyázzatok! Tulnaggy gyermekáldás ellen megtanult védekezés Fischer Reza közik nyve. Több ezer közbű és halálra. 1 koronáért (esetleg leválybegyökben) megküldi Fischer Reza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 2-7/B. Telefon 1-45.

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő Krausz F. és Tsa. ur szabómester Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mörtekvitelii utasítással bérmentve. Holvben szabászatokat mintákkal ház-bor küldjük.

BUTOROK szőlő-, ebédli-, szalonde rendezések, továbbá uriszoba, tróda berendezésel rész-és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök salódi angol börgarnitúráh eladása és vétele. Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám 1. emelet 262. Esztergy-utca sarok.

INGYEN bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrák GUMMI-halhollyag stb. ról szóló ár-jegyzőkönyvet. GUMMI-HALFOLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozija NAKIRA valódi indiai felfútló önálló-gesség tozátja 12 korona. Uterus-Spray legújabb női különlegesség 11 kor. PESSAR OCLUS női szor 3-11 kor. MINTA-GYÜJTEMÉNY 12 db lez. finomabb óvszer 4k. IRRIGATOR 3 koronától 10 koronáig

INGYEN küldjük mülábak műkezek támgépek sérvkötők stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket universális sérvkötők pártatlanok kis enyhe nyomású peotálával a legu-gyobb sérv is elszárható. HASKÖTŐK, Gummi-kar-lis nyak stb. mörteket szerint készítettnek. MAGYAR ORVOSI-TÁR Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Fontos útmutató és a vörös keresztre áruvelünk.

INGYEN DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT PÉNYKÉP NAGYÍTÁSOK ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CTM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES OLÁJKÉP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐM MINDENÜTT FELVÉTELEK. SZAVATÖSSZÁG MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL KÉPVISELŐM MINDENÜTT BUDAPEST, VII. RÖTTENBÜLER-ut 46. KÜTYÜTELEVEK 1908. ÉVI PÁRTIS NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DISZKOLLEVÉL, KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMELEL.

Kastély (Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két mel-léképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedel-mező szőlővel eladó. Czim meg tudható; Mosse Rudolf-nál Budapest, Nádor-utca 11. 27809

Az 1896. Millineumi kiállításból származó nagyon finom 8 ajtós broque-ebédli minden elfogadható árért eladó. Budapest, Erzsébet-körút 26. a butor-üzletben.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás ráosozatok, korlekorlesek, keramitlapok, Kehlhelmi lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór, építlet-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-n. 72-74. Fiók üzlet Sziget-ut 5.

Fenyőborovicska (Juniperus) BARTA-féle, 3 liter 6 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Polka, Szepesim 26973

Egy distingviált és előkelő urinó ismeret-séget óhajtana kötni csak-is intelligens és művelt ural. Leveleket „C. S.” alatt postrest. főposta

BERSON ideális gummy-sok a le jobb a világon! Legnagyobb kényelem! Nyugodt és biztos járás! Ideges és lefájásoknak jótóro egyedüli a BERSON fele gummisárok. Minden szakmájában kapható valódi csak akkor, ha a „BERSON” n vvi van el-látva. Egyedüli megbízottas: Sigmund Beer & Söhne Wien VI/2.

Advertisement for BERSON gummi shoes, featuring an image of a shoe and text describing its benefits for walking and comfort.

Advertisement for RAFAEL photographic enlargements, offering high-quality prints for various occasions.